

Kl. 09.00–14.46

16.00–16.05

---

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att vidarebefordra ett tack. Under EU-toppmötet i Riga uttryckte Ukrainas president Porosjenko sin tacksamhet till Sverige för vårt stöd under Rysslands aggression och illegala annektering av Krim, vårt lån och våra humanitära hjälpinsatser.

Detta tack, herr talman, vill jag framföra här i Sveriges riksdag direkt till hela Sverige och svenska folket.

Jag svarade då, och jag kan svara här och nu igen, att vi kommer att fortsätta att stå upp för Ukrainas rätt till sin självständighet. Sverige kommer aldrig att acceptera territoriella anspråk genom tvång och våld.

Mot bakgrund av oron i vår omvärld skulle jag också vilja passa på att berömma mina kollegor. Utöver överenskommelserna om landets styrelse, betyg, nationella prov och presstöd har vi nu också en bred uppgörelse om Sveriges försvar. I den här oroliga tiden är vår enighet en mycket viktig styrka. Tack till er som har tagit ansvar!

(Applåder)

Förra veckan slöt Sverige nya bilaterala avtal med Indien. Vi kommer att samarbeta inom urban utveckling, öka möjligheterna för våra små och medelstora företag att verka på den indiska marknaden och öka utbytet inom ett flertal forskningsområden. När svenska företag är med och bygger Indiens hållbara städer, när innovationerna från Motala når marknaden i Mumbai tar Sverige ett stort steg framåt i den globala ekonomin.

Det är själva hjärtpunkten för den jobbagenda som regeringen har presenterat. Genom 1) framtidsinvesteringar, 2) aktiv näringspolitik för fler och växande företag och 3) satsningar på kompetens och matchning ska vi sätta Sverige absolut längst fram i den globala ekonomin. Vi ska gå mot EU:s lägsta arbetslöshet. Detta krävs både för att stärka pensionerna för Sveriges äldre och för framtidsplanerna för Sveriges unga.

Det är många som menar att det här är svårt. Några säger att det är omöjligt. Vi svarar: Sverige skyr inte stora uppgifter! Vi har inte bara halverat arbetslösheten förut; det är faktiskt så att vi har en lång tradition av att vara precis främst i världen när det gäller allas möjlighet till arbete. Därför känns det lite konstigt att jag här och nu måste berätta för riksdagens konservativa krafter att jag anser att vissa traditioner ska bevaras.

(Applåder)

Del 1 i vår jobbagenda är framtidsinvesteringar. Det svarar upp mot det som Sverige nu skriker efter. Vi har bostadsbrist i 156 av landets kommuner, och därför fortsätter vi den förra regeringens viktiga arbete med regelförenklingar och snabbare byggprocesser. Men det räcker inte. Vi investerar också 6 miljarder kronor per år i bostäder för att Sverige ska bygga minst 250 000 nya bostäder till 2020. Det är vi skyldiga Sveriges unga.

Vi har tåg som spårar ur och pendlare som står och stampar på perongerna i vanmakt och vrede. Därför investerar vi nu i nya växlar, spår och signalsystem. Vi gör det för exporten, vi gör det för importen, vi gör det för pendlarnas väl.

Vi har en välfärd som skriker efter mer utbildad personal. Vi har operationsköer som växer på ganska många håll. Därför investerar vi i fler sjuksköterskor och undersköterskor. Det blir över 4 000 fler i äldreomsorgen, 20 000 extratjänster och en välfärd där yrkesetiken och inte vinsten sätts i centrum.

Herr talman! Nu lämnar vi de låga ambitionernas politik. Nu börjar vi bygga Sverige!

(Applåder)

Del 2 i jobbagendan är näringspolitik för fler och växande företag. Det må överraska några, men när jag träffar företagare är det ingen som säger så här: Mitt företag behöver fler utförsäkringar av cancersjuka. Det är heller ingen som säger: Det viktiga är inte att arbetslösa lär sig något eller utbildar sig, utan det viktiga är att de blir fattiga.

Det är ingen som säger detta. De vill se ökad samverkan. De vill se ett digitaliserat, klimatsmart Sverige, större tillgång på kunskap, större tillgång på kapital och snabbare vägar till export.

Det är vad de vill ha, och det är det vi skapar. I grunden är det ganska enkelt: Jobb skapas inte genom att tömma arbetslösas plånböcker. Jobb skapas när vi fyller företagens orderböcker.

(Applåder)

Del 3 i jobbagendan är satsningar på kompetens och matchning. Det innebär att vi nu stärker svensk kunskap från förskolan till forskningslabben. Då behöver vi också din insats.

Vi investerar i tidigare insatser och mindre klasser. Vi satsar 3 miljarder per år från och med 2016 på högre lärarlöner. Vi tar nu ett statligt ansvar för en jämlik skola.

Men det är klart att då är också varje förälders insats viktig för att visa att skolarbetet är den viktigaste grunden för ett bra liv. Vi investerar i ett nytt kunskapslyft med tiotusentals nya möjligheter att lära sig nya och efterfrågade yrken.

Då är det också så att alla de som ser en brist i sin egen kompetens behöver ta chansen att lära nytt, även om det känns tufft för stunden. Vi rullar ut en 90-dagarsgaranti som ger alla unga rätt till arbete, studier eller praktik. Men då behöver också unga arbetslösa göra sin del: läsa klart sin gymnasieexamen även om det känns hårt eller ta ett traineejobb även om det kan verka svårt.

Tillsammans med parterna och dem som nu får asyl i Sverige genomför vi ett nationellt etableringspaket som syftar till att alla barn ska få en bra skolgång och alla vuxna ska i arbete. Vår jobbagenda gäller nämligen alla, så gör din plikt, kräv din rätt, bli en del av Sveriges gemensamma framtidsprojekt!

Det här är vår jobbagenda. Mot den ställs en nedskärningsagenda i svart på vitt i de borgerligas gemensamma budgetmotion. Skär ned i sjukvården! Skär ned på pensionärerna! Skär ned för barnfamiljerna! Det är nej till utbildningssatsningar, det är nej till klimatinvesteringar, det är nej till rustad infrastruktur.

Så fortsätter det. Punkt efter punkt i jobbaganan vill de stoppa. Vad som än är frågan är högerens svar: Nej, nej, nej! Skär ned! Sänk skatten!

Vi har prövat det där i åtta år. Resultatet vet vi: högre arbetslöshet, lägre skolresultat och en svensk konkurrenskraft som sjönk från plats 3 till plats 10 i World Economic Forums rankning.

Jag tror inte att svenska folket går på det här igen. Vår sommar må vara kort, men minnet är betydligt längre.

Nu är det jobbaganan mot nedskärningsaganan. Det är det som ska debatteras här i dag. Men jag vill också, herr talman, bara för en kort stund lägga politiken åt sidan och passa på att önska alla en riktigt skön, god och bra sommar. Jag hoppas att så många som möjligt får möjlighet att njuta av semestern. Den här regeringen kommer att fortsätta att fokusera på jobben så att semestern kan njutas av alla.

(Applåder)

Anf. 2 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, statsministern!

Jag kommer att återkomma till både omvärlden och sommarlovet lite senare under dagen.

Nu står vi här i kammaren ungefär kvart över nio denna junimorgon, och det är inte alla som följer partiledardebatten just nu. Runt om i landet, i samlingslokaler av olika slag, stämmer man kanske i detta nu in i *Den blomstertid nu kommer*.

Efter ett långt sommarlov skulle eleverna kunna komma tillbaka till några av de 5 000 fler karriärlärare som Sveriges riksdag har beslutat om, men som Stefan Löfven säger nej till. Sveriges högstadielever skulle till hösten kunna mötas av den extra timme matte varje vecka som vi har beslutat om, men som Stefan Löfven vill stoppa.

Jag vill fråga statsministern: I ett läge där vi har problem med kunskaper som halkar efter och där vi måste konkurrera med kunskap, varför skär regeringen ned på just kunskapen och på just den extra mattetimmen i skolan?

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är förunderligt att Moderaterna har glömt sina åtta år i regeringsställning. Det var under er tid som skolresultaten försämrades betydligt, Anna Kinberg Batra. Det är i er gemensamma budgetmotion som vi nu kan läsa om neddragningar på de satsningar som vi gör på just utbildning.

Kan Anna Kinberg Batra säga att de är beredda att satsa 3 miljarder på lärarlöner? Jag har lite svårt att se det. Vi har ännu inte sett det.

Det finns en annan sak som är problematisk med Moderaterna. Det är att de inte kan hålla ordning på ekonomin. Moderaterna satt i regeringsställning 1976–1982, med ett litet avbrott när Folkpartiet hade ensam re-

geringsmakt. 1982 lämnades det över ett stort budgetunderskott. 1994 lämnades det över ett stort budgetunderskott. Och 2014 lämnades det återigen över ett stort budgetunderskott.

Vi trodde att Moderaterna hade lärt sig från 2002, då de sa att det gällde att lära sig att hålla ordning på ekonomin. Men nu presenterar de ytterligare ett budgetunderskott som vi får ta hand om. Och vi ska se till att reda upp det.

Jag trodde att den nya partiledningen hade lärt sig att göra nytt. Men icke! Nu kommer det en ny, ofinansierad fantasibudget. Trots budgetunderskottet på 74 miljarder har ni enligt er egen politik råd att sänka skatterna ytterligare. Men ni glömmer att finansiera dem. Varför lägger Moderaterna fram en ofinansierad budgetmotion, Anna Kinberg Batra?

(Applåder)

Anf. 4 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det var många ord och mycket känslor från statsministern. Han började tala om 1976. Men när statsministern nu, 2015, får göra sina prioriteringar i sin första vårbudget lägger han elva gånger så mycket på satsningar på högre bidrag som på bättre satsningar till fler skickliga lärare. Så går det till när Stefan Löfven börjar använda regeringsmakten.

Därför vill jag fråga statsministern en gång till: Varför är det så viktigt, när statsministern nu får chansen att lägga fram sin egen vårbudget och verkligen göra sina prioriteringar, att stoppa möjligheten att ge Sveriges högstadiel elever den där extra mattetimmen i skolan som de hade kunnat få redan till hösten?

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har de borgerliga partiernas nedskärningslista för 2015 framför mig. I den borgerliga motionen, som svar på regeringens proposition, står det minus 970 miljoner kronor för skola, utbildning och studiestöd.

Nästa år påbörjar vi en satsning på lärarlöner på 3 miljarder kronor. Jag har inte hört att Moderaterna är ens i närheten av det förslaget.

Det allra konstigaste är ändå att ni fortsätter att lägga fram ofinansierade budgetar, Anna Kinberg Batra. Jag förstår inte hur ni bär er åt. Den största finansieringsposten i er budget är – lyssna noga nu – en beräknings-teknisk korrigeringspost. Moderaterna har fått för sig att de kan räkna pengarna på ett annat sätt. Men det svåra är att det inte finns några pengar.

Sedan finns det en finansieringspost till, någon avskrivningspost. Det blir alltså efter värre.

Moderaterna har en vårmotion som omfattar 3 miljarder kronor. De lyckas underfinansiera den med 2 miljarder. Det torde vara något av ett rekord.

(Applåder)

Anf. 6 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Stefan Löfven samlade sitt parti till kongress för knappt två veckor sedan. Ett vida omtalat beslut är att man vill kvotera föräldraförsäkringen helt. Den ska delas helt lika mellan de båda föräldrarna. Det

är något som kommer att försvåra ytterligare för väldigt många människor i det här landet att planera sin vardag, att få ihop det berömda vardagspusslet som många redan har problem med.

En undersökning som gjordes nyligen visade att nio av tio svenska väljare vill bestämma själva. De vill inte att politiker ska lagstifta om hur vi ska fördela föräldradagar. Då kan man fråga sig varför statsministern och hans parti väljer att bedriva en verklighetsfrånvärd politik, som går stick i stäv med vad den absoluta merparten av människorna i landet tycker.

Redan nästa år kommer vi att få en tredje så kallad pappamånad. Det har Stefan Löfven lyckats med genom att han har fått med sig Vänsterpartiet och, av någon anledning, liberalerna i Folkpartiet.

I den proposition som lämnades till riksdagen i förra veckan står det så här: En helt individualiserad föräldrapenning skulle med dagens mönster för uttag av föräldrapenning kunna innebära att föräldraledigheten förkortas betydligt för barn i de familjer där det, av något skäl, inte finns möjlighet för den ena föräldern att ta ut föräldrapenning. Detta är en invändning som flera remissinstanser uppmärksammar. En sådan modell skulle även innebära att flexibiliteten i försäkringen minskar betydligt.

Den här propositionen klubbade Stefan Löfven på torsdagen. På söndagen beslutade hans parti ändå att föräldraförsäkringen ska kvoterats helt. Men Stefan Löfven väljer sedan att lämna den här oförändrade propositionen till Sveriges riksdag på tisdagen.

Vad tycker du egentligen, Stefan Löfven? Vilken är din politik?
(Applåder)

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! I politiken gäller jämställdhet. Vi har en väldigt bra föräldraförsäkring i Sverige. Den ger föräldrarna möjlighet att vara med sina barn. Den ger också föräldrarna möjlighet att vara kvar på arbetsmarknaden. Det är väldigt bra.

Men vi har också problem med jämställdheten på svensk arbetsmarknad. En av de stora förklaringarna till detta är just det ojämna uttaget av föräldraförsäkringen. Vi tar ett kliv till nu och viker ytterligare en månad till vardera föräldern, därför att vi tycker att det är viktigt. Sedan har vi sagt att vi ser behov av att ha en individualiserad föräldraförsäkring. Men jag tänker göra det i en takt som ger legitimitet åt framtida reformer eftersom vi ska väga in olika saker.

Jag är dock inte särskilt förvånad över att Sverigedemokraterna inte alls bryr sig om jämställdhetsperspektivet. Det ligger liksom inte för dem.

Det finns annat som inte ligger för dem. Det är rättvis fördelning av vår välfärd. Ni har nu lyckats rösta emot många andra saker som är viktiga för Sverige, Jimmie Åkesson. Det gäller även reformer som hade varit väldigt bra för människor, om de hade kunnat genomföras. Låt mig ge några exempel: Ni har röstat emot 4 000 fler undersköterskor i äldreomsorgen. Ni har röstat emot en höjning av a-kassan. Ni har röstat emot nya utbildningsplatser. Ni har röstat emot 20 000 extratjänster i välfärden. Ni har röstat emot avskaffande av fas 3, och ni har röstat emot sänkning av pensionärsskatten.

Hur försvarar ni, förutom er tanke när det gäller föräldraförsäkringen, att ni har röstat emot så många satsningar som hade gett mer resurser till välfärden och bättre arbetsvillkor? Vad är förklaringen?

Anf. 8 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag noterar att Stefan Löfven ägnar en minut åt att nästan svara på min fråga. Sedan ägnar han en halv minut åt något färdigskrivet manuskript som han hade förberett långt tidigare och som inte alls handlar om det som jag frågade om.

Jag citerade regeringens proposition. Där framgår det väldigt tydligt att regeringen argumenterar mot en helt kvoterad föräldraförsäkring därför att det drabbar barnen. Den politik som regeringen driver drabbar barnen. Trots att Regeringskansliet och Stefan Löfven argumenterar på det viset säger Stefan Löfvens parti samtidigt att de ändå ska kvotera föräldraförsäkringen helt.

Vad tycker Stefan Löfven egentligen? Det är min väldigt konkreta och enkla fråga. Jag förstår att det här kan vara något som man vill göra på lite längre sikt. Men kan Stefan Löfven här och nu, i egenskap av statsminister, lova att vi inte under den här mandatperioden och inte heller under nästa – om Stefan Löfven förblir statsminister – kommer att få se en helt kvoterad föräldraförsäkring? Kan Stefan Löfven lova det här och nu?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Om Jimmie Åkesson lyssnade i stället för att ägna sig åt billig retorik hade han hört att jag precis sa att vi den här mandatperioden viker ytterligare en månad i föräldraförsäkringen till vardera föräldern. Det är ytterligare en månad.

Vi har suttit vid regeringsmakten i ungefär åtta månader av fyra år. Vi har inte börjat med vårt valmanifest för nästa period. Jag undrar om Sverigedemokraterna möjligtvis har gjort det. Vi har inte gjort det.

Vi har fullt fokus på att se till att människor kommer i arbete. Vi ska höja skolresultaten, och vi ska se till att rädda välfärden. Därför är jag bekymrad över att Sverigedemokraterna sällar sig till högern. Ni är ett högerparti, men ni sällar er dit och säger nej till de viktiga satsningar som jag har räknat upp.

Föräldraförsäkringen är viktig. Den kommer vi att se till att utveckla. Men de andra välfärdsfrågorna är också viktiga. Sverigedemokraterna säger nej – tyvärr.

(Applåder)

Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! För drygt en vecka sedan samlades Socialdemokraterna till vad de själva kallade för jobbkongress. Jag skulle snarare vilja säga krångel- och skattehøjarkongress, för det var knappast förslag som kommer att leda till fler jobb i växande företag som man debatterade och fattade beslut om. Efter några dagars kongressande blev vi varse att det blir mindre flexibel arbetsrätt, höjda skatter på företag och höjda skatter på arbete när Socialdemokraterna håller i styråran för svensk näringspolitik.

Det är också det tankesättet som genomsyrar hela den vänsterregering som Stefan Löfven leder. Det är en politik som Konjunkturinstitutet har dömt ut, som professor Lars Calmfors varnar för kan leda till att arbetslöshetssiffrorna friseras och som till och med Socialdemokraternas eget finansdepartement inte tror kommer att minska jämviktsarbetslösheten under de kommande åren.

Men statsministern har bestämt sig för att slå dövörat till. Han vägrar att lyssna på de experter som nu uttalar sig. Han fortsätter att upprepa ”för det första, för det andra, för det tredje” utan att komma med något annat konkret än höjda skatter, ineffektiva traineejobb och 90-dagarsgaranti.

Höjda skatter har dömts ut av experter, traineejobb vill inte ens facken ha och 90-dagarsgarantin har testats förr och kasserats för att den var så ineffektiv. Statsministern tror uppenbarligen att det är staten och inte småföretagen som fixar jobben.

Jag skulle vilja ställa en fråga till statsministern: Varför fortsätter Stefan Löfven att medvetet driva de sämsta jobbförslagen, att envisas med att höja skatter på jobb och företag och att öka krånglet trots att experter och hans eget finansdepartement dömer ut detta? Det kommer inte att leda till fler jobb.

(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vad gäller Finansdepartementet och budgeten gör man prognos utifrån *en* av sju lagda budgetar. Annie Lööf är orolig, Annie Lööf kan vara lugn. Vi kommer att fortsätta lägga fram de förslag som faktiskt biter.

Annie Lööf satt i regeringen under lång tid. Centerpartiet har suttit i regeringen i åtta år, och vi vet precis vad den politik som ni fortsätter att köra med ledde till. Det blev högre arbetslöshet. Det blev högre ungdomsarbetslöshet. Det blev sämre välfärd, och vi sjönk på World Economic Forums rankingslista. Det var resultatet av er politik.

Vi måste göra någonting som biter. Senast i dag kunde vi läsa i Dagens Nyheter att forskare säger att det inte går att ha bara generella, breda lösningar, exempelvis för alla unga. Man måste faktiskt möta unga där de är.

Ett problem för ungdomar är att många inte har gymnasieexamen. Då spelar det ingen roll, Annie Lööf, hur mycket man sänker ungdomsarbetsgivaravgiften. De ungdomarna är bevisligen kvar i arbetslöshet med den sänkta ungdomsarbetsgivaravgiften. De behöver en gymnasieutbildning. De riskerar nämligen att komma längre och längre från arbetsmarknaden, och det är det vi ska se till att förhindra.

Vi ska investera – vi måste investera – i infrastrukturen och i bostäderna. Det gjorde inte ni. Det vill ni inte nu heller.

Vi ska se till att vi har företag som ligger i yttersta framkant. Det är därför de behöver riskkapital och exportsatsningar.

Vi ska se till att människor kan ta jobben som växer fram. I dag säger nämligen det svenska näringslivet till oss att vart femte rekryteringsförsök misslyckas. ”Vi hittar inte rätt utbildad arbetskraft.” Samtidigt har vi 400 000 arbetslösa människor. Vad gör man då? Jo, man utbildar, och det är det vi satsar på. Det säger ni nej till.

Det är mer ni säger nej till. När ni pratar om den flexibla arbetsrätten och den plattare skatten är det bara ett nytt kodspråk: Man ska sänka skatten för höginkomsttagare och göra det svårare för löntagare. Det är inte regeringens politik.

(Applåder)

Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att nio av tio företagsledare dömer ut Stefan Löfven som statsminister och hans jobbpolitik.

Alla är nog överens om att det behövs fler investeringar, men Stefan Löfvens syn på investeringar är ju något märklig. Ta hans investeringar i näringspolitik, till exempel. Den investeringen är på 600 miljoner kronor. Men den finansieras med 40 gånger så stora skattehöjningar på jobb och företagande.

Jag tycker att det är bra att statsministern lyfter upp de så kallade NEET:arna, det vill säga de unga människor som varken studerar eller jobbar. Jag presenterade en lång rapport om detta i Almedalen för något år sedan. Där tog vi upp förslag som Tyskland och Nederländerna, som statsministern ofta lyfter upp, har jobbat med för att få ned arbetslösheten bland dessa unga: breddade lärlingsjobb, moderniserad arbetsrätt och reformerad arbetsförmedling. Socialdemokrater har genomfört detta i dessa länder. Varför lyssnar inte Stefan Löfven på Socialdemokraterna i till exempel Tyskland, som har genomfört dessa reformer som nu Centerpartiet förespråkar?

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag kan än en gång konstatera att Centerpartiet förespråkar mycket – mest när de är i opposition. De fick uppenbarligen inte igenom mycket när de var i regeringsställning.

Nu händer det saker. Nu är det skillnad, för när jag träffar företagare säger de precis det jag sa i talarstolen: Vi ska inte försämra för dem som är arbetslösa. Vi ska utbilda människor så att de kommer i arbete.

Vi behöver mer riskkapital så att innovatörerna får möjlighet att ta fram sina produkter så att det kan bli en riktig produkt, ett nytt företag, ett växande företag. Vi skulle behöva mer exportstöd. Allt detta levererar vi.

Vi levererar utbildning också. När det gäller NEET:arna, alltså de ungdomar som inte är i vare sig utbildning eller arbete, har vi precis sagt att vi ska se till att nå varenda en av dem. Vi ska nå dem, och vi ska ge dem en utbildning eller vad annat de behöver utifrån deras individuella behov. Vi tror inte på sänkta ungdomsarbetsgivaravgifter. Det har visat sig vara misslyckat. Nu ska vi göra rätt.

(Applåder)

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman och statsminister Löfven! En av de största utgifter den svenska staten har är för ränteavdrag till personer som har lån. Ju större lån man har, desto större avdrag får man.

För det första ställer de här ränteavdragen till en hel del bekymmer för den svenska ekonomin. Vi har en enorm skuldsättning. Svenskarna är skuldsatta upp över öronen, och det är farligt om bubblan spricker och priserna som nu pressas upp av ränteavdragen faller. Då kan människor tvingas gå från sina hem och samtidigt vara skuldsatta för livet. Sådant måste man göra någonting åt i god tid.

För det andra skulle en gradvis sänkning av ränteavdragen frigöra pengar som vi behöver för att renovera järnvägen, satsa på välfärden och få igång bostadsbyggandet.

För det tredje är ränteavdragen usel fördelningspolitik. Vart går ränteavdragen? Jo, de går till samhällets allra rikaste. 85 procent av ränteavdragen går till den rikaste halvan av befolkningen. Den fattigare halvan får 15 procent av ränteavdragen. Ränteavdragen är i själva verket en effektiv omfördelare från alla medborgare i samhället till dem som köper de största och dyraste husen i de kommuner som har de högsta inkomsterna.

Jag menar att det är dags att se det här. Det är dags att se att vi håller på att bygga upp en bostadsbubbla som kan bli farlig den dag den spricker. Det är dags att se att vi behöver de här pengarna till någonting annat, och det är dags att se att vi behöver en fördelningspolitik som utjämnar klasskillnader i vårt samhälle, inte förstärker dem.

När, Stefan Löfven, är ni beredda att förhandla med oss om att stegvis trappa ned ränteavdragen?

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Skuldbördan för hushållen är ett bekymmer. Vi måste följa detta noga. Vi måste inte bara följa det; vi måste göra någonting åt det.

Bostadsmarknaden är komplex. Det är tre faktorer som vi måste hålla ordning på för att inte bostadsmarknaden ska kapsejsa och vi ska få en ny finanskris.

Den första är just hushållen och deras förutsättningar. Hur ska vi ta ned skuldbehovet och avbryta ökningen av skulden på rätt sätt?

Den andra är själva bostadsmarknaden. Vi måste se till att få mycket bättre balans på bostadsmarknaden. Det handlar kort uttryckt bland annat om mer byggande.

Den tredje är finanssektorn. Hur håller vi koll på finanssektorn och styr den så att man inte lånar ut och är med och bidrar till den bubbla som senare spricker?

Det är dessa tre faktorer som vi behöver hålla koll på och som vi ska göra något åt så att vi inte får en bubbla som brister.

När det gäller hushållen och frågan om man ska välja ränteavdrag eller andra metoder vill vi inte försvåra för svensk ekonomi. Vi vill inte skapa stor oro bland hushållen. Det kommer självfallet att drabba enskilda hushåll, men det kommer också att kunna drabba hela den svenska ekonomin om vi sänker efterfrågan. Just nu är det mycket som vi drar nytta av i den inhemska efterfrågan. Den ska vi inte sänka.

Det är av detta skäl som vi nu funderar på amorteringskrav. Jag tycker att det är naturligt att om man har ett lån ska man också amortera. Av det skälet vill vi gå vidare och utreda ett amorteringskrav. Vi tror att det är ett bättre sätt att göra det på. Vi ska ta ansvar för hushållens skuldsättning och se till att vi inte får en bubbla, men vi ska inte göra det på ett sätt som ställer till det för hushållen och för svensk ekonomi. Därför är amorteringskrav vårt val nu.

(Applåder)

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag är överens med Stefan Löfven om att vi måste bygga fler bostäder, vi måste amortera på våra lån och vi måste få bättre ordning på finanssektorn, men vi måste också göra något åt ränteavdragen. När är

situationen att göra det bättre än nu, när räntan nästan är noll? Gör man det inte nu försitter man en chans.

Det finns många länder som har gått den här vägen och inte vågat ta obekväma beslut i tid. Sedan har man stått där och bubblan har brutit, och vanliga medborgare har betalat priset. Ibland måste man också göra det som är lite obekvämt.

Jag skulle vilja återkomma till min fråga: Är det rimligt att en av statens största kostnader i statsbudgeten är en aktiv omfördelare från låginkomsttagare i kommuner i glesbygden i Sverige till de rikaste människorna i de rikaste kommunerna runt våra stora städer? Är det verkligen en rödgrön politik?

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Man kan ha olika uppfattningar om detta. Jag har respekt för att man tycker att detta inte är rätt. Men till syvende och sist är det så att med ansvar för landet måste man göra förändringar som inte ställer till det för mycket för hushållen. Det måste finnas en förutsägbarhet också för hushållen som inte ställer till det för ekonomin, så att vi i en uppgång som annars skulle ha varit kan få en nedgång, därför att den inhemska efterfrågan pressas tillbaka.

Därför måste detta hanteras precis på det sätt som jag sa. Man måste titta på hushållens villkor, finanssektorns villkor och hur man där agerar, och bostadsmarknaden. Det är detta vi gör nu. De tre faktorerna kommer vi att ta oss an. Vi har inga planer på att sänka ränteavdragen. Vi kommer däremot att gå vidare med amorteringsplikten.

(Applåder)

Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Statsministern har ställt upp ett mål för arbetslösheten till 2020. Det är inget fel att sätta upp mål; tvärtom kan det vara en inspiration och en ledstäng att hålla sig i – om man vidtar åtgärder för att nå målet. Men om man bara sätter upp mål utan att försöka vidta åtgärder och sedan bara blundar och hoppas att målet ska nås, då hjälper det inte. Det är detta som blir så uppenbart i regeringens budget. Det finns inga åtgärder. Det finns ord och det finns mål. Man kallar det för jobbkongress och annat, men åtgärderna lyser med sin frånvaro.

Det finns en riktigt stor åtgärd som påverkar jobben och som också är den enskilt största budgetposten, nämligen att man ska höja skatten på att anställa ungdomar med 18 miljarder. 18 miljarder per år blir det när det är fullt upptrappat. Det är en jätteskattehöjning som slår just mot att anställa ungdomar. Men regeringen säger att det inte påverkar jobben.

I Dagens Industri i går läste jag att nio av tio företagare inte tror på regeringens jobbpolitik. Jag har i och för sig letat efter den där tionde företagaren hela våren utan att hitta någon, men det är möjligt att det finns någon som tror på den. Stefan Löfven gör det möjligen.

Företagen säger att detta leder till kraftigt ökade kostnader. Nej, säger regeringen, det spelar ingen roll och påverkar inte. Men sedan kommer Sveriges kommuner och landsting och säger samma sak: Detta leder till ökade kostnader. Vad säger regeringen då? Jo, man säger att kommuner och landsting ska få kompensation för detta.

Min enkla fråga i all ödmjukhet, herr statsminister, är: Om nu höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar inte har några som helst negativa effekter, varför behöver vi då kompensera kommunerna för det?

(Applåder)

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nu är kanske inte ödmjukhet Björklunds främsta tillgång och egenskap.

Det hela är ganska enkelt, och det borde Björklund veta, som har suttit i regeringen. Om man gör förändringar mellan staten och kommuner och landsting är man skyldig att reglera det. Det är så ekonomin fungerar. Ni kanske inte gjorde det, men det är så regelverket ser ut. Detta är vi skyldiga att göra.

Folkpartiet verkar tro att det bara är en åtgärd som räknas för att man ska komma i arbete, och det är skattesänkningar. Det prövades under lång tid, åtta år, då ni satt i regeringsställning, och det blev ingen hit. Den ungdomsarbetsgivaravgift som man nu refererar till kostar 18 miljarder kronor. Sedan 2007, då den infördes, har den kostat 110 miljarder kronor. Vad blev resultatet?

När den infördes fanns det ungefär 115 000 arbetslösa ungdomar. I fjol var det ungefär 150 000 arbetslösa ungdomar. Det är en ökning med 35 000. Vilket är Björklund mest nöjd med – att det kostade 110 miljarder kronor eller att det blev ytterligare 35 000 arbetslösa ungdomar?

Vi gör det som biter på riktigt. Ungdomar måste få en utbildning för att komma in i arbete. Åk ut och prata med företagen! De säger att ett av deras stora problem är att de inte får tag i rätt utbildad arbetskraft. De skulle vilja anställa och kan anställa, men de hittar inte rätt utbildad arbetskraft. I samma stund är det 400 000 människor som går arbetslösa; många av dem är ungdomar som inte har gymnasieutbildning.

Där är beviset! Det ser vi i debattartikeln i dag, där forskarna säger att det inte hjälper med generella åtgärder utan att man måste rikta in sig så att ungdomarna får den åtgärd som passar dem. Därför ska de ungdomar som inte har gymnasieutbildning få det. Dit ska pengarna gå. Då kommer de i arbete.

(Applåder)

Anf. 20 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Stefan Löfven kan fortsätta sin politik med att nu göra om gymnasiet igen för att tvinga alla att läsa in högskolebehörighet. Då kommer utslagningen att öka ännu mer. Österrike, Tyskland, Holland – alla har gått in för lärlingsutbildningar, och de har lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige. Att alla ska bli universitetskompetenta är inte svaret, Stefan Löfven!

Det intressanta är dock att Löfven inte svarar på själva frågan. Kommunerna kompenseras. Det står i lagen, säger Löfven. Men varför står det i lagen då? Jo, därför att det innebär ökade kostnader för kommunerna. Det är därför de kompenseras.

Men samma sak gäller också för företagen. De får också ökade kostnader, men de kompenseras inte. Det är därför nio av tio nu är kritiska mot Löfven och hans jobbpolitik. Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet, Arbetsförmedlingen, Ekonomistyrningsverket, Ekobrottsmyndigheten –

ingen tror på att Löfvens jobbpolitik ska nå målet. Inte ens LO tror längre på det. Det är snart fler som tror på spöken i Sverige än som tror på regeringens jobbpolitik.

(Applåder)

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jan Björklund måste läsa lite mer precis vad de skriver. Alla de institut som Björklund nu räknade upp har faktiskt dömt ut de generella åtgärderna. De har gett väldigt lite verkan. Så är det med ungdomsarbetsgivaravgiften. Så är det med jobbskatteavdraget. Och det beror just på att de generella åtgärderna, som gäller för alla, inte duger, för de har inte gett utbildning till de människor som saknar rätt utbildning.

För ungdomar mellan 20 och 24 år som inte har gymnasieexamen närmar sig arbetslösheten nu 40 procent. Detta har skett under den tid då er politik har verkat, med jobbskatteavdrag och ungdomsarbetsgivaravgifter. När ska ni se att detta inte gjorde nytta?

Nu lägger vi om politiken. Vi har ett nytt momentum. Vi ska se till att ungdomarna får den chans de ska ha. De ska ha utbildning. De ska ha arbete.

(Applåder)

Anf. 22 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är flera som har noterat att statsministern har varit på partikongress. Där har han och hans parti lovat varandra och deklarerat för Sveriges föräldrar att man ska kvotera föräldraförsäkringen fullt ut: Tar man inte ut hälften var brinner dagarna inne.

I ett tidigare replikskifte sa statsministern att vi nu utvecklar föräldraförsäkringen. Det märker vi. Det spottas ut förslag från Regeringskansliet som handlar om att begränsa, minska tiden, minska flexibiliteten och att kvotera föräldradagarna fullt ut. Det är snarare än en utveckling en avveckling av föräldraförsäkringen, som vi känner den, som man nu har påbörjat.

Stefan Löfven har dock lovat att själva kvoteringen ska ske i lyssnande på och i dialog med föräldrarna. Då dristar jag mig att ha några tips om hur en sådan dialog ska kunna bli lite mer framgångsrik än vad jag tror att den som nu är för handen är.

Till att börja med tror jag att det är klokt att sluta att berätta för föräldrarna att det är fel på dem och deras tid med sina barn. I Socialdemokraternas värld tycks de alltid vara på fel plats vid fel tillfälle. De är på jobbet när de borde vara hemma och hemma när de borde vara på jobbet.

Kopplar ni socialdemokrater, på era kongresser, loss tänkandet på att föräldrarna sliter och släpar och pusslar och bänder för att få livet att gå ihop för sig själva och för att få lite tid med sina barn? Ni borde sluta peka finger åt dem. Ni borde säga: Tack för att ni tar er tid med era barn! Det är precis den typen av insatser som vi behöver i samhället. Vi tror att ni vill ta ett gemensamt ansvar, och vi vill fråga er hur vi bäst kan stödja er.

Det är den attityd som jag tror är mer framgångsrik.

Er dialog är ett diktat. Ni klampar in, sätter er vid köksbordet och försvårar pusslet. Ni tar fram sticksågen, sågar om en del bitar och kastar bort några andra. Vilka föräldrar är det ni pratar med som vill ha mindre valfrihet och mindre tid med sina barn, Stefan Löfven?

(Applåder)

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed kan börja med att fråga Björklund!

Vi har ett ojämnt uttag av föräldraförsäkringen. 75 procent tas ut av kvinnor. 25 procent tas ut av män. Detta är en av de viktigaste anledningarna till att vi har ett ojämnt arbetsliv. Kvinnor tjänar under ett helt arbetsliv i genomsnitt 3,6 miljoner kronor mindre än män. Det visar sig också när pensionskuverten kommer hem till dessa kvinnor. Vi har många kvinnliga fattigpensionärer. Hur många fler vill KD ha?

Vi måste göra någonting åt detta. Vi har en bra försäkring för föräldrarna och för barnen. Men vi har ett problem med jämställdheten. Jag hör aldrig KD prata om jämställdhet i arbetslivet – aldrig någonsin. Ni borde börja visa lite mer intresse.

Jag hör nu fler och fler partier prata om Socialdemokraternas partikongress. Det är kul. Det är många som är intresserade av vår partikongress. Det beror antagligen på att de framtida förslagen ligger där. Där kan vi pragmatiskt hantera det faktum att vi ska se till att föräldraförsäkringen blir bättre, men vi ska också göra det i dialog med föräldrarna. Vi ska successivt ta fram en bättre föräldraförsäkring.

Men jag kan också säga att jag ser föräldrar i min egen närhet som har delat lika på föräldraförsäkringen. Det har inte inneburit något avsteg för kvinnans möjlighet att komma vidare på arbetsmarknaden. Det har inneburit att båda föräldrarna har en fantastisk kontakt med sina barn. Det var ytterst det som föräldraförsäkringen var till för.

Nu ska vi se till att göra detta. Vi viker den tredje månaden under den här mandatperioden. Vi vill fortsätta att utveckla föräldraförsäkringen. Det finns fler saker som vi behöver göra för att förnya och få en modern föräldraförsäkring. Frågan är: Är Kristdemokraterna över huvud taget intresserade av jämställdhet? Hur tänker ni då ta er an detta?

(Applåder)

Anf. 24 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Varje gång Stefan Löfven i fortsättningen säger ”utveckla föräldraförsäkringen” råder jag Sveriges föräldrar att lyssna väldigt noga på vad det handlar om. Det kommer att handla om mer tvång, mindre tid med barnen, mer regleringar och mindre valfrihet. Det är tydligt med den politiken. Den tar aldrig sin utgångspunkt i barnens tid med sina föräldrar. Den tar alltid sin utgångspunkt i problem någonstans, på arbetsmarknaden, med pensionerna eller någonting annat, som barnfamiljerna ska hantera genom att få sitt pussel försvårat.

Man vill ta ett gemensamt ansvar för sina barn i dag, men man vill också bestämma detta själv. Man vill inte att Stefan Löfven ska göra detta. Det är det resultat ni kommer att få av er dialog. Var säker på detta!

Om problemet är arbetsmarknaden, börja där. Om problemet är pensionerna, se till att regelmässigt dela pensionspoängen när barnen är små, som Kristdemokraterna har föreslagit. Det är bara att genomföra den typen av förslag. Men ge er inte på familjernas tid och deras pussel, Stefan Löfven! Sluta med det!

(Applåder)

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jo, vi behöver en moderniserad föräldraförsäkring ur flera aspekter. En är det som vi kallar för stjärnfamiljer. Familjerna ser inte ut exakt som de gjorde förut. Det finns många olika slags familjebildningar. Även i det perspektivet tycker vi att föräldraförsäkringen bör utvecklas så att den passar fler familjekonstellationer, men det har KD inga tankar på.

Jag ska berätta vilka som frågar. Det är många kvinnor. Många kvinnor vill att vi ska ha ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen, för det är de som drabbas av det ojämställda arbetslivet. Det är de som drabbas av de lägre lönerna – det är 3,6 miljoner kronor under ett arbetsliv, som visar sig väldigt tydligt när pensionskuvertet kommer. Det är de som frågar efter ett jämnare uttag. Det är dem som vi ska se till att hjälpa.

Vi ska utveckla föräldraförsäkringen. Vi ska ha ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen. Vi ska också se till att kvinnor inte halkar efter i lön. Vi ska ha jämställda löner i Sverige. Då är föräldraförsäkringen en viktig del.

(Applåder)

Anf. 26 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! I förrgår avslutades det så kallade G7-mötet i Elmau i Tyskland. Det finns flera intressanta saker att se i slutsatserna, bland annat om vikten av återhämtning i världsekonomin och bättre villkor för kvinnors jobb och företagande runt om i världen. Men en av de viktigare slutsatserna var det gemensamma löftet att arbeta för att begränsa jordens uppvärmning till högst två grader till 2050.

Det är bra att USA, Kanada och Japan är med på att sätta mål för utsläppsminskningar, men det är fortfarande otillräckligt. För de europeiska G7-länderna är målet lägre än de ambitioner som vi behöver ha.

Sverige har visat att tillväxt och hållbar utveckling hör ihop. Sedan 1990 har vi minskat våra utsläpp med över 20 procent när vår ekonomi har vuxit med omkring 60. Sverige ska fortsätta att vara ett av de länder som driver på utvecklingen. Men det krävs att flera rika länder tar sitt ansvar, och det krävs ekonomisk tillväxt. Det är därför av största vikt att vi fortsätter att vara pådrivande och att vi får ett mer ambitiöst globalt avtal i Paris i december.

Under G7-mötet fördömdes också Rysslands annektering av Krim. Man hotades med skärpta sanktioner ifall spänningarna i Ukraina tilltar. Vi ser åter tendenser till upptrappning av stridigheter. Familjer är splittade. Döda sörjs. Utan vare sig mat eller husrum flyr tusentals människor. Ukrainare dödas av dem som påstår sig utkämpa ukrainarnas eget frihetskrig.

Jag välkomnar att statsministern tog upp den frågan i sin inledning. Jag vill vara tydlig med att det om Rysslands aggressioner ökar också bör bli aktuellt att inom till exempel EU-kretsen diskutera förstärkta sanktioner i samband med till exempel det kommande EU-toppmötet.

Situationen i vår del av Europa har utvecklats negativt ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. Vi tvingas markera vår integritet. Vi behöver den försvarsuppgörelse som vi just har träffat. Den innebär nästan dubbelt så stora förstärkningar till försvaret som regeringspartiernas ursprungliga ingångsbud.

I måndags hade Sverige besök av den nye finske statsministern Juha Sipilä. Precis som våra finska grannar, som nu vill utreda konsekvenserna av ett Natomedlemskap på allvar, skulle Sverige behöva en öppnare Nato-debatt. Vi behöver forma en färdplan för ett eventuellt Natomedlemskap för att vara redo att diskutera hur vi tar nästa steg, om vi vill och behöver. Vi får inte låta historien stå i vägen för hur vi formar vår framtida säkerhet. Den ska vi forma utifrån de utmaningar som Sverige står inför.
(Applåder)

Herr talman! I detta nu är, som sagt, skolavslutningarna för tusentals elever runt om i landet i full gång. Men tyvärr är det inte en glädjens dag för alla. Var femte elev går i dag ut ur svensk grundskola utan fullständiga betyg. Effekterna av att halka efter får stora konsekvenser. För den som aldrig har gått klart grundskolan eller inte gått klart gymnasiet är arbetslösheten dubbelt så hög jämfört med hur det är för den som har tagit studenten.

Därför måste vi fortsätta att höja ambitionsnivån för skolan. Vi behöver ha en aktiv språkinläring i förskolan, mer matte i högstadiet, fler skickliga lärare som får bättre lön och utökad rätt till kommunal vuxenutbildning för den som behöver komplettera. I dag i Svenska Dagbladet presenterar Alliansen ett gemensamt förslag på en nationell strategi för skolans digitalisering.

Men vi behöver också fler satsningar på tidigare stöd för de elever som halkar efter. Därför vill jag nu presentera ytterligare ett steg för att fler ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg. Jag vill föreslå att alla Sveriges elever som behöver ska erbjudas sommarskola redan från årskurs 6. Den som halkar efter måste få hjälp så tidigt som möjligt, och det måste gälla alla.

Jag vill satsa 300 miljoner kronor, dubbelt så mycket som regeringen, på att hjälpa dem som är på väg att halka efter. Det måste finnas en tydlig skyldighet för Sveriges kommuner – alla Sveriges kommuner – att erbjuda sommarskola för de elever som löper risk att inte bli behöriga till gymnasiet.

Vi behöver ha en sommarskola där elever kan ta igen det de missade när de hade svårt hemma och inte fick tillräckligt stöd av föräldrar, där man får en extra chans med ekvationerna eller lär sig det där periodiska systemet, som man inte riktigt hann med, där man får det stöd man behöver för att rusta sig med den kunskap man behöver. Det ger helt enkelt bättre förutsättningar för fler att få uppleva studentens lyckliga dagar.
(Applåder)

Herr talman! Vi moderater utgår från människor. Vi utgår från att alla människor ska komma till sin rätt och komma in i samhället. Det kräver jobb och utbildning, och mycket arbete återstår. Var sjunde person i arbetsför ålder befinner sig fortfarande i utanförskap. Utanförskapet vid 2000-talets början handlade till stor del om att människor som hade varit inne på arbetsmarknaden trycktes ut, eftersom bidragssystemen hade gjort att arbete lönade sig alldeles för dåligt.

I dag ser vi hur utanförskapet breddas. Risken att bidragssystemen trycker ut människor från arbetsmarknaden finns till viss del kvar. Men vi ser också att det finns människor, ofta unga och utrikes födda, som av olika anledningar fortfarande aldrig har fått sitt första jobb.

Det nya utanförskapet begränsar människor. Det begränsar Sverige. Vår uppgift är därför tydlig: fler jobb, fler vägar in på arbetsmarknaden, fler chanser till bättre utbildning. Då kan fler människor komma till sin rätt.

Herr talman! Det börjar med jobben. När vi nu utvecklar vår politik svarar alla förslag upp mot kravet att de ska skapa fler jobb och hjälpa fler in i arbete. Vi vill investera i förstärkningar av infrastrukturen, så att inte minst industrin ska kunna exportera mer. Vi föreslår en rad regelförenklingar för fler och snabbväxande företag. Vi vill göra det mer lönsamt för erfarna medarbetare att fortsätta arbeta, så att fler kan bidra mer. Vi satsar på bättre förutsättningar för omställning, stärkta drivkrafter till snabbare integration och lärlingsanställning, så att tröskeln till det första jobbet sänks. Sverige kan mer!

(Applåder)

Herr talman! Stefan Löfven och hans regeringskollegor avslutar nu sitt första riksdagsår vid makten. Det har varit ett år präglad av svikna löften kring sänkt skatt för vanliga löntagare, ROT-avdraget, bensinskatterna och överskottsmålet. Statsministern lovade på valnatten en handlingskraftig regering. Även det löftet verkar han ha tagit lätt på.

Det största problemet för Sverige är nu den politik som regeringspartierna ändå för. När omkring var elfte ung mellan 20 och 24 år är utan arbete och studier, då vill regeringen Löfven göra det 40 000 kronor dyrare per år att anställa den som är ung. När industrin behöver konkurrenskraftiga elpriser riskerar regeringens hantering av och försämringar och fördyringar för kärnkraften att slå mot hela den svenska tunga industrin. När vi behöver fler kvinnor och utrikes födda i arbete försämrar regeringen genom att dra ned på både RUT- och ROT-avdragen, där många får sitt första jobb. När var femte elev lämnar grundskolan utan fullständiga betyg skär regeringen ned på karriärtjänsterna för lärare och säger nej till mer matte i högstadiet.

Herr talman! Regeringen erkänner själv att deras politik är fel väg för jobben. I den egna vårbudgeten räknar de med sjunkande arbetskraftsdeltagande och ökande jämviktsarbetslöshet. Regeringens eget finanspolitiska råd räknar med att regeringens politik leder till någonstans mellan 33 000 och 37 000 färre jobb. Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet är bara några av alla organisationer som påtalar att regeringens politik riskerar att få skadliga effekter för jobben.

Herr talman! När var sjunde person i arbetsför ålder är i utanförskap, när 400 000 svenskar inte vill annat än att ha ett jobb att gå till, då är det tydligen tre jobb som Stefan Löfven värnar om allra mest: sitt eget, Åsa Romsons och Gustav Fridolins.

(Applåder)

Stefan Löfven har visat att ett löfte till Jonas Sjöstedt och Åsa Romson är viktigare än utställda löften till svenska folket. Facit efter första året är tydligt: När Stefan Löfven själv kan välja, då väljer han makten före jobben.

Omgivet av en orolig värld återhämtar sig nu Sverige ur krisen. Vi ser hur ekonomin väntas kunna ta fart efter en lång och svår period. Men inte bara ekonomin utan också jobben måste kunna växa fram. Vi måste stärka Sveriges position, inte riskera att försvaga den. Då måste vi bryta det nya

utanförskapet. Vi måste ha fler jobb. Det måste löna sig att arbeta. Vi behöver mer kunskap, så att fler kan stå rustade för att kunna ta det första jobbet.

Jag vill tillönska statsministern, kollegorna, alla i denna kammare och några till ett långt och skönt sommarlov och hoppas på vila och avkoppling. När vi kommer tillbaka till den här kammaren till hösten fortsätter debatten om vad Sveriges framtid behöver. Den behöver en ny regering. (Applåder)

I detta anförande instämde Erik Ottoson (M).

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var mycket satsningar. De ska väl möjligtvis finansieras med en så kallad beräkningsteknisk korrigerings. Men det kommer inte att gå.

Överskottsmål gav Moderaterna upp för länge sedan. Vi fick ärva ett underskott på 74 miljarder, och det var inte i kristider.

Den här regeringens stora projekt är att se till att människor kommer i arbete, och vi kommer inte att ge oss. Det är därför vi har satt upp det tuffa mål som vi har satt upp. För att nå dit gäller Sveriges jobbagenda. Det första är att vi ska ha investeringar. Vi måste ha investeringar i infrastrukturen och bostäderna. Vi ska satsa på den aktiva näringspolitiken. Vi ska se till att höja kunskapsnivån och kompetensen. Vi ska förbättra matchningen så att människor faktiskt kan börja ta de jobb som ska växa fram.

Mot detta står nu Moderaternas nedskärningsagenda. Jag har här listan på de nedskärningar som Moderaterna står för. Ni vill fortsätta precis som förr. Det är ingen förnyelse, precis, utan det är många gamla förslag. Det är skattesänkningar och nedskärningar. Den första punkten på den lista som Anna Kinberg Batra presenterade här i går var en skattesänkning till.

Bara i år skär Anna Kinberg Batra ned nästan 5 miljarder kronor på jobben, miljön, välfärden och skolan, om vi räknar ihop det. Mer är att vänta. Men varför gör ni detta?

Tycker ni att tågen går alldeles för bra? Har vi för många människor i utbildning? Är det möjligen så att den svenska exporten är för stor? Tycker ni att sjukvården är för bra? Har våra äldre för mycket personal i äldreomsorgen? Vad är det som gör att ni ska skära ned alla dessa poster?

(Applåder)

Anf. 28 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det kräver visst mod från statsministern att börja tala om offentliga finanser. Det var ju inte jag som ensidigt började luckra upp överskottsmålet för att möta LO:s krav på vad de kallar investeringar.

Stefan Löfven talar ofta och gärna om sin bakgrund i verkstadsindustrin, men jag kan i början på den här debatten konstatera att det är väldigt mycket mer snack än verkstad, om det handlar om hur Sverige ska få fler nya jobb.

Var finns de konkreta förslag som skulle kunna göra att jobben blir fler i till exempel verkstadsindustrin med Stefan Löfvens politik? Finns de i den högre skatten på arbete? Finns de i att göra det dyra att anställa? Finns

de i kilometerskatten på transportererna, kanske i den höjda skatten på kärnkraften eller i stoppet för mer matte i skolan? Var i Stefan Löfvens konkreta förslag får Sverige en tillväxt av fler nya jobb?

(Applåder)

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag ska gärna ta det. Lyssna och lär. Först och främst handlar det om investeringar. Vi måste investera mer. Det gäller järnvägsunderhållet som ni i år vill skära ned med 620 miljoner kronor. Vi ska investera så att företagen kan transportera sina varor och så att pendlarna kan ta sig till och från jobbet. Det är en viktig investering.

Vi ska se till att ha mer näringspolitik, så att de nya produkterna faktiskt kommer fram på marknaden. Därför ska vi ha mer kapital som verkar i tidiga skeden, därför ska vi ha en större exportsatsning och därför ska vi se till att människor kan ta dessa jobb.

Men jag fick inget svar på vad dessa nedskärningar ska leda till. Varför ska man skära ned 620 miljoner kronor i år på järnvägsunderhållet? Varför ska man inte satsa på lärarnas löner som vi gör? Varför ska man dra ned 970 miljoner kronor på utbildningen? Varför ska man dra ned 50 miljoner kronor på lokala klimatinvesteringar och så vidare? Här i min hand har jag nedskärningslistan. Vad är det som är så bra med detta recept? Förklara detta, Anna Kinberg Batra!

(Applåder)

Anf. 30 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Om Stefan Löfven hade tagit del av vår vårmotion hade han sett våra satsningar på järnvägen och våra satsningar på att tunga transporter ska kunna ta sig fram i Sverige, så att svensk tung industri kan få åtminstone lika goda konkurrensvillkor som den finska. Nu halkar vi efter.

Jag frågade Stefan Löfven var de nya jobben finns i den konkreta politiken. Tal om jobbagenda är en sak, men var finns de konkreta förslagen? Och hur kan vi stärka Sveriges position genom att höja skatten på arbete, göra det dyra att anställa, fördyra transportererna och fördyra och försvåra energiförsörjningen till den tunga industrin? Det svarar inte Stefan Löfven på. Eller varför skulle skolan stärkas av att man stoppar satsningen på 5 000 fler karriärtjänster i skolan eller den där extra viktiga mattetimmen i skolan, som Sveriges elever så väl behöver? Det är tomt från Stefan Löfven.

(Applåder)

Anf. 31 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi kunde för en tid sedan se Anna Kinberg Batra och några partikamrater till henne hålla en presskonferens där de talade om att vi nu måste göra någonting åt den problematik som har uppstått kring den stora invandring som vi har haft. Då föreslås framför allt att vi, i stället för att vi som i dag med ett slags automatik beviljar permanenta uppehållstillstånd till människor som kommer till vårt land, som regel ska utfärda tillfälliga uppehållstillstånd. Det är bra.

Vi har mycket stora problem med den massiva invandring som sker till Sverige och som har skett till Sverige under lång tid. Den skapar mycket stora problem. Den är mycket kostnadsdrivande och gör att många kommuner går på knäna. Det saknas bostäder, socialbidragen skenar och så vidare.

Det är bra att det är fler än vi som på något sätt ändå har uppmärksammat detta problem. Det tyder på något slags insikt. Men det är ändå väldigt långt kvar till verkligheten för Anna Kinberg Batra.

När en av våra ledamöter i socialförsäkringsutskottet väckte ett så kallat utskottsinitiativ röstade Moderaterna ned det, trots att innehållet uteslutande var hämtat från Moderaternas egna skrivelser.

Herr talman! Då måste man fråga: Är det viktigare för Moderaterna att motarbeta 13 procent av väljarna än att driva igenom sin egen politik? Det kan väl inte vara så att den här glidningen som vi har sett från Moderaterna i invandningsfrågan har varit bara ett spel för gallerierna och ingenting som de egentligen menar? Varför, Anna Kinberg Batra, röstar ni mot er egen politik?

Anf. 32 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Moderaterna har inlett ett omfattande utvecklingsarbete inom en lång rad områden där integration är ett område, och politiken måste bilda en helhet. Sverige ska fortsätta vara ett land där människor som måste fly ska kunna finna en fristad, och vi ska ha en ordnad asylprocess. Vi behöver en mycket bättre politik för fler jobb och för att fler ska kunna få dem. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att Sverigedemokraterna i både sitt valmanifest och sin höstmotion tar avstånd från att staten ska bedriva just integrationspolitik.

Men det som vi moderater gör är att fortsätta satsa på att fler ska kunna få det där första jobbet. Mot den bakgrunden vill jag fråga Jimmie Åkesson, om han nu menar allvar med integration, hur fler ska få sitt första jobb genom era förslag till höjda arbetsgivaravgifter för unga, er slopade sänkning av restaurangmomsen eller era utbyggda bidragssystem. Ni har ju inte svar på integrationsfrågorna. Men dessa svar behöver Sverige söka. Då finns svaret i fler vägar till arbete.

(Applåder)

Anf. 33 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Alla de åtgärder som Anna Kinberg Batra räknade upp på slutet är det som den borgerliga regeringen har ägnat sig åt i åtta år. Det har inte hjälpt, och det har inte gett de effekter som du vill ha, Anna Kinberg Batra.

Då måste man göra någonting nytt. Då tar vi bort de ineffektiva åtgärderna – sänkt restaurangmoms, en ineffektiv sänkning av arbetsgivaravgifter för unga och så vidare – och föreslår mer effektiva åtgärder i stället. Vi tar dessa skattesänkningar och riktar dem till små och medelstora företag i stället, så att det blir billigare för små och medelstora företag att anställa och så att det blir mindre riskfyllt för små och medelstora företag att anställa genom att vi minskar sjuklöneansvaret. Det är en mer effektiv politik. Om man frågar företagare i det här landet svarar de att de hellre vill ha det.

Men det var inte detta som var min fråga. Min fråga var: Varför väljer ni i Moderaterna att rösta emot ett förslag som är baserat på era egna skrivelser? Är det för att motarbeta ett parti?

(Applåder)

Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det är mycket riktigt så att socialförsäkringsutskottet avstyrkte initiativet i fråga. Återigen vill jag vara tydlig med att när Moderaterna utvecklar politiken är det för att den ska vara en helhet, där jobben är den viktigaste och största frågan för att flest ska kunna få dem. Det är där vi skiljer oss åt.

Jimmie Åkesson har en ensidig syn på flyktinginvandring. Jag menar att Sverige måste kunna ha ett rättssäkert öppet asylsystem, och vi behöver förbättra oss väldigt mycket när det gäller just integration. Hur ska fler få det första jobbet? Då kan man inte göra det dyrare – 40 000 kronor dyrare – att anställa en ung människa. Det kan inte vara lättare att få det första jobbet om man slopar sänkningen av restaurangmomsen i en sektor där många får sitt första jobb.

Sverigedemokraterna tar avstånd från integrationspolitiken och gör det dyrare att få det första jobbet. Där finns inte svaret på hur den svenska integrationen ska förbättras. Det behöver den, men då behövs mer allianspolitik.

(Applåder)

Anf. 35 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är tydligt att Moderaterna, med Anna Kinberg Batra vid rodret, nu söker sig högerut. I den kanske sista alliansbudgeten här i riksdagen föreslog de sitt gamla recept, och ytterligare skattesänkningar, nedskärningar och utförsäkringar ska lösa allehanda samhällsproblem.

Men vi känner den politiken alltför väl. Åtta år med moderatlett styre i Sverige visade att detta recept inte löser arbetslösheten och inte löser problemen med de dåliga resultaten i skolan och med den alltmer pressade sjukvården.

Mot det ställer samarbetsregeringen i stället satsningar på att ungdomar som i dag har svårt att få jobb ska få hjälp till en gymnasieexamen och ska få hjälp för att kunna praktisera och lära sig viktiga jobb i välfärden. Mot det ställer samarbetsregeringen också investeringar i till exempel järnvägen och i bättre kollektivtrafik. Men det får nobben i alliansmotionen. Det är som om Anders Borgs gamla syn att man har överinvesterat i Sveriges järnvägar eller att snabbtågen är genuint olönsamma fortfarande ligger kvar när Moderaterna svarar på regeringens vårändringsbudget, detta trots att man nu ändå försöker göra sig till talesperson för ökade järnvägsinvesteringar.

Jag förstår inte detta. När pendlare varje dag ser bristerna i tågtrafiken, och när bristerna kostar samhället och företagen 5 miljarder per år, säger Moderaterna med alliansmotionen nej till 620 nya miljoner till järnvägsunderhåll.

I alliansmotionen säger man nej till väldigt mycket. Jag vet inte om jag ska våga tolka Moderaterna som att de har lämnat Alliansen och Anders Borgs förlegade syn på investeringar i svensk järnväg, när de nu i sin egen budgetmotion indikerar att de är intresserade av ökade järnvägskostnader.

Men regeringen vill göra någonting nu inför hösttidtabellen. Nu behöver vi investera i järnvägen. Varför låter Moderaterna pendlarna vänta?

Prot. 2014/15:113
10 juni

Partiledardebatt

Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Åsa Romson undrar om hon ska våga tolka våra förslag. Jag är inte säker på det. Det blir nämligen lite konstigt då.

Syftet med att fortsätta förstärka infrastrukturen är naturligtvis att fortsätta knyta ihop Sverige och att fortsätta förbättra pendlingsmöjligheter i våra arbetsmarknadsregioner med mera.

Nu när vårvädret kommer kanske man inte minns känslan av att stå och frysa på en perrong när det är som allra kallast. Men tänk er den känslan – och tänk er att den känslan ska mötas av att vi ska jobba mindre, att vi ska ta avstånd från tillväxt eller att vi, som i ett förslag till Miljöpartiets kongress, ska sluta med lönearbete som norm. Förslagen från Miljöpartiet går ju emot tillväxt på punkt efter punkt.

Jag måste fråga Åsa Romson: Hur kan vi investera i framtiden och i skolan genom att jobba mindre?

(Applåder)

Anf. 37 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! En sämre tågtrafik ger inte bara förseningar för dem som jobbar eller ska till skolan, utan det ökar också klimatutsläppen. Osäkerheten gör att vi får fler lastbilstransporter och fler som flyger.

Under de åtta år Moderaterna satt i regeringsställning och skötte Sverige misskötte man inte bara den svenska järnvägen, utan man misskötte även klimatpolitiken. Jag såg det svart på vitt på mitt bord när vi tillträdde i höstas. Naturvårdsverkets genomgång av klimatarbetet visar ett underskott på 4 miljoner ton koldioxidutsläpp i arbetet fram till 2020, på grund av alliansregeringen.

Det var resultatet av att Anders Borg kastade Klimatberedningens hela betänkande i papperskorgen och av att man sa nej till järnvägsinvesteringar och miljöskatter. Det ledde inte till en aktiv klimatpolitik som man sedan kan stå i talarstolen och vara stolt över. Jag undrar om Moderaterna nu lämnar Anders Borgs linje och i stället för att säga nej till klimatpolitiken säger ja.

(Applåder)

Anf. 38 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det är korrekt att Anders Borg har lämnat partipolitiken. Det parti jag leder har ju föreslagit att vi ska fortsätta satsa på järnväg och att vi ska fortsätta satsa även på vägtransporter. Antar man förslaget att möjliggöra för de tunga lastbilarna skulle det möjliggöra minskade utsläpp eftersom det blir färre lastbilar, men det ser den så kallade samarbetsregeringen ut att vilja bromsa.

Sverige behöver såväl flyg som järnväg och vägtransporter. Vi behöver godstransporter, för det är därifrån tillväxt kommer. Det är när ekonomin växer vi har råd att fortsätta vara ett av de länder i världen som satsar mest på förnybart – och det land i EU som satsar mest på förnybart. Jag vill återigen fråga Åsa Romson, särskilt inför Miljöpartiets kongress om några

dagar: Hur blir Sverige starkare och hur kan vi investera bättre för framtiden genom att jobba mindre och ifrågasätta tillväxt på det sätt Miljöpartiet gör?

(Applåder)

Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman och Anna Kinberg Batra! Jag är övertygad om att jämlika samhällen är bättre samhällen. Det är bättre för alla som lever i sådana samhällen.

Vi kan se hur ekonomisk ojämlikhet skadar samhällen. Ojämlikhet leder till segregation och att människor med olika bakgrund inte möts, och vi kan se ett direkt samband mellan folkhälsa och ojämlikhet. Det gäller både under livet och hur tidigt man dör, vilket skiljer sig mellan olika stadsdelar i olika städer. Vi kan se att tilltron ökar mellan främlingar i samhällen som är mer jämlika – man kan se varandra i ögonen på ett annat sätt. Man kan se samband mellan högre utbildningsresultat och mer jämlikhet, liksom mellan mindre kriminalitet och mer jämlikhet. Jämlikhet är helt enkelt en väldigt bra idé.

Samtidigt ökar klasskillnaderna i hela västvärlden, och det som är mest remarkabelt är att det är en liten grupp superrika – den rikaste procenten – som drar ifrån. I världen har de 85 rikaste personerna, varav de flesta är män, en större förmögenhet än halva mänskligheten – 3,5 miljarder personer, varav de flesta är kvinnor. Det är en bisarr fördelning av världens rikedom.

Sverige *var* ett av världens mer jämlika länder. Den positionen har vi tappat. När OECD presenterade statistik för något år sedan kunde vi se att ojämlikheten ökade snabbast just hos oss och just under er regeringstid, Anna Kinberg Batra. Jag tycker att det skadar vårt samhälle, och jag tycker att man kan se det varje dag. För mig är det ett mål att Sverige ska bli ett mer jämlikt land. Är det ett mål för dig, Anna Kinberg Batra?

Anf. 40 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! När OECD tittar på inkomstfördelning och tar hänsyn till värdet av till exempel avgiftsfri utbildning och sjukvård för alla är vi ett av de länder som har jämnast fördelning. Det tycker jag är viktigt. När The World Economic Forum tittar på socialt utvecklade länder ligger Sverige i den absoluta toppen, just eftersom vi både har ekonomisk tillväxt och har bestämt oss för att vi inte vill ha för stora skillnader och att vi ska ha råd och möjlighet att ta hand om varandra när det behövs.

Jag måste dock fråga även Jonas Sjöstedt ungefär det jag frågade Åsa Romson. Hur har vi råd och möjlighet med detta om vi ska jobba mindre? Vänsterpartiet gick ju till val på att vi ska jobba ännu mindre än vad Miljöpartiet vill, och vi måste fråga oss var resurserna ska komma ifrån om Jonas Sjöstedt skulle få ännu större genomslag för sitt stenhårda motstånd mot jobb och tillväxt.

(Applåder)

Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det är snarare så att man i utvecklade ekonomier med hög produktivitet kan minska arbetstiden. I dåligt utvecklade ekonomier arbetar man väldigt långa dagar.

Du smet från själva värderingsfrågan, Anna Kinberg Batra. Du kom med ett allmänt resonemang om hur samhällen ser ut, men jag frågade dig vad *du* tycker. Vill du att Sverige ska bli ett mer jämlikt land? Vill du att vi ska dela mer lika på allt det goda som finns i vårt samhälle? Det var faktiskt det frågan gällde.

Det var nämligen – handen på hjärtat – tvärtom när ni styrde. Då var det de rikaste, som bankerna och höginkomsttagarna, som fick inkomstskattesänkningarna. Det var de mest sårbara, som de arbetslösa och de långtidssjukskrivna, som fick en betydligt lägre levnadsstandard. Tror du på dina egna ord om jämlikhet, vilket du någonstans antydde? Det är ju faktiskt så att ni gjorde tvärtom.

Jag kan säga rent ut att jag vill ha ett mer jämlikt Sverige. Vill du det?

Anf. 42 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det som gör Sverige så starkt jämfört med väldigt många andra länder i världen är att vi har en stark ekonomi, att vi växer – särskilt i tider då alla andra inte har gjort det – och att vi förmår ta hand om varandra och se till att alla har rättigheter och möjligheter i Sverige, oavsett vem man är eller var man kommer ifrån. Det är ju därför vi har fått till exempel över 300 000 fler jobb. Det är när vi har låtit människor växa, komma till sin rätt och välja själva som vi har fått ungefär 200 nya vårdcentraler.

Det spelar roll hur och om ekonomin växer och om människor har utrymme i sin vardag – samt om alla har det eller inte. Den politiken behöver vi mer av, men den kvävs av Vänsterpartiets politik.

(Applåder)

Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! När Stefan Löfven samlade sina partikamrater till kongress för ett par veckor sedan bestämde man sig för att man ska kvotera ännu hårdare i föräldraförsäkringen. Föräldradagarna ska delas helt lika mellan mamman och pappan, vilket jag har varit inne på i ett replikskifte tidigare i dag. Socialdemokraterna, det dominerande regeringspartiet, vill alltså göra det ännu svårare för barnfamiljer i det här landet att utifrån sina egna, unika förutsättningar pussla ihop sin vardag. Redan från och med nästa år får vi en tredje pappamånad, men det verkar bara vara den här regeringens första steg.

Herr talman! Jag har aldrig förstått varför det skulle vara politikens uppgift att försvåra för vanliga människor. Vi behöver ju tvärtom underlätta för inte minst barnfamiljer i det här landet. Frågar man Sveriges barnfamiljer är det uppenbart att den absoluta merparten vill ha möjlighet att själva bestämma hur föräldradagarna ska fördelas, och jag vill påminna dem om att det fortfarande finns åtminstone ett parti i den här församlingen som för det stora flertalets talan i frågan. Vi kommer att göra vårt yttersta för att motverka fortsatt kvotering av föräldraförsäkringen.

(Applåder)

Nu lämnar vi strax den här mandatperiodens första riksmöte bakom oss, och även om jag själv av olika skäl tyvärr har missat större delen av det kan vi konstatera att svensk politik ser väldigt annorlunda ut jämfört med för ett år sedan.

När jag senast befann mig i den här talarstolen, i oktober någon gång, sa jag att vi har en historiskt svag minoritetsregering.

Även om de nu lyckas få igenom förslaget om en tredje pappamånad, som för övrigt är ett vallöfte som nästan ingen tycker om, kan man nog utan överdrift påstå att den här regeringens svaga ställning har visat sig gång på gång under de månader som har gått sedan valet.

Den här regeringen är så svag. Man kunde inte få igenom sin budget i riksdagen, utan man tvingades utlova ett nyval. Det var ett löfte som man sedan tog tillbaka bara några dagar innan man skulle utlysa nyval formellt, och sedan ingick man en maktkartell med de borgerliga fyra partierna.

Det betyder inte bara att vi har en väldigt svag regering, utan också att vi har en väldigt svag borgerlig opposition i Sveriges riksdag. De har lagt sig platt för Socialdemokraterna och därmed också för ytterlighetsvänstern i Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Det saknas socialistisk majoritet i Sveriges riksdag i dag. Ändå kommer socialisterna att under resten av den här mandatperioden kunna regera ganska ostört, tack vare Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centerpartiet. De har lagt sig platt; de har lämnat walkover i den här frågan.

Det är inte alldeles lätt att förklara det här när man till exempel träffar kollegor eller andra politiskt intresserade från andra länder. Jag har mött många som har skakat på huvudet åt vad vi håller på med här i Sverige egentligen och fått frågan: Har inte ni ett flerpartisystem? Jo, det har vi, men oavsett hur man röstar är det Miljöpartiet som får makten.

(Applåder)

Herr talman! Att vi har den här situationen beror på att övriga partier vägrar att ta sitt ansvar. Det beror på att man ser behovet och möjligheten att fortsätta en extrem invandringspolitik överordnad allt annat, inkluderat den egna politiken – trots att invandringen fortsätter att öka samtidigt som problemen blir alltmer påtagliga för allt fler, trots att undersökningar nu visar att omkring 60 procent av svenska väljare vill minska invandringen och trots att till exempel Finanspolitiska rådet i sin rapport för 2015 har dömt ut Stefan Löfvens jobbområde om lägst arbetslöshet i EU 2020 som högst osannolikt om invandringen fortsätter på dessa höga nivåer. Och liknande analyser har vi hört från andra håll, till exempel arbetsmarknadsministern.

Om just detta fick Stefan Löfven en fråga i förra veckans frågestund här i kammaren: Vilket väljer Stefan Löfven, sitt eget jobbområde eller en fortsatt extrem invandringspolitik? Som tyvärr är vanligt i den här sortens frågestunder uteblev svaret. Men om man ändå ska försöka sig på att tolka det som Stefan Löfven gav som svar har han inte förtroende för vare sig Finanspolitiska rådet, sin egen arbetsmarknadsminister eller Konjunkturinstitutet med flera. Han tror helt enkelt inte på deras analys, utan han har gjort en egen hemsnickrad analys som går ut på att ”vi behöver faktiskt människor hit till landet som kan försörja oss”.

Herr talman! Det där är ett påstående som jag har hört sedan mitt allra första sammanträde med kommunfullmäktige i Sölvesborg för 17 år sedan. Och utanför det här husets tjocka stenväggar finns en riktig verklighet. I den riktiga verkligheten finns det ingenting som tyder på att det som Stefan Löfven påstår är sant. Tvärtom har det blivit värre. Tvärtom är det så att en stor del av dem som kommer ”hit till landet” också måste försörjas av

det allmänna – en alldeles för stor del. På vilket sätt underlättar det försörjningsbördan för det allmänna och för dem som arbetar om man får ännu fler att försörja? Det är fullständigt ologiskt att resonera på det sättet.

Om vi, herr talman, skulle drabbas av ett plötsligt, gigantiskt och generellt behov av arbetskraft i det här landet, då hanterar vi det genom en långsiktig utbildningspolitik som är relaterad till den svenska arbetsmarknaden. Vi hanterar det genom en effektiv och aktiv omställningspolitik som är relaterad till den svenska arbetsmarknaden. Om det ändå inte löser problemet får vi förstås ge oss ut på den internationella arbetsmarknaden och söka efter den kompetens som vi eventuellt behöver. Så har vi gjort förr, och det har vi gjort med gott resultat. Men vi löser inte en sådan situation genom en urskillningslös bidragsinvandring av asylsökande från andra delar av världen. Det är den enkla sanningen, herr talman.

Just nu är vi inte i en situation med något slags generell arbetskraftsbrist, utan just nu är det den höga arbetslösheten och den bristande matchningen på arbetsmarknaden som är problemet. Det är klart att man, som regeringen gör, kan sätta upp mer eller mindre realistiska mål och spela för gallerierna, men det viktiga är såklart att man föreslår politik som får effekt – en politik för riktiga jobb, för tillväxt och för välstånd.

Sverige är en industrination. Även om vi under de senaste åren har haft en statminister som har åkt runt i världen och sagt att den svenska industrin är basically gone så är det inte så. Svensk industri sysselsätter direkt eller indirekt uppemot 1 miljon människor i vårt land i dag. Sverige är en industrination.

Till skillnad från den förra regeringen, vars politik främst syftade till att skapa fler lågkvalificerade låglönejobb, verkar ändå Stefan Löfven ha förstått det här. Han pratar mycket om industripolitik, näringspolitik och så vidare. Det är bra. Men det räcker inte att prata, utan man måste också i praktisk politik visa att man menar allvar. Då duger det inte att fördyra och försvara produktion av kärnkraftsel, för vi behöver den. Då duger det inte att fördyra för transportsektorn. Då duger det inte att negligera landets infrastruktur. Det duger inte att föra en närmast tillväxtfientlig politik med kraftiga skattehöjningar.

Det som behövs är ett verkligt fokus på industrins villkor och en verklighetsförankrad energipolitik, satsningar för att garantera industrins långsiktiga kompetensförsörjning, utbildnings- och omställningsinsatser för bättre matchning, satsningar på arbetsmiljö med mera, med mera.

Herr talman! Sverige är ett rikt land. Vi har fantastiska rikedomar, och det var dessa rikedomar som en gång byggde det välstånd som vi i dag bygger välfärden på. Det var dessa rikedomar som vi omsatte i jobb, tillväxt och välstånd som blev välfärd. Jag är alldeles övertygad om att det också i framtiden måste vara detta som bygger vårt välstånd i Sverige, att industrin måste vara navet för det svenska välståndet.

Därför, herr talman, satsar vi på att bygga vidare på industrilandet Sverige också för framtiden.
(Applåder)

I detta anförande instämde Tony Wiklander (SD).

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag förstår vilket kaos Jimmie Åkesson ville ställa till när han skickade sms:et ”give'em hell” i höstas. Han använde riksdagen som sin egen privata och Sverigedemokraternas lekstuga.

Nu står han här och pratar om infrastruktur och var med och röstade ned en satsning på 1,2 miljarder på järnvägsunderhållet.

Herr talman! I vårbudgeten tillförs Forum för levande historia 5 miljoner kronor för att utöka informationsarbetet med utgångspunkt i Förintelsen. Det här är viktigt, för nazismen dog tyvärr inte när andra världskriget tog slut.

Så sent som 1988 grundades ett parti av personer från det nazistiska Nordiska rikspartiet, från det fascistiska Nysvenska rörelsen och det rasistiska Bevara Sverige svenskt. Det parti vars ledare Anders Klarström talade om den sionistiska ockupationsregeringen, det parti som demonstrerade tillsammans med de maskerade, uniformerade och hakkorsprydda i Vitt ariskt motstånd, det parti där en lokal styrelseledamot frivilligt hade varit med i Waffen-SS och där Tina Hallgren-Bengtsson 1996 talade i naziuniform framför en stor röd hakkorsflagga heter fortfarande Sverigedemokraterna. I detta parti, där samme Klarström var ledare, gick Jimmie Åkesson med 1995, året innan Hallgren-Bengtsson i sin naziuniform brände Förintelseböcker på bål. Nu vill det här partiet stoppa regeringens satsning på Forum för levande historia.

Jag har två frågor med anledning av detta: Varför, Jimmie Åkesson, gick du med i ett parti med en sådan uppenbar samhörighet med nazismen? Varför vill du stoppa att svenska skolbarn lär sig mer om Förintelsens offer?

(Applåder)

Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det märks att Stefan Löfven är ganska ny i politiken. Det där har vi tjatat om tidigare, och sedan har vi andra som har hållit på med detta ett tag lämnat det bakom oss. De allra flesta har nämligen förstått att det som du talar om, Stefan Löfven, inte är så intressant längre.

(Applåder)

Jag förstår att det finns synpunkter på mitt partis historia. Jag har också synpunkter på den. Jag har även synpunkter på Stefan Löfvens partis historia. Till skillnad från Stefan Löfven har jag aldrig haft ansvar för tvångsteriliseringar, rasbiologisk forskning eller vad man nu har ägnat sig åt inom Socialdemokraterna genom historien. Jag har aldrig haft något ansvar för det, men det har Stefan Löfvens parti haft. Det är en väsentlig skillnad.

Herr talman! Det är oerhört viktigt att barn, ungdomar och även vuxna – för jag tror att det finns ett sådant behov – får kunskaper i historia, såväl vår omedelbara närhets historia som global historia och inte minst vårt eget lands historia.

Att känna till vad som hände i Nazityskland under ett antal år är viktigt. Sverige har under många år satsat på detta. Inte minst gjordes det under Göran Perssons tid.

Jag har aldrig haft några synpunkter på det, tvärtom. Jag tycker att det är bra. Som kommunpolitiker har jag själv drivit på för att skolelever ska få möjlighet att åka till exempelvis koncentrationsläger för att bilda sig en egen uppfattning. Vi har också föreslagit att man kanske vartannat år kan

åka österut till Stefan Löfvens gamla kompisar på vänsterkanten och se vad de har gjort genom historien, för där har det också hänt mycket.

Men när man anslår pengar för att motarbeta sådant som man inte kan definiera tydligare är det en helt annan sak. Dessa pengar har inget med Förintelsen att göra. Det handlar om något helt annat, och det vet Stefan Löfven.

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det brukar låta så här när dessa frågor tas upp. Då kommer tvångssteriliseringen upp igen.

Men låt oss hålla oss till fakta. Vi talar om det parti som du gick in i, Jimmie Åkesson. Vad var det mest känt för? Jo, hakkors, heilande, konspirationsteorier om judar och gamla råbarkade nazister. Det var partiet känt för vid den tidpunkt när du gick in i det. En person som hade suttit i partistyrelsen greps till och med bärande på en handgranat när Gudrun Schyman skulle demonstrera och tala på första maj.

Svara på frågorna! Vad var det som lockade dig till detta parti, Jimmie Åkesson? Varför vill du fortfarande säga nej till satsningen på information så att skolbarn får lära sig mer om Förintelsens offer och nazismens brott? (Applåder)

Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag säger inte nej till de pengar som Stefan Löfven talar om. Jag har inget emot att skolbarn får denna information. Det sa jag alldeles nyss.

Vi kan hålla på så här. Du kan raljera över att jag talar om steriliseringar, rasbiologi och makarna Myrdals *Kris i befolkningsfrågan*, Stefan Löfven. Men det är fakta och sådant som har fått betydelse för människor på riktigt.

Det finns problem i mitt partis historia; jag medger det. Jag har aldrig någonsin förnekat det, tvärtom, och från min första dag har jag försökt förändra partiet.

Om Stefan Löfven inte kan se att det parti som jag gick med i har förändrats under mina 20 år måste Stefan Löfven vara blind eller fullständigt ovillig att se fakta och verklighet.

(Applåder)

Anf. 48 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Att ge trygghet åt människor som flyr undan krig är att visa medmänsklighet och värna om mänskliga rättigheter i vår oroliga värld.

Ingen förnekar att det krävs ansträngningar för att bereda plats åt ytterligare barn i skolan, för att bygga fler bostäder och för att säkerställa att var och en som kommer med utbildnings- och yrkeserfarenhet får en noggrann granskning och matchning mot den svenska arbetsmarknaden och översättning av sina kunskaper.

Sverige har under lång tid haft en modell där människor välkomnas. Människor som flyr ska få skydd, också enligt internationella konventioner.

Jag minns tydligt flyktingvågen från kriget på Balkan i början av 1990-talet. Jag minns att det gjordes stora ansträngningar när det kom inte mindre än 80 000 människor på kort tid. I dag, mer än 20 år senare, kan vi se att dessa flyktingar jobbar och driver företag som alla andra. De är med och bygger Sverige.

Samarbetsregeringen ökar nu stort satsningarna på att Sverige ska klara de ansträngningar som det ökade flyktingmottagandet med anledning av de krig som förs i världen medför. Skolor behöver bereda plats för fler barn, fler bostäder behöver byggas och fler kommuner måste lotsa flyktingar och få dem att snabbt komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson menar att dessa insatser är dåliga. De vill i stället skicka hem flyktingar till krig. Var ligger den samhällseliga vinsten, Jimmie Åkesson, i att en sjuksköterska från Syrien inte får svenskundervisning så att hon kan börja jobba i svensk sjukvård utan i stället får kalla handen och skickas tillbaka till kriget i Syrien?

Anf. 49 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! De flesta av oss vet att Åsa Romson inte är något vidare på att planera ekonomi. Det har hon själv tillstått i något sammanhang.

Som vice statsminister måste Åsa Romson ändå förstå att allt det hon räknar upp kostar en väldig massa pengar. Att bygga bostäder till hundratusentals människor, att tiotusentals barn ska gå i förskola och skola, att dessa människor ska få pengar att leva på och att de ska ha handläggare och socialsekreterare som sköter deras ärenden kostar många miljarder.

Även om man inte är intresserad av ekonomi och inte så bra på att planera måste man förstå att dessa pengar ska tas någonstans ifrån.

Eftersom politik handlar om att prioritera, det vill säga att välja mellan olika verksamheter, har vi sagt att vi prioriterar välfärden framför fortsatt stor invandring. Det finns stora medmänskliga vinster att göra i att förbättra välfärden och laga de hål som finns i välfärden i dag.

Jag hör sällan Åsa Romson och Miljöpartiet tala om välfärden. Vi har äldre på våra äldreboenden och i hemtjänsten som svälter och har nattfasta upp till 15–16 timmar. Vi har massor av människor som arbetar ofrivillig deltid, vi har stora problem med psykisk ohälsa inom välfärdens vård och omsorg, vi har stora problem med psykisk ohälsa bland barn och unga och så vidare. Det finns många hål i den svenska välfärden som vi behöver laga.

Vice statsministern kan säga att vi måste bygga bostäder till hundratusentals invandrare och bereda plats i förskola och skola till tiotusentals barn från andra delar av världen. Fine! Du kan kalla det medmänsklighet om du vill, Åsa Romson.

Jag prioriterar välfärden och hjälper flyktingar på plats i närområdet där de verkligen behöver hjälp.
(Applåder)

Anf. 50 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är välkänt att Sverigedemokraterna löser alla samhällsproblem med minskad invandring. Men det är en orealistisk politik som döms ut av de flesta som läser ekonomiska motioner.

Jag är stolt över att Miljöpartiet lägger fram budgetmotioner i riksdagen som går ihop, till skillnad från Sverigedemokraterna som inte kan räkna plus och minus. Det är era siffror som inte går ihop, Jimmie Åkesson,

Miljöpartiet har verkat för att Sverige ska ha en humanistisk migrationspolitik som bygger på principen om allas lika värde. Vi ser att Sverige är ett land som klarar de ansträngningar det innebär. Vi ser de vinster som kommer i ett land som kan växa – ett Sverige med fler människor där fler bär välfärdens kostnader och välfärdens arbete i framtiden.

Vi ser att Sverige kan göra dessa ansträngningar, för vi tror på Sverige och vet att Sverige har gjort det förut. Titta på exemplet med flyktingvågen från Balkan! Det är väl värt att studera för den som slår ned på svensk integrationspolitik.

Jimmie Åkesson! Du svarade inte på vad det är för samhällelig vinst i att skicka tillbaka sjuksköterskan från Syrien.

Anf. 51 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag känner inte till någon sjuksköterska från Syrien som jag vill skicka tillbaka till kriget. Vi vill inte skicka tillbaka någon till kriget. Det är inte det som det handlar om. Vi vill hjälpa flyktingar på riktigt – betydligt fler flyktingar än vad Åsa Romson och hennes parti någonsin kommer att hjälpa eftersom vi prioriterar rätt. Eftersom vi prioriterar rätt får vi dessutom pengar över så att vi kan stärka välfärden, som Åsa Romson inte tycks bry sig om.

Jag ska inte ställa någon fråga nu till Åsa Romson, men i stället för att stå här och lova att vi ska bygga bostäder till hundratusentals invandrare och upplåta plats på dagis och skolor till tiotusentals barn från andra länder och så vidare hade det varit klädsamt om man hade förklarat var de pengarna ska tas ifrån.

När man står här och säger att budgeten går ihop är det bara struntprat. Det gör den inte alls. Den är underfinansierad – oerhört underfinansierad – med tiotals miljarder, vill jag påstå, därför att man inte förstår att detta kostar pengar.

(Applåder)

Anf. 52 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Politik handlar inte bara om vad man säger utan också om vad man gör på alla politiska nivåer.

Sedan Sverigedemokraterna gjorde entré i Europaparlamentet har man tillsammans med nationalistiska vänner avstått från att stödja resolutioner som kritiserar Ryssland, sagt nej till associationsavtal med ett antal länder från det forna Sovjetblocket, röstat emot att slopa tullar för Moldavien och röstat nej till en resolution om situationen i Ukraina, nej till ett associationsavtal med Ukraina, nej till tullsänkning för att mildra effekten av det ryska importstoppet, nej till tekniskt och vetenskapligt samarbete med Ukraina och nej till att fördöma Rysslands nedstängning av människorättsorganisationen Memorial. Allt detta är i enlighet med Vladimir Putins vilja och intention att härska och söndra för att splittra EU:s medlemsländer.

Faktum är att det i dag pågår en debatt i Europaparlamentet om Ryssland. Där diskuteras utvidgade sanktioner mot Vladimir Putins Ryssland – en debatt som handlar om att vi ska visa att EU står enat mot Kremns aggressiva politik gentemot sina grannländer.

På europeisk nivå ger Sverigedemokraterna Vladimir Putin sitt understöd, medan de här i Sverige talar om behovet av att rusta det svenska försvaret för att mota hotet från Ryssland. Det är uppenbart att politiken inte hänger ihop, och det är säkerheten i Europa som får betala priset.

Här i riksdagen har jag vid upprepade tillfällen ställt dessa frågor till Sverigedemokraterna och försökt få en förklaring. Den har dock uteblivit. Jag vill därför ge Jimmie Åkesson möjlighet att svara på frågan, för jag tycker att svenska folket ska få ett svar: På vilket sätt kan den ryska aggressionen hindras av att Jimmie Åkessons sverigedemokrater ställer sig på Vladimir Putins sida i Bryssel?
(Applåder)

Anf. 53 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Senast i går stod en av våra Europaparlamentariker i parlamentet och sa att Putin och Ryssland måste lämna Ukraina. Det är ett exempel på vad vi har gjort i Europaparlamentet.

Om Annie Lööf och andra som vill lyfta upp denna debatt hade försökt vara lite mer balanserade hade vi kunnat ha en intressant diskussion om detta. Men alla förstår ju att det parti som under allra längst tid har varnat för de hot som alla i dag betraktar som självklara är Sverigedemokraterna.

Vi har varnat för de nedskärningar som Annie Lööf och den regering som hon företrädde och även tidigare regeringar har gjort under de senaste 20 åren. Man har använt det svenska försvaret som en mjölkkoza för att finansiera andra verksamheter därför att det ändå inte finns något hot. Då har vi stått där, till skillnad från dig, Annie Lööf, och sagt: Det gör det visst, vänta bara! Nu står jag här och blir anklagad för att vara putinist. Det är ju fullständigt absurt.

I sak, att det finns associationsavtal som ska slutas, handlar det inte bara om att mota Ryssland. I avtalen finns det också inbakat ännu mer överstatlighet och framtida eventuella medlemskap, det vill säga utvidgning av unionen och dess befogenheter.

Vi är motståndare till de sakerna därför att vi är emot en överstatlig union i Europa. Då är det inte så konstigt att man inte kan tänka sig att stödja det i sak. Det betyder inte att vi vill att Putin ska få fritt spelrum, tvärtom.

Jag tar gärna en seriös debatt om hotet från öst, men inte på den här nivån. Jag tycker att det är en väldigt låg nivå på debatten.
(Applåder)

Anf. 54 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Här står Jimmie Åkesson i Sveriges riksdag och duckar i Rysslandsfrågan. Jag hoppades på ett seriöst svar på en seriös fråga.

Jag har räknat upp ett antal tydliga ställningstaganden som Sverigedemokraterna gjort i Europaparlamentet och där man helt enkelt har avstått eller röstat nej med sina nationalistiska Rysslandsvänner.

Jag får det inte att gå ihop. För det första: Om Sverigedemokraterna nu inte står på Rysslands sida, varför agerar man då motsatt när man trycker på knappen i Bryssel? För det andra: Ska jag tolka Jimmie Åkessons besked så att han ser ett större hot i att EU blir större och får fler medlemsstater än i aggressionen från Ryssland? Jag tror inte att människorna i Krim eller Ukraina håller med honom. Jag gör det definitivt inte.

Vi kan konstatera att Sverigedemokraterna i Bryssel – det är samma parti som här i Sverige – röstar Putinvänligt och Rysslandsvänligt. Men här hemma säger man en annan sak.

Inledningsvis svarade Jimmie Åkesson och sa att en sverigedemokrat stod och sa ett och annat i Bryssel i går. Men politik handlar inte om vad man säger utan om vad man gör, Jimmie Åkesson.

(Applåder)

Anf. 55 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Eftersom politik handlar om vad man gör kan jag berätta att vi både i utrikesutskottet och i EU-nämnden här i Sveriges riksdag har varit med och stöttat till exempel sanktioner mot Ryssland och liknande.

Det kan inte råda någon tvekan om var vi står i denna fråga. För min del, herr talman, vill jag återupprepa det jag sa tidigare. Vi har under lång tid varnat för det vi ser just nu i Ryssland, när andra partier inte såg det.

Nu är det plötsligt populärt att prata om hotet från öst, och då gör man det. Det är väldigt typiskt, men det är väldigt oärligt och falskt.

Anf. 56 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna är ett parti som säger en sak men sedan gör en annan, Jimmie Åkesson.

I valrörelsen för du land och rike runt och talade om höjd a-kassa, sänkt skatt för pensionärer och att vi behöver fler som arbetar i äldreomsorgen. När du sedan för en gångs skull fick chans att påverka svensk politik på riktigt röstade du bort de sakerna. Det är på grund av hur du röstade som pensionärerna i dag har högre skatt, och det är på grund av dig som det är färre som arbetar i äldreomsorgen.

När du gjort detta – när du varit med och försämrat den svenska välfärden – pekar du på din syndabock: de som flyr undan krig och förtryck. Det är en feg politik.

Nu är du på väg att göra det igen, Jimmie Åkesson. En annan sak du sa i valrörelsen var att du tyckte att det var ett problem med vinsterna i välfärden. Du lyfte till exempel fram skolan och att det är ett problem att så mycket pengar som var tänkta att gå till eleverna i stället plockas ut som privata vinster. Jag har samlat lite citat från den tiden.

När du sedan här i riksdagen får chansen att utreda och ta fram en modell för att se om man faktiskt kan göra något åt detta, Jimmie Åkesson, slår du dig ihop med dina kompisar på den borgerliga sidan och säger att du inte ens vill ta reda på hur man gör för att göra något åt vinsterna i välfärden. Antagligen skojade du bara när du åkte land och rike runt och pratade om problemen.

Någon betalar priset för er politik – eleverna i grundskolan. Det är 8 procent färre lärare per elev i instdrivna skolor och 18 procent färre lärare i gymnasieskolan. Detta märks i svenska gymnasieskolor.

Eleverna får betala priset när du tycker att det är viktigare att gynna de riskkapitalbolag som är inne för att göra snabba klipp på våra skolor och äldreboenden, Jimmie Åkesson, än att se till att vi har en välfärd med tillräckligt många undersköterskor, lärare och läkare.

Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt brukar anklaga andra för att slå på de sjuka och så vidare. Jag vill påpeka att jag inte röstade vid det tillfället, utan då var jag sjuk. Slå inte på de sjuka!

Jag är naturligtvis inte befriad från ansvar för det, utan jag tar ansvar för vad mitt parti gör. Jag tycker att det var ett väldigt bra beslut.

Saken handlar egentligen inte om vilken knapp man trycker på här i riksdagen. Det är inte så politik tillverkas. Politik tillverkas genom att vi har en massa partier här med en massa åsikter och ideologiska utgångspunkter. Sedan samlas man och diskuterar.

Ibland har något parti egen majoritet, men så är inte fallet här. Ibland har ett block egen majoritet. Så är inte fallet här, utan här har vi en situation där inget av blocken har egen majoritet. Då måste man förhandla.

Sju av åtta partier har dock bestämt att de inte tänker prata med ett parti som har fått 13 procent av rösterna – inte under några omständigheter, inte ens om det betyder att de inte kan få igenom sin egen politik. Så är situationen här i dag.

Om Jonas Sjöstedt hade kommit till mig och frågat om vi kunde fixa något om a-kassan, då vi har ungefär samma uppfattning där och vi båda vill stärka den, eller göra något åt pensionärsskatten tillsammans för att vi tycker ungefär likadant där, och så vidare – då hade vi kunnat göra det.

I stället sitter du där i din sandlåda med hink och spade och pekar finger. Ärligt talat, Jonas Sjöstedt: Det är inte en seriös politik. Det är inte att ta ansvar för Sverige.

(Applåder)

Anf. 58 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! När jag talar om att få en välfärd att lita på, tillräckligt många lärare, skolor som inte går i konkurs, äldreboenden som inte är underbemannade, då pratar Jimmie Åkesson maktspel. Du pratar som en kall maktspelare som lägger dina kort på bordet för att försöka få lite inflytande – som du kallar det – och du kan svika vilket vallöfte som helst. Du kan säga vad du vill på torgen. Du ljög för folk och sa att du tyckte att det var ett problem med vinstintresse för skolan. Det var samma sak om a-kassan och pensionärsskatten.

Det är ett tydligt besked till väljarna: Tro inte på vad Jimmie Åkesson säger. Han är beredd att överge vilket vallöfte som helst. Han är beredd att låta riskkapitalisterna driva den svenska välfärden och sälja ut våra skolor, HVB-hem och äldreboenden. För honom är maktspelet viktigare än allt.

Det är ett dåligt besked, Jimmie Åkesson. Vi är här för våra väljares skull, för elevernas skull, för pensionärernas skull, för välfärdens skull, inte för att bedriva primitiva maktspel.

(Applåder)

Anf. 59 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Låt oss då tala om politik i stället. Det är de övriga partierna som ägnar sig åt maktspel genom att de säger att vi inte får vara med, och sedan struntar de i att genomföra sin egen politik. Det är maktspelet.

Jag ber nästan på mina bara knän: Snälla Jonas Sjöstedt, prata med mig om det som vi är överens om, så kanske vi kan komma vidare någonstans!

Jag ska ändå säga något i sak om vinster i välfärden. Mycket riktigt är jag starkt kritisk till framför allt övervinster i välfärden. Den diskussionen har du och jag haft massor av gånger. Det finns ett sådant problem.

Problemet med den utredning som Jonas Sjöstedt har tvingat fram och tvingat Socialdemokraterna att gå med på är att i princip all privat välfärdsverksamhet försvinner. Jo, så är det! Det är inte ett bättre alternativ. Det är sämre eftersom det skulle drabba hundratusentals brukare och hundratusentals människor som är anställda i dessa företag. Det är jag inte beredd att göra. Därför valde vi att göra på det andra sättet.
(Applåder)

Anf. 60 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är en sak som jag tycker är svårbegriplig i Sverigedemokraternas politik. Ni har ett stort fokus på migration. Det är huvudfrågan för er. Men när det gäller integration föreslår ni att nästan hela den svenska integrationspolitiken ska avvecklas.

Ni vill inte kasta ut dem som redan är här. Även med er migrationspolitik kommer några människor att flytta fram och tillbaka över gränserna. Det kommer alltid att behövas en integrationspolitik. Alla länder i västvärlden har en integrationspolitik oavsett om de har mycket eller lite invandring. Men ni vill helt avveckla integrationspolitiken, till exempel extra resurser för att barn ska lära sig svenska i skolan eller att man snabbt ska komma in i jobb. Det är svårbegripligt.

Nu är det en specifik åtgärd som jag ställer en fråga om i dag. Ni vill kraftigt öka det så kallade vårdnadsbidraget. Det infördes av vår regering på en blygsam nivå. Kommunerna fick frivilligt göra det. Men när jag ser facit i hand har det inte blivit så bra. Jag var tveksam redan när vårdnadsbidraget infördes – som alla vet – men facit visar att den grupp som är kraftigt överrepresenterad i att använda vårdnadsbidraget är lågutbildade invandrarkvinnor. Vi betalar lågutbildade invandrarkvinnor för att hålla sig borta från arbetsmarknaden, och det försämrar integrationen i Sverige.

Ni drar undan integrationspolitiken helt och hållet, men på den punkten vill ni satsa resurser på att i själva verket försvåra integrationen. Det är denna grupp som har det svårast. För att få ut vårdnadsbidraget måste de dessutom ha barnen hemma från förskolan. Det är just dessa barn som borde vara i förskolan och lära sig svenska tillsammans med sina förskollärare. Det har dubbel effekt.

Ni vill avskaffa integrationspolitiken i stort, men varför föreslår ni en åtgärd, Jimmie Åkesson, som kraftigt skulle förstärka utanförskapet för lågutbildade invandrarkvinnor?

Anf. 61 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Låt mig börja med integrationspolitiken. Vad är integrationspolitik? Jan Björklund säger att vi är emot all integrationspolitik. Ja, vi är emot det mesta av den integrationspolitik som den regering du företrädde i ett antal år drev. Den var värdelös, gav ingen effekt och förvärrade problemen. Vi har röstat emot era förslag, som ändå har genomförts och inte har gett den effekt ni har sagt att den ska ge. Det är klart att vi är emot den.

Jag åkte runt i hela valrörelsen och sa att om invandringspolitiken sköts behöver man inte en massa integrationspolitik. Det hade vi inte förr. När vi skötte invandringspolitiken hade vi ingen integrationspolitik.

Jan Björklund säger att integrationspolitik alltid har funnits och alltid kommer att finnas. Nej, integrationspolitik i Sverige har inte funnits ens i 20 år. Det är något modernt. Det är en produkt av en misslyckad invandringspolitik. Vi har varit tvungna att föra en integrationspolitik. Om vi hade skött invandringspolitiken från början hade det inte behövts en integrationspolitik. Det behövde vi inte när vi skötte invandringspolitiken.

Jag vill sköta invandringspolitiken. Jag tror inte på era särlösningar med låtsasjobb för människor som kommer från andra länder och diskriminering av infödda svenskar till förmån för subventionerade jobb. Det har inte fungerat. Lägg ned! Se på hur verkligheten ser ut i stället! Sverige har enorma problem i dag. Försök göra något åt dem och ta ansvar för dem!

Sedan var det frågan om vårdnadsbidraget. Nu vet jag att Jan Björklund av någon märklig anledning är motståndare till det mesta som handlar om föräldrars valfrihet i barnomsorgen. Han vill kvotera i föräldraförsäkringen, och han är motståndare till vårdnadsbidrag och annat.

Vårdnadsbidraget är inte optimalt utformat. Det är på många sätt Jan Björklunds fel därför att han har varit emot det. Jag ser gärna en modell där man går längre, där det är möjligt att anställa sig själv som dagmamma till sitt eget barn och så vidare. Det tror jag skulle vara bra. Jan Björklund har sett till att vårdnadsbidraget inte har blivit så bra som det skulle kunna bli.

(Applåder)

Anf. 62 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det var synd att Jimmie Åkesson påbörjade svaret på frågan när det var bara 5 sekunder kvar av talartiden. Svaret kom aldrig.

Varför lägger ni fram förslag som kraftigt skulle bidra till att öka utanförskapet bland lågutbildade invandrarkvinnor? Det är effekten.

Lågutbildade invandrarkvinnor är den grupp som är minst inne i jobb Sverige. Det är den gruppen som står längst från arbetsmarknaden. Effekten är att de inte får vara med i en social gemenskap, och de lär sig inte svenska språket. Barnen hålls hemma och är inte i förskolan där de borde gå för att lära sig svenska ihop med sina förskollärare. Det är effekten av vårdnadsbidraget. När det har gått tillräckligt många år i Sverige är det svårt att komma igen på arbetsmarknaden. Det skapar ett permanent utanförskap.

Det är verkligen inte vårdnadsbidraget som är huvudorsaken, men det bidrar – och det är överutnyttjat i den kretsen. Vi betalar denna grupp för att stanna hemma i stället för att söka sig ut på arbetsmarknaden.

Försök nu svara på frågan: Varför vill Jimmie Åkesson förstärka utanförskapet för lågutbildade invandrarkvinnor?

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Frågan är väl snarare: Varför vill Jan Björklund försämra för familjer i det här landet?

Bara för att det finns kulturer i världen som, tyvärr många gånger, har börjat etablera sig i Sverige, vilket fått till följd att utländska kvinnor inte arbetar i den utsträckning som svenska kvinnor gör, ska vi låta den typen av strukturer och kulturer styra hur vi utformar barnomsorgspolitikerna i vårt land? Ska alla de svenska föräldrar som tycker att vårdnadsbidraget är bra, och framför allt de som skulle kunna tycka att det är bra, tvingas att avstå från det därför att ni har fört en oansvarig invandringspolitik? Ska vi kapitulera inför de strukturer och kulturer som gör att många invandrarkvinnor i dag inte får arbeta utan i stället sitter hemma med sina barn? Ska vi verkligen göra så? Det tycker inte jag.

Jag tycker att vi ska ha valfrihet i barnomsorgen. Det inkluderar att vi har möjlighet att stanna hemma längre med våra barn. Det inkluderar valfrihet, privata alternativ, dagmammor, dagis och så vidare – där vårdnadsbidraget är en självklarhet.

(Applåder)

Anf. 64 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Nu har vi hört Jimmie Åkesson nämna bostadsbristen åtminstone tre gånger. Kristdemokraterna och Alliansen har lagt fram över hundra förslag för ett ökat byggande. Inte sedan 60-talet har det byggts lika mycket som nu, faktiskt ungefär lika många hyresrätter som bostadsrätter. Men det räcker inte. Vi behöver göra betydligt mer eftersom behoven är stora.

Det är oroande att regeringen har dykt upp med sin rivningsrobot som hotar byggtakten och lagt beaktningsvärda förslag åt sidan och i stället föreslagit gammaldags subventioner som byggföretagen har dömt ut.

Men Sverigedemokraterna hjälper ju till. De river lite här och där i byggreformer för att förhindra att byggandet tar ännu mer fart.

Mot regeringens politik för byggande lade Alliansen i våras fram skarpa förslag för att byggandet ska kunna öka. Vi föreslog att kommunerna ska ges större makt att bedöma när det ska krävas en detaljplan. Förslaget välkomnades av bostadsbyggarna eftersom det skulle ge fler bostäder. Sverigedemokraterna röstade nej.

Vi ville minska detaljregleringarna som leder till ökade kostnader i bostadsbranschen och föreslog att planbestämmelsernas livslängd skulle förkortas – detta för ökad flexibilitet och ökat byggande. Sverigedemokraterna röstade nej.

Vi föreslog att detaljplaner som inte är av principiell vikt ska kunna handläggas snabbare för att göra det lättare att bygga bostäder och för att öka byggandet. Alla är överens om att detta är ett grundproblem, men Sverigedemokraterna röstade nej.

Det är tre konkreta, färdigutredda förslag, redo att bli konkret politik. Sverigedemokraterna röstade nej till dessa.

Du står här och pratar om bostadsbrist. Men när det kommer till konkreta förslag har du inga, och du röstar nej till de skarpa förslag som ligger. Det är inte så man tar ansvar för Sverige, Jimmie Åkesson.

(Applåder)

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är jättelätt att göra på det där viset. Jag skulle också kunna läsa från ett papper om hur Jakob Forssmed och andra partier har

röstat här i kammaren. Man har säkert röstat emot någonting som låter väldigt bra och fint. Det gör vi varje dag, tror jag.

Ofta när det läggs fram förslag lägger man ju inte fram bara ett litet förslag, till exempel om hur detaljplaner ska hanteras. Förslagen brukar innehålla mer, och vi kanske inte alltid håller med om allt. Återigen vill ni inte diskutera och förhandla era förslag med oss innan ni lägger fram dem. Då blir det väldigt svårt att bara rakt av köpa er politik. Det måste du också förstå. Vill ni ha igenom er politik för planprocessen i kommunerna, ja, men prata med oss då. Det är kanske jättebra, men vi kan inte stödja någonting rakt av utan att ha förhandlat så att vi är överens om innehållet. Det är ju så politik fungerar.

Ni kan inte förvänta er att ni ska få vårt stöd i varenda fråga. Så fungerar det inte. Men vill ni ha igenom er politik, då är ni hjärtligt välkomna att ringa, e-posta eller till och med skicka brev med den gamla, traditionella posten till mig så lovar jag att jag ska besvara den kontakten. Sedan kan vi förhandla om politiken.

(Applåder)

Anf. 66 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tre gånger har Jimmie Åkesson tagit upp bostadsbristen. Jag har presenterat tre konkreta förslag, färdigutredda redan i dag om vad som skulle kunna öka byggandet. Det har Sverigedemokraterna röstat emot. Jimmie Åkesson svarar med att inte komma med ett enda konkret förslag för att öka byggandet.

Du skyller bostadsbristen på människor som flyr hals över huvud från Irak, Syrien och andra krigshärddar. Det stod du ju här och gjorde nyss: Det är invandrarnas fel att vi har bostadsbrist. Men när det finns förslag för att komma till rätta med detta, då röstar ni emot dem.

Det duger inte, Jimmie Åkesson. Redovisa nu dina konkreta förslag! På er hemsida finns det ett förslag som utdömts som fluff om hur vi ska få fler bostäder. Ta gärna den sista minuten av det här replikskiftet och redovisa era konkreta förslag för att få fler bostäder i Sverige!

Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi hade den här partiledardebatten i *Agenda* för någon månad sedan. Då diskuterade den borgerliga alliansen just dessa konkreta åtgärder för hur vi ska öka byggandet. Visst, bullerregler och planprocesser i all ära, men jag tog upp det faktum att vi har ökat befolkningen med en halv miljon människor under er regeringsperiod, och vi kommer att öka den med lika många under de kommande fyra till fem åren. Men det har ingen relevans. Då kan ni ju stå där med era bullerregler och planprocesser. De kommer inte att hjälpa när befolkningen ökar så mycket.

Dina tre förslag som du tar upp här i dag är kanske bra, vad vet jag. Men de kommer inte att hjälpa. Ökar man befolkningen så mycket som vi gör i det här landet med en miljon människor på 10–15 år, då måste det byggas rejält mycket – och inte lite grann – om alla dessa människor ska få någonstans att bo. Det verkar ni inte ha förstått, för ni fortsätter ju på den vägen.

(Applåder)

Anf. 68 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Vi var många i helgen som gladde oss åt firandet av nationaldagen. Det är något särskilt att ägna nationen en tanke i den oroliga tid som vi lever i. Vem är egentligen Sverige i den globala familjen?

Det sägs ofta att vi är ett litet land, men sanningen är väl att vi internationellt är långt mycket starkare än vad landets yta eller vår befolkning står för. Det är vi för vi är ett land med stark självkänsla. Vi är ett öppet land som samtalar och handlar med andra. Vi står upp för människors värdighet. Vi visar medmänsklighet. Vi slår vakt om naturen, oavsett landgränser. Vi vet att världen behöver samarbete och klokskap, nu kanske mer än någonsin i dessa tider av krig och terror som riskerar att föra den globala utvecklingen bakåt.

Samarbetet inom FN är därför oerhört viktigt att utveckla. Sverige är berett att ta på sig en ledarroll genom att sitta i säkerhetsrådet. På så sätt kan Sverige under de kommande åren vara med och påverka den breda säkerhetsdagordningen i världen och det globala ansvaret för utmaningarna på planeten. Bara genom samarbete kan vi bygga fred och frihet.

Herr talman! I december i år samlas ledare från hela världen till klimattoppmöte i Paris. Dit kommer ledare från Bangladesh, världens mest folktäta land, där saltvattnet från havet redan tränger in i dricksvattenbrunnarna. Dit kommer ledare från Somalia, där ökenspridningen stoppar produktionen av mat. Dit kommer ledare från Vanatu som redan har köpt en flyktväg undan havet när deras öar kommer att översvämmas.

Klimatförändringarna är vår tids stora utmaning. De drar undan mattan för all annan utveckling.

Sverige ligger långt fram i klimatarbetet tack vare unikt goda förutsättningar: skog och fjärrvärme, engagerade och kunniga medborgare samt ansvar hos företagare och kommuner. Men när Naturvårdsverket i höstas gjorde en genomgång av klimatarbetet visade det sig att det krävs mer. Det krävs en aktiv politik för att ta ansvar och pressa ned klimatutsläppen från Sverige med 40 procent till 2020. Bokslutet från den tidigare alliansregeringen är att 4 miljoner ton koldioxidutsläpp saknas. Vi har ett underskott på 4 miljoner ton koldioxidutsläpp.

Därför föreslår nu samarbetsregeringen en kraftigt ökad takt på klimatarbetet. Sverige ska hänga med i utvecklingen genom en kraftig satsning på tåg och på utbyggnad av kollektivtrafik, genom lokal utbyggnad av laddinfrastruktur, av biogas och energieffektivisering samt mer förnybar energi. Samtidigt räknas miljöskatterna upp för att bättre styra mot miljövänliga beslut. Det är så vi når resultat i klimatpolitiken.

Regeringens linje är väldigt tydlig. Ansvarstagande på hemmaplan är det som visar ledarskap globalt. Sverige ska driva en ledande klimatpolitik tillsammans med världsledande jobb- och välfärdspolitik.

Herr talman! Ännu ett läsår i skolorna är slut. På samlingen i klassrummet när man ska säga hejdå inför sommarlovet är det en ganska känslsam stämning. Skolan, herr talman, är den viktigaste platsen för våra barn och ungdomar. Därför borde det också vara vår viktigaste uppgift att säkerställa en bättre skola som ger alla elever tid och stöd i den undervisning som de behöver för att kunna växa.

Den siffra som visar allvaret i den svenska skolan är 13,1 procent. Det är den andel av eleverna som 2014 lämnade grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Risken är väldigt stor för att dessa elever kommer att stå

utanför arbetsmarknaden under lång tid därför att de saknar gymnasieutbildning. De har betydligt svårare att hitta jobb och egen försörjning.

Regeringens arbete för att stärka skolan handlar därför om att genomföra de reformer som forskning och expertutredningar så tydligt har pekat på. Det handlar om tre saker.

För det första handlar det om att ge stöd till elever tidigt och säkerställa att de får lära sig att läsa, räkna och skriva redan på lågstadiet. För det andra handlar det om att göra läraryrket mer attraktivt med bättre arbetsmiljö och högre lön. För det tredje handlar det om att ta itu med den ojämlikhet som har spridit sig i det svenska skolsystemet och som gör att vi bidrar till sämre resultat för alla.

Herr talman! Skolan är för viktig för att bli en politisk skådeplats för enskilda intressen eller partiers nycker. Därför är den nationella samlingen för skolan som nu utvecklas av många aktörer och parter tillsammans helt avgörande.

Utbildning och arbete får människor att växa och ger samhället både trygghet och växtkraft. En grundutbildning att stå på och livslång tillgång till kompetensutveckling ger både individ och företag kraft att blomstra. En av utmaningarna för det svenska näringslivet är bristande produktivitet utveckling. Modernisering och effektivisering har gått för långsamt jämfört med andra länder. Det är anställdas kompetens som är nyckeln.

Arbetslivet ser i dag inte likadant ut som det gjorde för 40-talisterna, mina föräldrars generation. Många av dem började som unga på en arbetsplats och jobbade där fram till guldklockan. Så ser det inte ut i dag. Vi jobbar på olika jobb och går mellan olika arbetsplatser. Fler behöver då spöras att hela tiden utvecklas och bygga på sin kompetens, direkt i yrket eller genom utbildning. Att redan tidigt bestämma att vissa inte på ett lätt sätt ska kunna ta sig vidare i utbildningssystemet och skaffa sig ytterligare kompetens är att gå bakåt. Det är inte bara att förringa människors möjlighet till utveckling, utan det innebär också ett stort risktagande för den produktivitet som Sverige så väl behöver.

Regeringen tror på kompetensutveckling för alla. Därför förstärker regeringen högskolor och universitet, så att fler kan investera i sin egen och Sveriges framtid. Därför inför regeringen i samarbete med kommunerna utbildningskontrakt, varigenom personer utifrån individuella förutsättningar ges möjlighet att få grundläggande utbildning, även i samband med praktik. Därför utvecklar också regeringen förstärkningar för kompetensutveckling, innovation och näringslivsutveckling i samtal med företag och forskning inom Innovationsrådet.

(Applåder)

Herr talman! Befolkningen i Sverige växer så det knakar. Men som flera påtalat har bostadsbyggandet inte hängt med. Det går alldeles för långsamt. Brist på bostäder är i många svenska städer ett huvudproblem för företag som rekryterar. Detta slår mot hela samhällsekonomin. 300 000 unga står i dag utan egen bostad. En person som inte lyckas hitta en bostad kan tvingas säga nej till en utbildning som denne sökt, kommit in på och önskar gå, tvingas säga nej till ett arbete eller tvingas bo kvar hemma hos föräldrarna, trots att personen är redo för att gå ut i vuxenlivet.

För att få igång byggandet krävs flera olika reformer. En del av det som fullföljs nu påbörjades redan under alliansregeringen. Det handlar om enhetligare bullerkrav, regelförenkling och ökad konkurrens i byggsektorn.

Samarbetsregeringen vill dessutom samverka med kommunerna för att förbättra tillgången och tillgängligheten till byggbar mark genom stads-miljöavtal och ökade infrastruktursatsningar.

Men ett är tydligt: det saknas särskilt hyresrätter. Billiga smålägenheter är det som unga och andra som har det särskilt svårt på bostadsmarknaden i dag saknar allra mest. Därför presenterade regeringen i samband med vårpropositionen ett särskilt investeringsstöd för att öka byggtakten för små energieffektiva hyresrätter. För mindre byggbolag är finansieringsfrågan en svårighet. Det är finansieringen som är avgörande för att man ska komma igång med att bygga. Fler mindre byggbolag betyder ökad konkurrens, och det kan sänka byggkostnaderna.

Bostadsbristen, herr talman, är exceptionellt hög i Sverige. Det krävs därför rejäla satsningar. Regeringen är beredd att kraftsamla för fler bostäder och klimatsmart renovering av miljonprogrammen. Det gör vi för att vi vill investera i en bättre framtid för barn och unga, precis som med investeringarna i jobb, skola och miljö.

Herr talman! Sverige är fantastiskt. Men vi har också stora utmaningar i vårt land. Liksom väljarna på valdagen tror jag inte att det är fler utförsäkringar, skattesänkningar och nedskärningar som stärker Sverige. Det var med gemensamma investeringar som Sverige för 50 år sedan bestämde sig och kunde bygga ett välfärdssamhälle. Jag är övertygad om att det är med gemensamma investeringar och framtidstro som vi kan bygga ett modernt och hållbart Sverige i framtiden.

(Applåder)

Anf. 69 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag tackar vice statsministern för att hon säger att fler bostäder behöver byggas. Jag vill ställa fyra frågor med anledning av det uttalandet.

För det första undrar jag varför Miljöpartiet motarbetar flexibla regler. Miljöpartiet var emot alliansregeringens förändringar av bullerreglerna, och de förslag om ändrade bullernivåer som läggs fram i regeringsställning är mindre ambitiösa än Alliansens.

För det andra undrar jag varför ni motarbetar ett mer ändamålsenligt strandskydd. I opposition motsatte sig Miljöpartiet alla former av ökade möjligheter att bygga strandnära. Nu har vi problem med Miljöpartiets inställning även i regeringsställning.

För det tredje undrar jag varför ni är emot snabbare planprocesser. I stället för att ansluta sig till en linje med snabbare och enklare processer i kommunernas bygglovgivning valde Miljöpartiet med flera partier att försvåra den kommunala planeringen. Dåvarande oppositionspartier ville stoppa alliansregeringens förslag för ökat bostadsbyggande och presenterade då inget alternativ.

För det fjärde undrar jag varför Miljöpartiet säger nej till förenklad uthyrning av privatbostäder. Dåvarande oppositionspartier enades om att stoppa Alliansens förslag om nya regler som skulle underlätta uthyrning av delar av privatbostäder. Det är hög efterfrågan till exempel på att hyra studentrum i storstäderna. De förslagen röstade Miljöpartiet emot.

Det är fyra frågor om hur det skulle bli fler bostäder med Miljöpartiets politik.

Anf. 70 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:
Herr talman! Debatten om bostadspolitiken är synnerligen viktig. Jag tackar därför för frågorna.

Regeringens bostadspolitik är än mer aktiv än den tidigare alliansregeringens. Den är det därför att vi ser att bostadsbristen i Sverige är exceptionellt hög. Då kan man inte bara göra samma saker som man tänkt förut, utan då måste man göra mer.

Vi ser att det är just små hyresrätter som inte byggs. Ska man få igång byggandet av sådana måste man titta på vad marknaden behöver. I dagsläget är det ett riktat specificerat investeringsstöd som kan få igång byggandet av små hyresrätter. De hyresrätter som Moderaterna i flera svenska kommuner var med och privatiserade under lång tid har nu försvunnit. De har blivit bostadsrätter som finns utanför möjligheternas ram för många unga och andra som vill hitta ett första boende.

Jag ska nu svara på Anna Kinberg Batras frågor.

När det gäller bullerreglerna har vi lagt förslag till den här kammaren och beslutat inom regeringen om en förordning som gör att bullerreglerna blir mer enhetliga, precis som jag sa. Beträffande nivåerna är allianspartierna mindre känsliga för de nya rön i forskningen som är tydliga med vilka hälsoproblem bullret innebär. För vår del har vi tagit hänsyn till detta, samtidigt som vi ser behovet av att förenkla för byggandet av små lägenheter.

Beträffande strandskyddet gällde samma regler under alliansregeringen som under den nuvarande regeringen. Det finns en uppföljning av detta. Det ska vara lika över landet. Meningen är att man ska ha landsbygdsutvecklingsområden i många delar där man behöver få en större spridning, medan däremot strandskyddet ska värnas hårt i tätortsnära områden där friluftslivet och den biologiska mångfalden så kräver. Det var samma regler under alliansregeringen som under den här regeringen.

Vi vill ha en snabbare instansordning och ska därför titta på sådana förslag.

Vi tycker inte att andrahandsuthyrningsmodellen varit helt lyckad. Den har lett till oerhört höga hyror i Stockholm.

Anf. 71 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag noterar att Åsa Romson försöker förklara varför hon bromsar byggandet, vilket är ett faktum efter hennes otydliga svar på dessa fyra frågor.

Men låt oss titta på hur Miljöpartiet agerar! Åsa Romson talar om att agera aktivt, och det gör Miljöpartiet sannerligen på lokal nivå. Enligt Fastighetstidningen går Miljöpartiet emot fler byggplaner än vad alla andra gör. Vi har gjort en sammanställning av några exempel.

I Skövde röstade Miljöpartiet nej till byggande av över 200 hyresrätter i Aspö. I Lund röstade Miljöpartiet nej till området Norränga med nästan 1 000 bostäder. I Jönköping röstade Miljöpartiet för avslag på antagande av detaljplan för omkring 100 bostäder. Så här skulle man kunna fortsätta, men jag har bara en minut på mig.

Jag vill till sist försöka fråga Åsa Romson en gång till hur Miljöpartiet bidrar till att det svenska bostadsbyggandet ska kunna öka. Det är faktiskt det som behövs, Åsa Romson.

Anf. 72 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det känns som déjà vu från en tidigare debatt med moderata företrädare. De plockar upp olika kommunexempel där miljöpartister, troligtvis i opposition, har återförvisat olika detaljplaner för att de tycker att man ska göra ett bättre jobb.

Vi behöver bygga för framtiden och energieffektivt så att inte kostnaderna för energin slår på de framtida hyresrätterna i ohemul ordning. Vi behöver säkerställa att vi får bostadsområden som också inkluderar förskolor, skolor, idrottsplatser och så vidare. Det finns många sådana lokala diskussioner.

Det finns ett intressant exempel från Stockholm där Miljöpartiet nu är med och styr. Där försöker man få fram stora byggplaner på några av de största tillgängliga områdena som man har i staden. Moderaterna och andra partier motarbetar det starkt därför att de för all framtid vill reservera denna plats för en citynära flygplats.

Herr talman! När det gäller bostadspolitiken är inte Moderaterna mer värda än Miljöpartiet. Man gör i kommunerna många olika avväganden. Regeringens politik är tydlig. Det är en aktivare bostadspolitik nu än tidigare.

Anf. 73 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman och vice statsministern! Jag ska hålla mig ganska kort. Vi kunde för några dagar sedan läsa en debattartikel i Dagens Industri där den miljöpartistiska ordföranden i riksdagens trafikutskott skrev att man vill förbjuda bensin, diesel och så vidare. Hon skrev så här: ”Det är dags för drivmedelspolitiken att höja blicken och seriöst ta ansvar för att skapa ett transportsystem som är fossilfritt inom 15–20 år. Det språnget kan inte tas genom att steg för steg höja koldioxidskatten utan det kräver att fossila drivmedel förbjuds.”

Herr talman! Jag är inte särskilt förvånad över att den typen av stolligheter kommer från en miljöpartist. Men det är inte vilken miljöpartist som helst, utan det är ordföranden i Sveriges riksdags trafikutskott. Då är det också rimligt att anta att det är en del i partiets trafikpolitik och möjligen också en del i regeringens trafikpolitik, vad vet jag.

Det skulle få ganska stora konsekvenser om vi skulle göra på det sättet. Det skulle få konsekvenser för vanliga människor som till exempel behöver sin bil som fortfarande går på bensin för att de ska kunna ta sig till jobben, arbeta och betala skatt så att vi får välfärd. De behöver hämta barnen på dagis när de varit på jobbet. När det ska till jobbet behöver de lämna barnen på dagis. Maten som Åsa Romson och andra storstadsbor äter transporteras inte sällan på lastbil som går på bensin, diesel eller vad det nu kan vara för någonting, vad vet jag.

Det kommer att få oerhörda konsekvenser. Därför frågan jag helt enkelt Åsa Romson: Är detta Miljöpartiets politik? Menar ni allvar med detta?

Anf. 74 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Ett kort svar skulle vara att säga: Nej, det är inte Miljöpartiets politik att vi vid ett visst årtal, om fem år, ska förbjuda bensin och diesel. Det stod inte heller i debattartikeln. Däremot är vi engagerade i att

debattera hur vi kan få en bättre klimatpolitik och också hur vi kan få en transportpolitik som ser bortom oljans ram.

Sverige är ett stort land. Vi har ett behov av mycket transporter. Vi måste få till omställningen så att de transporterna kan ske utan fossila utsläpp. Jag vet att det är en utopi sett utifrån Sverigedemokraternas syn där man inte tycker att klimatproblemen existerar. De lägger fram yrkanden i utskotten som tyder på att de är mer allierade med klimatskeptikerna än den vetenskapliga grund som hela det globala samhället i dag bygger på.

Jag vet inte om Jimmie Åkesson läste resultatet från G7-mötet i Tyskland häromdagen. Där var man väldigt tydlig med att det är de fossila källorna som måste fasas ut. Man sa det från högsta ledningsort. Det handlar om att gå till ett möte i Paris där man matar ut vägen att de fossila bränslena måste bort från våra ekonomier.

Vi måste komma in en annan ekonomi, Jimmie Åkesson, en ekonomi och ett transportarbete som bygger på att vi åker med förnybara bränslen. Du sa att du inte riktigt vet om det är bensin eller diesel som man har i lastbilarna. Jag kan tala om att i framtiden kommer man att ha bränslen som är gjorda på den svenska skogen. Det är gas eller flytande bränslen som är gjorda på restprodukter från jordbruket.

Det är den ekonomin och den omställningen som vi behöver. Den vill Miljöpartiet föra fram, och den vill vi se till att säkra så att alla de transporter som behövs i Sverige också ryms inom hållbarhetens ram. Våra kommande barn och barnbarn ska inte vara de som ska betala notan för den livsstil vi har i dag.

(Applåder)

Anf. 75 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det var i och för sig väl att Åsa Romson svarade nej på den konkreta frågan. Men det är inte vilken miljöpartist som helst framför det, utan det är den som Miljöpartiet har placerat som ordförande i Sveriges riksdags trafikutskott. Man kan fråga sig om det är rimligt att den personen har den positionen, men det får ni väl göra upp i Miljöpartiet.

Det råder inte någon som helst tvekan om att vi behöver fasa ut fossila bränslen. Det ställer jag upp på varje dag i veckan. Det finns många skäl till det. Det är klart att det är ohållbart långsiktigt. Vi ska inte vara beroende av skurkstater i andra delar av världen och så vidare. Vi ser också ett behov av att minska utsläppen.

Men detta är någonting annat. Detta betyder att man går så väsentligt mycket längre. Man säger att alldeles oavsett vad som händer, alldeles oavsett hur långt utvecklingen går och alldeles oavsett vilka möjligheter människor i detta land har ska vi förbjuda fossila bränslen. Det får konsekvenser.

Jag är glad att Åsa Romson säger att det inte är partiets politik. Men det bekymrar mig att höga företrädare för Miljöpartiet driver den linjen.

(Applåder)

Anf. 76 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag förstår att Jimmie Åkesson har problem med en livlig klimatdebatt i Miljöpartiet. Det måste te sig något främmande från de debatter som han tillåter sitt eget parti att ha i de frågorna.

Herr talman! Klimatpolitiken kommer att vara en ödesfråga där vi behöver se att det svenska transportsystemet är från en förlegad tid. Vi ser det nu i satsningarna på järnvägsinfrastrukturen. Dem kan vi tyvärr inte enas om i den här kammaren. Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson med flera partier säger nej till nya miljoner på tåginvesteringar som regeringen vill genomföra.

Ni säger nej till kollektivtrafiksatsningar i svenska städer där vi skulle kunna få ett smartare transportarbete. På landet är bilen mer viktig. I staden kan vi reducera utsläppen ännu mer och också åka mer smart. Man kanske kan jobba på vägen till jobbet med de kollektiva transportmedlen. Det kan man i dag inte i bilen, men kanske i framtiden.

Jag är glad att Jimmie Åkesson konfirmerade att också han ser att vi på lång sikt inte ska ha fossila bränslen. Det är uppenbarligen också vetenskapens uppfattning.

(Applåder)

Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Om någon skulle få för sig att samla alla pressklipp där Gustav Fridolin, Åsa Romson och andra ledande företrädare för Miljöpartiet har talat sig varma för förnybar energi från sol och vind skulle den personen kunna fylla flera pärmar.

Många som lade sin röst på Miljöpartiet tog säkert intryck av och trodde på vad språkrören sa innan valet om vikten av att främja förnybar energi och att det var dags för en grönare politik. Ett parti med miljö i själva namnet kan ju inte tycka någonting annat. Tyvärr visade det sig bara vara tomma ord.

Efter valet bytte Miljöpartiet snabbt fot. Regeringen lade fram en proposition i riksdagens kammare där man föreslog beskattning av småskalig och förnybar el från sol och vind. I sin replik kommer Åsa Romson säkert att skylla på att skatten var ett krav i en förhandling med Norge. Hon kommer att säga att EU kräver detta.

Faktum är att regeringen inte bara valde att ställa sig bakom skattehöjningarna på förnybart som Norge krävde. Den valde även att gå längre och inkludera fler anläggningar än vad avtalet med Norge säger. EU har heller inte haft några synpunkter på den svenska skattebefrielsen på förnybar el i denna del.

Sol-och-vårare är ett uttryck som betyder att någon lurar. Ofta handlar det om pengar och kärleksrelationer. Tyvärr känns uttrycket nuförtiden minst lika aktuellt i politiken. Min fråga till Åsa Romson är därför: Varför berättade inte Åsa Romson före valet att Miljöpartiet vill straffbeskatta småskalig, förnybar energi från sol och vind?

(Applåder)

Anf. 78 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Vi vill inte straffbeskatta förnybar energi. Vi vill ha ekonomiska styrmedel i detta land som leder till miljövänliga beslut. Det ska löna sig att välja att leva miljövänligt. Därför behöver vi i grunden ekonomiska styrmedel som styr mot rätt saker.

Om detta är Annie Lööf och jag, Centerpartiet och Miljöpartiet ganska överens. Problemet är vad man får igenom och vad man kan driva i regeringsställning. Där visade det sig att Centern i regeringsställning fick fram

ytterst marginella miljöskatteökningar och väldigt stora skattesänkningar i övrigt. Vi ser nu att vi tar ett steg när det gäller miljöskatterna för att få dem mer styrande mot mer miljödrivna beslut.

När det gäller just skatten på sol ligger det i dag inte någon proposition på riksdagens bord. Detta är något som är återtaget och ganska diskuterat internt. Vi får väl se hur den kommer tillbaka och i vilken del. Vår intention är definitivt att vi inte ska straffbeskatta de villaägare och bostadsrättsföreningar som sätter upp solpaneler på taket. Det kan jag vara helt tydlig med.

Jag kan konstatera att beskattning av förnybar energi, vilket går emot det som vi i Sverige brukar tala om ska vara ett rättvisande system, har smugit sig in i ett antal budgetpropositioner redan under allianstiden på grund av EU-reglerna. Redan 2012 aviserade alliansregeringen höjd skatt på biodrivmedel, låginblandad FAME och etanol. Man angav just att det handlade om EU-regler. I den budget man 2013–2014 hade för 2015 inkluderades detta.

Det här med EU-reglerna, biodrivmedlen och skatten är alltså en lång historia. Jag är den första att beklaga att man under allianstiden lät Finansdepartementet göra den tolkning som man nu har gjort.

Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det stämmer det som Åsa Romson sa: EU har krävt det på låginblandade biodrivmedel, och det har vi också genomfört. Men faktum är att Åsa Romson har infört skatt även på höginblandade biodrivmedel i den vårproposition som regeringen nu har lagt fram.

Utöver det har man lagt förslag på riksdagens bord, både Socialdemokraterna och Miljöpartiet, att man ska införa skatt på förnybar el – sol och vind. Där kan inte Åsa Romson smita ifrån ansvaret.

Centerpartiet har också suttit i regering, faktiskt i åtta år senast. Miljöpartiet har suttit i åtta månader. När vi förhandlade med Norge ställde de samma krav på oss, alltså att man skulle införa skatt på sol och vind. Vi stod emot.

Det tog åtta månader, sedan föll Miljöpartiet platt för alla former av krav. Nu inför man skatt på höginblandade biodrivmedel, vilket står i er budgetmotion. Ni inför skatt på förnybar energi som sol och vind. Det har energiminister Ibrahim Baylan sagt i samband med att man drog tillbaka förslaget.

Min fråga är: Varför kan man inte lita på Miljöpartiet när de pratar om förnybar energi?

(Applåder)

Anf. 80 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Vi har, och har sedan länge haft, en osäkerhet när det gäller skatterna på förnybart i Sverige. Tyvärr bidrar den nuvarande hanteringen här i riksdagen också till den osäkerheten.

Jag måste dock säga, herr talman, att jag är glad att jag får signaler om att Centerpartiet ändå stöder att vi kan öka elcertifikaten till det förnybara, för det är det viktigaste stödet till en utbyggnad av förnybar energi i Sverige just nu. Det är det som bland annat avtalet med Norge handlar om och som vi ändå färdigförhandlade just för att få möjlighet att öka det stöd som har varit viktigast för det svenska förnybara energisystemet.

Jag är också glad att Centerpartiet väljer att ta upp och, efter att ha lämnat ifrån sig regeringsmakten, också vara tydliga med att den miljöskattedebatten är viktig att ta. Vi behöver ju ett ekonomiskt system, herr talman, som leder oss rätt i valet mellan miljövänliga och mindre miljövänliga produkter.

Då är ekonomiskt styrmedel oerhört effektiva. Man kan inte bara ha morötter. Man måste ha ett balanserat system som ser till att människor kan göra rätt val.

(Applåder)

Anf. 81 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vice statsminister Åsa Romson! Det finns en betydande likhet mellan Miljöpartiet och Michael Jacksons berömda moonwalk. Det är en dans som bygger på att man ser ut att röra sig framåt, men i själva verket rör man sig bakåt.

(Applåder)

Jag tänker på strategin när det gäller Nato och alliansfriheten. Regeringen och Miljöpartiet talar om alliansfriheten, men i praktiken är man på väg att steg för steg röra sig in i Nato. I omvärlden uppfattas detta som att Sverige är på väg att bli Natomedlem.

Vi ser hur man håller gigantiska militärövningar med Nato i Sverige, först i övre Norrland, nu i södra Sverige, inklusive amerikanska B52:or. Sverige, regeringen och Miljöpartiet är på väg att sluta ett värdlandsavtal med Nato. Det är en praktisk förberedelse för att vi ska kunna ta emot Natotrupp i Sverige som ska kunna använda Sverige som en språngbräda i militära konflikter.

Jag menar att den här politiken – det storskaliga övandet, värdlandsavtalet – med rätta uppfattas som att vi är på väg att ge upp den militära alliansfriheten.

Alliansfriheten har tjänat oss väl, och den kan tjäna oss väl i framtiden. Den kan bidra till en självständig position i utrikespolitiken, till mindre spänning i vårt närområde och till att vi står emot kärnvapenupprustning runt om i världen.

Jag vill därför be Åsa Romson att förklara vilka fördelarna är med de enorma militärövningarna med Nato och USA:s B52:or. Varför vill ni ha ett värdlandsavtal där vi förbereder oss för att ta emot Natos stridsgrupper i Sverige?

Anf. 82 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! När det gäller Sveriges säkerhetspolitik har Miljöpartiet också värnat om att vi ska ha breda uppgörelser. Vi tror att det är särskilt viktigt när det gäller säkerhetspolitiken.

Det är helt riktigt att både Miljöpartiet och regeringen står bakom att alliansfriheten är viktig för Sverige. Den har tjänat oss väl. Att vara alliansfri är viktigt även i framtiden, men det betyder inte att man inte kan samarbeta. Det har också tidigare försvarspolitik i försvarsberedningarna tydligt slagit fast.

Att samverka med andra, inte minst i vårt närområde, med Finland, OSSE, FN, EU och också i de internationella övningarna med andra styrkor har varit viktigt. Det är viktigt för att bygga säkerhet att man också kan samarbeta.

Jag vet att Vänsterpartiet tog en annan ställning än Miljöpartiet i den försvarsberedning för drygt ett år sedan som just föreslog ett steg med värdlandsavtal inom ramen för det samarbete med Nato, dock inte medlemskap, som vi har. Vi har också den försvarsuppgörelse som sex partier ingått här som tydligt pekar på att man kan göra fler övningar också med Nato i närområdet.

Jag tror, herr talman, att har man ett försvar så ska de också få öva. Jag tror inte på att regeringen ska detaljstyra hur olika delar av den övningen designas när det gäller vilken typ av plan man kommer med. Jag tror att det är verksamheten själv som ska se vad man behöver öva och på vilket sätt.

Men det är riktigt att Miljöpartiet redan i försvarsuppgörelsen och tidigare i Försvarsberedningen var för ett värdlandsavtal inom Nato. Vi ser det inte som ett medlemskap, och vi är för att man nu utreder och tittar på samarbeten. Det gör man med FN, OSSE, Finland och med EU.

Anf. 83 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Självklart ska Sverige vara berett att ställa upp under FN-flagg på fredsbevarande operationer. Det kräver också att vi ibland övar ihop med andra länder. Det tycker även Vänsterpartiet.

Men det är en sak. Det storskaliga, regelbundna övandet, där vi upplåter stora delar av Sverige som en övningsmark för Nato, är faktiskt någonting annat. Värdlandsavtalet bygger på att Nato ska kunna använda Sverige som bas. Det är någonting annat än alliansfriheten, och jag tycker inte att ni förmår förklara varför detta skulle bidra till Sveriges militära alliansfrihet.

Det är ju regeringen som ger tillstånd för militära övningar av den här typen. Ett av de vapensystem som används är de amerikanska B52:orna som i dagarna övar över Skåne. B52:orna är en del av det strategiska bombflyget. De kan bära kärnvapen, vilket inte är tillåtet i Sverige. Har ni hört er för med amerikanerna och fått en försäkran om att dessa plan inte har några kärnvapen?

Anf. 84 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Som jag sa: Med säkerhetspolitiken är det viktigt att man är ganska brett överens för att kunna visa en enighet. Jag är glad att vi har den försvarsuppgörelse som vi har, även om den hamnade på summor i form av vilka satsningar man kan göra som inte Miljöpartiet hade föreslagit från början.

I den oroliga tid och värld som vi nu har är det rimligt att Sverige sluter upp och försöker hitta en försvars- och säkerhetspolitisk linje som många ställer upp bakom. Det är också anledningen till hur Miljöpartiet har valt att agera inom ramen för Försvarsberedningen.

När man sitter i regering handlar det också om att se till att verksamheterna som regeringen styr över fungerar. Då kan man inte gå in och i varje detalj säga exakt hur de ska designas. Har vi ett försvar, Jonas Sjöstedt, måste de också få öva. Har vi samarbeten med andra parter, ja, då måste dessa samarbeten kunna öva.

Jag är glad att Jonas Sjöstedt ställer upp på att vi under FN-mandat också ska gå in i fredsbevarande insatser, för det måste vi göra, trots att vi egentligen tycker att våld inte ska behövas.

Anf. 85 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Grattis, Åsa Romson! Du vann. Du vann fajten med Stefan Löfven om kärnkraften. Det har inte ens gått ett år med er regering, och fyra kärnkraftsreaktorer kan vara på väg att avvecklas i Sverige.

Det är ju det du, Åsa Romson, har velat. Det är det du har önskat. Du vann den matchen mot Stefan Löfven. Han vägrade hålla upp rött eller grönt kort i valrörelsen. Han visste inte vilket ben han skulle stå på eller vilket kort han skulle hålla upp.

Du vann, Åsa Romson. Nu läggs de kanske ned. Två läggs definitivt ned och kanske ytterligare två. Det är beklagligt för Sverige. Det är beklagligt för svensk industri. Det är beklagligt för jobben. Det är beklagligt för klimatet. Men du vann där. Stort grattis, Åsa Romson och Miljöpartiet!

Problemet är bara att det också har en ganska stor baksida. Vi kan titta på Tyskland och Energiewende, som man kallar det där när man ska avveckla kärnkraften. Där ökar användningen av kolkraft. Förra året var 43 procent av elförsörjningen i Tyskland baserad på stenkol och brunkol – 43 procent. Och utsläppen ökar. De har ökat de senaste fem åren. Det beror på att man kraftigt bygger ut vindkraften. Det är det som man talar om. Problemet är att man behöver backup när det inte blåser. Det blir kolkraft.

Vi måste också ha backup om vi stänger ned den svenska kärnkraften och bygger ut vindkraften tillräckligt mycket – det är det ni vill med de ytterligare subventionerna som ni nu ska lägga på vindkraft och med straffskatten på kärnkraft. Baylan vill nu bevara oljekraftverken i Stenungssund och Karlshamn bara för detta. Problemet är att det behövs annan backup när det inte blåser. Om vi inte har egen kraftproduktion får vi importera kolkraft från Tyskland, gas från Ryssland eller kanske finsk kärnkraft.

De väderberoende energikällorna är mycket bra när vädret är rätt, men problemet med dem är att de inte levererar el när vädret är fel. Då måste man få el från andra håll. Det är där hela skon klämmer, Åsa Romson.

Stort grattis till dig, Åsa Romson! Men er energipolitik hotar både jobb och klimat.

Anf. 86 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag och Jan Björklund har olika syn på tyska Energiewende, som i huvudsak har handlat om hur man får fram mer förnybar energi. Tyskarna har sett det som allt fler, jag skulle vilja säga majoriteten, i Sverige ser, nämligen att framtiden ligger i förnybart. Det är investeringarna i förnybart som växer. De växer globalt. De växer regionalt i EU. Det är också de som växer i Sverige. Det är de som levererar.

Jag vet inte om Jan Björklund missade den dag häromveckan då vi faktiskt fick mer el i Sverige från vindkraft än från kärnkraft, och helt utan några regeringsbeslut om att lägga ned kärnkraftsreaktorer. Några sådana regeringsbeslut har vi nämligen inte tagit. Regeringen har fattat beslut om att kärnkraften ska bära mer av sina samhällsekonomiska kostnader. De ska betala för sin avfallsverksamhet. Det gjorde de inte under din tid vid makten, Jan Björklund. Vi har fortfarande problem med finansiering av Kärnavfallsfonden. Men vi har i alla fall höjt avgiften så att prognosen ser bättre ut.

Du kallar det för straffskatt, eftersom det blir en ökad kostnad för kärnkraftsbolagen. Men det är väl inte konstigt. Om kostnaden för avfallet blir

högre, ska det inte vara kärnkraftsbolagens kostnad då i stället för skattebetalarnas?

Du tyckte att man skulle subventionera kärnkraften bakvägen. Jag är glad över att Centerpartiet och andra slog bakut i den borgerliga energiuppgörelsen och sa: Nej, kärnkraft ska inte subventioneras.

Det är den principen som lägger ned kärnkraft i Sverige i dag och som gör det lika sannolikt att tro på spöken som på ny kärnkraft.
(Applåder)

Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag såg att Löfven tvekade om han skulle applådera eller inte. Jag förstår det. Den här politiken hotar industrin i Sverige. Den hotar jobben. Jag såg på tv häromkvällen att Löfvens efterträdare kräver subventioner av kärnkraft.

Jag tycker inte att man ska subventionera. Men man kanske kan tänka sig att ta bort effektskatten. Den är en ren straffskatt. Åsa Romson säger att den är till för att betala för avfallet. Det är den inte alls. Det finns en särskild avfallsfondsavgift för det. Effektskatten är en ren straffskatt på kärnkraft. Enligt Magnus Hall på Vattenfall leder den till att de nu lägger ned de två reaktorerna i Ringhals. Det är inte bara ökningen utan effektskatten i sig som leder till det.

Åsa Romson säger dessutom att regeringen inte har fattat några beslut. Herregud, Åsa Romson! Var har du varit de senaste 30 åren? Vi har enorma subventioner av vindkraft i Sverige och straffskatt på kärnkraft. Det ger effekt till slut. Nu läggs kärnkraften ned. Det är det som du har velat.

Jag har inget emot vindkraftverk. Problemet är bara att vi måste få elen från andra håll när de står still. Nu förbereder regeringen för att behålla gamla oljekraftverk som reserv för detta. Vad är det för klimatpolitik, Åsa Romson?

Anf. 88 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! En viktig del av klimatpolitiken handlar om att ställa om så att vi får mer förnybart och mer energieffektivisering. Där har kärnkraften i Sverige stått i vägen. Andra länder som har haft mindre kärnkraft har gått före och sett till att bygga ut förnybart och har satsat på energieffektivisering. Det är nyckeln i klimatpolitiken.

Det är intressant att Jan Björklund nu får äta upp att icke-subventionerad kärnkraft leder till att bolagsägare säger att det inte är lönsamt längre och att de kommer att lägga ned inom ett antal år. Det är så marknaden fungerar. Det är roligt att stå och föreläsa för en liberal om hur marknaden fungerar. Den fungerar på det sättet, Jan Björklund: När det inte är lönsamt lägger man ned. Andra kraftslag har nämligen bättre potential.

Förnybart har en enorm potential i Sverige. Vi, med all vår vattenkraft, har en enorm potential att bygga ett till hundra procent förnybart energisystem. Det är det siktet vi vill ställa in svensk energipolitik på, bland annat för att komma ifrån de avfallshögar som kärnkraftverken nu producerar.

Du talar om effektskatten som straffskatt. Men avfallsavgiften var betydligt högre i det beslut som vi tog.

(Applåder)

Anf. 89 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det har funnits sympatiska drag i Miljöpartiet, historiskt sett. Jag kan också hålla med om en del av det som Åsa Romson sa i sitt anförande om skolan. Miljöpartiet har också värnat om civilsamhället och valfriheten i välfärden, historiskt sett. Men vad har hänt i praktisk politik?

Du sa i ditt inlägg, Åsa Romson, att skolan är för viktig för att utsättas för olika partiers nycker. Samtidigt säger en före detta ledande miljöpartist att Miljöpartiet nu leder hetsjakten på friskolorna. Det är en sorts nyck.

Åsa Romson själv har i denna kammare kallat allas rätt att välja vårdcentral för tvångs-LOV. Valfrihet kallas tvång. George Orwell skulle förmodligen ha varit rödgrön av avund gällande sådant nyspråk. Att ta bort allas möjlighet att välja vård har varit viktigt för oss, sa Åsa Romson den gången.

Det som kanske är svårast att greppa med Miljöpartiet i dag är varför ni, i samarbete med Socialdemokraterna, vill lägga en straffskatt på givmildhet med argumentet att skattereduktion för gåvor ökar den ideella sektorns beroende av enskilda personer – som om inte hela kraften i den ideella sektorn är dess beroende av enskilda!

Är det viktigt att höja skatten på gåvor till hjälporganisationer också, Åsa Romson? Är det viktigt att straffa i stället för att uppmuntra givande? Är det viktigt för er att släcka en signal om en livskraftig ideell sektor som de här organisationerna har uppfattat? Om det inte är viktigt för er, vad fick ni i stället – en ny ersättningsmodell i filmpolitiken kanske eller fri entré på några statliga museer i Stockholm?

Är det viktigt för er? Om det inte är viktigt för er, vad fick ni i stället? (Applåder)

Anf. 90 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Man kan debattera mycket med Kristdemokraterna. Tvångs-LOV handlar om vad staten ska tvinga landstingen att göra. Det handlar inte om hur vårdtagare ska kunna välja. Det handlar bara om att de ska kunna välja mellan landstinget och någon annan. Att de ska kunna välja olika vårdformer är något som vi är intresserade av att säkerställa och som vi jobbar med att möjliggöra i varje landsting. Men att staten ska tala om vilka modeller landstingen ska använda kallar vi för tvång. Det är inget Orwellskt ord. Det är helt enkelt ett statligt tvång. Det brukar Kristdemokraterna ibland säga att de inte vill ha, men de inför det ändå i ganska mycket av sin politik.

Jag har aldrig förstått varför Kristdemokraterna inte drog i bromsen när många andra gjorde det eftersom skattepengarna inte gick till eleverna och verksamheten i friskolorna. Det gjorde till exempel Anders Borg som började vara tydlig med att vinster från friskolebolagen gick till sådant som inte var bra för skolsektorn och inte värnade om det som är viktigast i svensk utbildningspolitik, det vill säga eleverna. Kristdemokraterna sa att det är farligt att dra i bromsen. Det ska vi inte göra. Allt som friskolorna gör, oavsett hur de är organiserade och oavsett hur de använder pengarna, är jättebra.

Nej, vi tycker inte det. Vi tycker att skolan är för viktig för eleverna för att det ska finnas en frisedel att som privat huvudägare göra hur man vill. Där behöver vi ytterligare regler. Den diskussionen har vi haft under ganska lång tid i Sverige.

Jag skulle gärna vilja att du svarar på en sak när det gäller landstingspolitiken, Jakob Forssmed. Du började ju i den änden. Varför drar man in pengar inom abortpolitiken i Stockholm, där ni sitter med och styr? Varför gör ni så att det självklara, feministiska val som har funnits och varit tydligt i Sverige under lång tid plötsligt ska vara lite osäkert och kännas lite svårt i det största landstinget i Sverige, Stockholm? Det är att skicka fel signaler när vi faktiskt har kommit in i 2015.

Anf. 91 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! I Stockholms läns landsting har man haft en extra ersättning för att fler ska välja en säkrare metod för aborter. Nu har man fått den effekt som man har velat ha. Då tar man bort just den särskilda ersättningen. Detta vet Åsa Romson förmodligen. Men hon tar ändå tillfället i akt att dra till med detta och hoppas att det ska sprida lite osäkerhet om var Kristdemokraterna står i den frågan. Det tycker jag är dåligt.

Sedan säger hon att om staten ser till att alla får möjligheten att välja vårdcentral är det ett tvång. Det var väldigt mångordigt, men det var det du sa, Åsa Romson. Det är ju faktiskt helt obegripligt.

Jag förstår att du ägnade väldigt lite av din repliktid åt att svara på om det är viktigt för er att lägga skatt, att höja skatten, på givmildhet – detta när organisation efter organisation vittnar om att antalet månadsgivare har blivit fler och att snittgåvorna har ökat. Huvudskälet anses vara denna skattereduktion. Har ni blivit så sammankopplade med makten att ”det är viktigare att Skatteverket inte belastas med verksamhetsfrämmande uppgifter” än att det ideella får skära ned på sin verksamhet bland nödlidande? Är det Miljöpartiet i dag?

Anf. 92 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet och Kristdemokraterna har, särskilt i olika delar på lokalplanet, varit ganska eniga om vikten av att satsa mer på ideell sektor. Föreningslivet och de stora starka stiftelserna inom flera områden är viktiga aktörer för att skapa engagemang men också viktiga verksamheter i vårt samhälle. Det står vi upp för, och det var en anledning till att vi var angelägna om att lösa den tvist som hade uppkommit med tanke på hur Skattemyndigheterna och domstolarna har hanterat momsens när det gäller till exempel secondhandkläder.

När det gäller gåvobeskattningen är det ingen nyhet vad Miljöpartiet tyckte om Alliansens förslag att minska skatten – det var ju en skattesänkning man gjorde, eller en avdragsrätt – bara för vissa organisationer. Vi tyckte att konstruktionen var fel från början. Det är bara att titta på hur vi har röstat om det i riksdagen tidigare. En bättre konstruktion och mer generella styrmedel från staten för att gynna ideell sektor är vi för. Det tycker vi vore bra, och det jobbar vi vidare med i regeringen. Vi hoppas kunna samverka med Kristdemokraterna.

(Applåder)

Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! En av de största skiljelinjerna i svensk politik i dag går mellan Centerpartiet och Socialdemokraterna. Det gäller särskilt synen på hur jobben skapas – om det är de små företagen eller om det är staten som

gör detta. Det går också en skiljelinje mellan hur en trovärdig ekonomisk politik ska formas och hur det inte ska göras.

Centerpartiet vet vad som krävs för att jobben ska bli fler, för att det förnybara ska växa fram, för att hela landet ska utvecklas och för att valfriheten ska bestå. Vi kommer därför aldrig att höja skatten på jobb och företagande. Det skulle äventyra framväxten av nya jobb, öka klyftorna i samhället och hota finansieringen av välfärden. Att inte höja skatten på jobb och företagande var ett vallöfte, och till skillnad från regeringen håller vi vad vi lovar.

Fyra av fem jobb skapas i de små företagen. Ändå är regeringens svar på hur jobben ska växa fram en industrikansler i Rosenbad, en svällande arbetsmarknadspolitik och statliga praktikplatser.

Det är därför dags att sätta ned foten. Fler riktiga jobb behövs. En liberal jobbpolitik handlar om den grundläggande synen på fri företagsamhet, på handel, på öppna marknader, på mindre krångel, på att arbetsmarknaden måste bli mindre stelbent och på att det inte finns fina eller fula jobb.

Därför ska RUT vara kvar. Därför ska ROT bestå. Därför måste lägre arbetsgivaravgifter vara ledstjärnan, särskilt för unga, eftersom det sänker trösklarna på arbetsmarknaden för dem som har svårt att komma in. Läringsjobben måste bli fler. Nyanlända och långtidsarbetslösa måste liksom unga få ta del av de så kallade YA-jobben.

Företag utan kollektivavtal måste få vara med i matchen. Möjligheten för den nybakade studenten, den som har varit arbetslös i årtal eller den som nyss kom till Sverige att få jobb är viktigare än stelbenta principer om kollektivavtal för alla. Som statsministern själv vet är det ju långt ifrån alla små företag som har den typen av avtal – 180 000 företag, närmare bestämt. Men de jobb de utför och det värde de skapar är ändå bra för Sverige, liksom för den person som vill ha sitt hus eller för delen sitt garage ombyggt.

Herr talman! Medan många av Sveriges ledande politiker sitter fast i gamla hjulspår och drömmer om svunna tiders jobb pågår aktiviteten för fullt i startupföretagen på mötesplatsen SUP46 i Stockholm. Denna utveckling är fantastisk. Energin som finns i deras lokal är unik. De är redan i full färd med att lägga världen för sina fötter och funderar inte på när industrikanslern ska tillsättas eller om de får ingå i något nationellt innovationsråd. De funderar inte heller på om de tillåts få tillgång till regeringens innovationskatapulter. De gör.

Vad de behöver är åtgärder som gör att de kan locka till sig nyckelkompetens: att det finns tillräckligt med bostäder, att arbetsrätten blir modernare, att kapitaltillgången ökar och att skatten på bland annat personaloptioner sänks. De behöver en modern näringspolitik i takt med tiden, i takt med omvärlden. De behöver en centerpartistisk politik.

Herr talman! Det var mycket som Miljöpartiet berättade om under valrörelsen – till exempel att Vattenfalls kolgruvor i Tyskland skulle stängas, att EU:s ambitioner på klimatområdet skulle skärpas och att politiken skulle bli grönare. Man glömde dock att berätta att skatten på förnybart skulle höjas och att den solrevolution som nu pågår runt om i landet skulle hejdas av högre skatt och att man skulle kapa ROT-avdraget.

För Miljöpartiet blev makten viktigare än miljön. Sifferbingon i EU-nämnden talar sitt tydliga språk, kolbiten glömdes kvar på trappan utanför Rosenbad och grön politik byttes mot mörkröda skattehöjningar.

För Centerpartiet är miljö plus tillväxt lika med sant. Vi vill se höjd skatt på det som skitar ned och sänkt skatt på arbete. Det är en grön skatteväxling som ger dubbla vinster. Miljön förbättras, och vi skapar fler jobb.

Vi vill höja ambitionerna i elcertifikatssystemen för att få mer förnybar energi. Höginblandade biodrivmedel måste fortsatt vara skattebefriade, laddstolpar för elbilar måste finnas i hela landet och biogasstödet måste utökas. Men vi kommer aldrig att ställa upp på att införa en ny straffskatt på sol och vind. Det är nämligen inte värdigt ett parti med miljöambitioner.

Herr talman! Det är även hög tid för en giftfri vardag. I var fjärde lek-sak hittar myndigheterna gifter som är över gränsvärdena. Detta trots att lagstiftningen har skärpts. Detta trots att vi vet att barn påverkas av hormonstörande ämnen i högre utsträckning än vuxna. Miljöer där barn vistas måste vara giftfria. Det gäller även maten de äter, kläderna på deras kroppar och leksakerna de får på sin födelsedag.

Miljöpolitik är mycket. Det är såklart förhandlingar om minskade utsläpp. Det är globala avtal. Det är tekniska system. Men det handlar också om gifterna i vår vardag.

Små barn går inte i demonstrationståg. De har ingen konsumentmakt att tala om. De anordnar inte manifestationer – det är rätt svårt när man inte lärt sig skriva eller tala rent. Därför måste andra föra kampen i deras ställe. En effektiv kemikalieskatt måste till, och EU:s kemikalielagstiftning måste skärpas. Allt annat är oacceptabelt.

Herr talman! På landsbygden sprudlar det av företagsamhet. Landsbygden behöver inte räddas – här finns stora möjligheter. Men förutsättningarna måste jämnas ut. Det måste gå att bo och driva företag oavsett geografi. Bredbandet och telefonen måste funka. Vi måste satsa mer på att servicen finns tillgänglig. Vi måste satsa på attraktiva boendemiljöer, på att kunna bygga mer strandnära genom ett förändrat och flexibelt strandskydd. Det är inte omöjliga eller orimliga önskemål. Vad som behövs är politisk vilja.

Men när Socialdemokraterna nu sitter vid makten märks regeringens prioriteringar tydligare. Sänkningen av ROT-avdraget hamnar i fickorna på byggherrarna i storstäderna. Bensinskatt, aviserad kilometerskatt och högre arbetsgivaravgifter är alla välriktade slag mot just de företag på landsbygden som är dess ryggrad.

Det slår inte minst mot svenska mjölkbönder, vars situation redan nu är pressad. Bönder som levererar biologisk mångfald, högt djurskydd och stor miljönytta kämpar varje dag för sin överlevnad och gör allt de kan för att slippa tvingas sälja gården och ta farväl av sina djur.

Herr talman! Svenska bönder behöver inte konkurreras ut av Rosenbad. De behöver konkurrenskraftiga villkor. Därför säger Centerpartiet nej till regeringens skattehöjningar. Vi vill i stället sänka kostnaderna, fortsätta regelförenkla, utöka ursprungsmärkningen till mejeriprodukter, stärka kapitaltillgången på landsbygden och fortsätta se till att den gemensamma jordbrukspolitiken gynnar den aktiva bonden med djur.

Herr talman! Det är hög tid att säkra den digitala allemansrätten. Centerpartiets satsning på bredband runt om i landet förverkligas nu. 3,25 miljarder ska ut till byalag och fiberföreningar i hela landet. Pengarna ska användas för att effektivt bygga ut den digitala infrastrukturen. På så sätt kan vi ta till vara hela landets potential och skapa likvärdiga och rättvisa villkor oavsett var i landet man bor eller driver företag. Med en pålitlig

uppkoppling och robust infrastruktur, med höghastighetståg genom hela landet och genom att fler bostäder byggs kan vi skapa tillväxt från norr till söder.

Herr talman! Världen förändras, men vissa saker består, som de samhällsutmaningar vi står inför i Sverige. Jag har därför avslutningsvis tre frågor som jag skulle vilja ställa till statsminister Stefan Löfven:

1. Hur ska fler människor kunna få ett jobb när skatten på jobb och företagande höjs med över 27 miljarder och när regeringen gör tiotusentals ungdomar arbetslösa genom att höja arbetsgivaravgiften och i stället erbjuder 590 av dem en praktikplats?
2. Hur ska det förnybara växa när regeringen beskattar sol- och vindel och lägger skatt på förnybart bränsle?
3. Hur ska alla delar av landet kunna leva på egna meriter när regeringen gör småföretagen till måltavla för sina skattehöjningar? Regeringen skär i ROT och tycker att målaren utanför Haparanda ska flytta till Stockholm och bygga bostäder. Precis så sa faktiskt finansminister Magdalena Andersson.

Centerpartiet kommer att ta strid för fler riktiga jobb, för en miljöpolitik värd namnet och för att hela landet ska leva. Det är rätt väg för Sverige. (Applåder)

Anf. 94 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Annie Lööf prata om löften och vallöften. Ni gick väl till val på två löften 2006, har jag för mig, och satt sedan i regeringen i åtta år och skulle sänka arbetslösheten och förbättra skolresultaten. Vad hände? Det blev precis tvärtom. Ni höjde arbetslösheten och sänkte skolresultaten – inget speciellt imponerande.

Vad gäller landsbygden har vi nu en regering som tar tag i detta på riktigt. Vi behöver en riktig landsbygdsstrategi, och därför har vi satt igång det parlamentariska arbetet med detta. Vi behöver en strategi för hur vi tar vara på skogen. Det kommer att ge arbetstillfällen runt om i landet, för skogen står i hela landet. Vi ska också utveckla vår livsmedelstillverkning, för vi ska ha mer ekologisk produktion av livsmedel, och på det sättet ska vi också ha fler jobb runt om i landet.

Men det är något med Centerns förflyttning rejält högerut som har gjort att man har blivit väldigt mottaglig för experiment som ofta härrör från de nyliberala tankesmedjorna runt Stureplan. Den borgerliga regeringen drev igenom mycket när det gäller avregleringar och privatiseringar. Jobbcoach och fas 3 resulterade i att arbetssökande bland annat fick ägna sig åt djurhealing och lyssna på predikan av schamaner. Mångmiljardreformen med etableringslotsar slutade i en krasch. Den spårade ur så mycket att Säkerhetspolisen blev inkopplad. Kvar blev en sörja av bedrägerier, utpressning, olaga hot, mutor och till och med människosmuggling.

Har detta avskräckt Centerpartiet? Nej, nu ska man göra om detta med etableringslotsar. Man döper om det till jobbfixarpeng, men man ska göra samma sak som man gjorde med etableringslotsar. Bryr ni er över huvudet om hur ni använder skattebetalarnas pengar? Bryr ni er om de människor som blir utsatta för era experiment?

Anf. 95 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Ni hörde just en statsminister som ibland säger att han vill samarbeta. Han säger att det vore bra att hitta samsyn och samarbete över blockgränsen med bland andra Centerpartiet och Folkpartiet. Det är så här han låter. Det är så här han låter i interna, stängda rum. Det är väl bra att statsministern visar sin arrogans och sin tydlighet om vad han egentligen tycker.

Han kallar Centerpartiet för ett rejält högerparti. När vi pratar om bredband i hela landet, att värna svenska mjölkbönder och att skapa jobb till unga, nyanlända och långtidsarbetslösa kallar han det för nyliberal politik. Att statsministern inte skäms!

(Applåder)

Jag är glad över att vi har kunnat vara konstruktiva under det här året av kaos och kunnat sluta viktiga överenskommelser om både skolan och försvaret. Nu sitter vi i samtal om energin. Jag hoppas att vi når fram där också. Men med den ton som statsministern har till dem som han vill samarbeta med kommer det att bli en rejäl uppförsbacke.

Statsministern säger också att alliansregeringen inte klarade av att nå sina vallöften. Vi lovade fler jobb. Över 300 000 människor fick jobb under vår tid. Vi lovade fler företag. Över 200 000 nya företag växte fram under Alliansens tid. Vi lovade att vi skulle satsa mer på välfärden. Aldrig någonsin tidigare har det satsats så mycket statliga pengar på välfärdssystemen. Vi har i dag fler vårdcentraler och fler apotek. Lärartätheten är högre i den svenska skolan i dag än den var 2006. Vi uppfyller vallöfte efter vallöfte. Det är något annat än vänsterregeringen som nu sviker vallöfte efter vallöfte.

För Centerpartiets del kommer vi att fortsätta hedra samarbete och överenskommelser, som vi har gjort inom alliansregeringen och inom allianssamarbetet, och vi kommer att fortsätta vara en aktiv och offensiv opposition, göra upp i vissa viktiga frågor men sedan granska Socialdemokraternas obefintliga jobbpolitik.

(Applåder)

Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var ju tråkigt att Annie Lööf, som själv alltid är så ödmjuk och aldrig går till angrepp, tog så illa vid sig. Men sanningen är att med de etableringslotsar som infördes under er regeringsperiod blev det precis som jag beskrev, och sanningen ska fram. Vi söker gärna ett samarbete om att reformera Arbetsförmedlingen, för den behöver reformeras. Arbetsförmedlingen behöver koncentrera sig mycket mer på att vara nära de arbets sökande och på att vara nära företagen, så att man klarar matchningen. Då behöver vi mindre detaljregler och mindre av experiment.

När etableringslotsarna lanserades var motiveringen från de borgerliga densamma som Annie Lööf nu använder när hon vill införa en jobbfixarpeng. Nu liksom då riskerar verkligheten att bli något helt annat. Som vanligt med nyliberala reformer är det skattebetalarna och de arbetslösa som får betala priset.

Om du inte tror på mig, Annie Lööf, titta då på rapporter från Riksrevisionens granskningar. Låt inte svenska folket behöva uppleva jobbfixarpeng!

Anf. 97 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Om Socialdemokraterna nu vill reformera Arbetsförmedlingen går det ju att följa det tillkännagivande som en majoritet i riksdagen för några månader sedan röstade igenom. Det kommer inom kort ytterligare ett tillkännagivande från en majoritet i riksdagen just om att reformera Arbetsförmedlingen, men Socialdemokraterna vägrar att lyssna.

Att reformera arbetsförmedlingen är något som socialdemokrater gjort i bland annat Tyskland. Där har det varit mycket framgångsrikt. Där får den arbetsökande makten att bestämma vilken förmedlare han eller hon väljer. Så är det också i Holland, till exempel. I Australien har det fungerat väldigt framgångsrikt. Detta ska givetvis kringgärdas av tillsyn, skarp kontroll och ypperliga kvalitetskriterier. Så funkar det i de olika länderna.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna och Stefan Löfven inte ser den framgångsrika politik som deras socialdemokratiska kompisar i andra länder har genomfört utan väljer att etikettera detta som nyliberalism. Det stämmer ju inte. Det är fel väg att gå att låta Arbetsförmedlingen stå orörd.

(Applåder)

Anf. 98 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, Annie Lööf, för ett inspirerande inledningsanförande! Det lyser alltid om dig när du talar om nyföretagande, småföretagande och landsbygdspolitik. Det tycker jag är roligt. Därför vill jag diskutera lite om jobbpolitiken.

Precis som många i den här kammaren är vi överens om att vi behöver göra mer för att långtidsarbetslösa ska komma i arbete. Vi behöver stärka mångas kompetens. Vi behöver också ge dem vägar in där de får praktisera och lära sig jobbet på jobbet. Vi pratar om lärlingsjobb eller praktikjobb.

Det finns ett sätt att säkerställa att fler arbetsgivare möjliggör detta, och det har man samverkat om lokalt på många håll. Jag vet att även Centerpartiet har varit med, och jag har också hört uttalanden från Annie Lööf som varit positiva till att man inom ramen för stora offentliga upphandlingar också specificerar att man vill att den arbetsgivare som genomför kontrakten möjliggör för långtidsarbetslösa att få lärlingstjänster eller praktikplatser inom ramen för projekten.

Jag skulle därför vilja höra om Annie Lööf fortfarande tycker att det är bra projekt som kan vara just den här typen av insteg för många, kanske unga, som behöver skaffa sig mer praktik. Det handlar helt enkelt om att säkerställa att vi får fler arbetsgivare som ser möjligheterna i att bjuda in arbetslösa i sin verksamhet när de till exempel ska bygga ut infrastruktur eller, kanske ännu mer, bygga bostäder och genomföra servicekontrakt när det är skattepengar och man efterfrågar detta inom ramen för offentlig upphandling.

Anf. 99 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag är glad att Åsa Romson lyfter jobbpolitiken, men vi står väldigt långt ifrån varandra. På Miljöpartiets förra kongress fattade man beslut om att man ville se en ekonomi utan tillväxt. Det är ganska långt från Centerpartiets syn: att det är jobb och företag som krävs för att man ska få råd med en bra välfärd, till exempel.

Till den kongress som börjar i helgen har man motioner på temat: Sluta med lönearbete som norm! Vi står alltså väldigt långt ifrån varandra vad gäller synen på jobb.

Men jag ska svara på Åsa Romsons fråga om offentlig upphandling. Det stämmer att Centerpartiet för ett antal år sedan hade ett sådant krav och en sådan politik på Centerpartiets stämma. Men efter att jag blev partiledare och efter ett antal stämmor efter detta har vi tagit bort det. Det har vi helt enkelt gjort för att vi tycker att det är ineffektivt.

Titta på det experiment man har gjort i Socialdemokraternas Göteborg! Det har lett till mellan 50 och 80 jobb, i en stad med ungefär 500 000 invånare. Jag tror inte på statliga upphandlingar eller kommunala upphandlingar där man ställer sådana krav.

Däremot är jag väldigt mån om att långtidsarbetslösa snabbt ska komma i arbete. Det handlar om att byta ut ineffektiv fas 3 till matchningsanställningar och om att bredda de lärlingsjobb som i dag finns så att de omfattar unga men också nyanlända och vuxna människor som har varit arbetslösa under en längre tid. Det tror jag är betydligt viktigare. Där går man då in med handledarstöd och sänker kostnaden för att anställa.

Att ställa ytterligare krav i offentliga upphandlingar på vilka personer företag ska anställa för att de ska få vara med i offentliga upphandlingar är ineffektivt. Det stänger ute aktörer som vill vara med och bidra till den svenska välfärden. Därför tycker Centerpartiet inte att det är en bra politik. (Applåder)

Anf. 100 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag förstår att man i opposition naturligtvis vill värna väldigt mycket sina egna förslag, definiera dem och säga: Det är bara den här reformen som fungerar.

Men vi kan titta bredare på debatten och framför allt på samhällsproblemet. Unga personer och många personer i Sverige står långt från arbetsmarknaden och behöver hjälpas in. Då kanske vi behöver mötas över gränsen, och vi kanske inte ska benämna de här jobben så olika utan i stället försöka hitta modeller som i sin funktion hjälper de här personerna in.

Jag har varit på besök i Husby. På det allmännyttiga företaget där var man, när man skulle renovera, öppen för att ta in lokal personal. Det tillförde en extra kvalitet till den verksamhet man utförde för skattebetalarnas pengar. Man fick nämligen också en integration eller en social dimension i det projekt man gjorde.

Jag tror att det är för tidigt att döma efter ett försök i Göteborg. Jag tror att de 50 eller 80 personer som fick jobb tycker att det var värt det, även om Annie Lööf kanske tycker att det var för lite. Låt oss försöka mer!

Anf. 101 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag är den första att skriva under på att sociala företag, socialt entreprenörskap och att man ser till att lyfta in människor på arbetsmarknaden som har varit utanför väldigt länge är otroligt viktigt.

I förra veckan besökte jag multientreprenören Michel Issa. Han jobbar väldigt mycket just med sociala företag och med att lyfta in människor med funktionsnedsättningar och människor som har varit långtidsarbetslösa i arbete. Så arbetar en hel del företag. Det är snarare den offentliga

sektorn, staten, som är rätt dålig på att lyfta in långtidsarbetslösa och funktionsnedsatta. Där borde man från regeringens sida i stället rikta in krutet.

Vad företag behöver är att vi ser till att underlätta för dem att anställa dessa personer genom att bredda de så kallade YA-jobben, lärlingsjobben, till att omfatta inte bara unga utan också långtidsarbetslösa och nyanlända. Det vore mycket bättre än att nu från statens sida införa strikta krav i en lagstiftning om offentlig upphandling, som Stefan Löfven har föreslagit.

Det är inte staten som fixar jobben utan småföretagen.

(Applåder)

Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Nyss hade du, Annie Lööf, ett replikskifte med statsminister Löfven. Jag tyckte att han ställde väldigt viktiga och relevanta frågor. Därför tänkte jag ge dig en chans till att fördjupa dig i ämnet.

Först ska jag för klarhets skull säga att de flesta privata aktörer i välfärden både är seriösa och följer lagar och regler. Men vinstmöjligheterna lockar också till sig en helt annan typ av företagande, de välfärdskriminella. Det är inte konstigt att det när man får nästan obegränsad tillgång till skattepengar leder till fiffel på olika sätt.

För några månader sedan slutade Arbetsförmedlingen med privata etableringslotsar – det var en av borgerlighetens stora reformer. Man gjorde det för att det helt enkelt inte fungerade och också för att det skapade kriminalitet. Det ledde till organiserad brottslighet, hot, människosmuggling och utpressning.

Det är inget bra betyg för en reform. Det är en sorts piratisering av välfärden, inte en privatisering. I Örebro lurade ett assistansföretag till sig miljoner kronor på personlig assistans som helt enkelt inte fanns. Vd:n dömdes till två års fängelse. I Södertälje gav sig den grova organiserade brottsligheten in i hemtjänsten – man vet att det finns mycket pengar att tjäna där. Den enorma härvan har lett till Sveriges kanske dyraste rättegång i en tingsrätt någonsin. Det ledde också till att Södertälje kommun avskaffade hela LOV-systemet.

Det här är inte enskilda exempel. Det är en rad av missbruk av era privatiseringsreformer och grov kriminalitet. Då är ändå en berättigad fråga: Har ni ingen självkritik? Vad var det som ni gjorde fel, Annie Lööf?

Anf. 103 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vi behöver valfrihet. Vi behöver möjligheten för föräldrar, elever och äldre att välja sitt äldreboende, sin skola eller sin förskola. Vad vi inte behöver är en svartmålning från Vänsterpartiet av de olika alternativ som finns.

Det är anmärkningsvärt tydligt att Jonas Sjöstedt är knäpptyst när det är missförhållanden inom den offentliga verksamheten. Inte ett uns av kritik har Jonas Sjöstedt riktat mot Umeå kommun och det kommunala äldreboendet, där den 90-åriga damen fick sitta länge i sin egen avföring. Det är inte ett krav på att man ska lägga ned de kommunala äldreboendena. Det finns flera kommunala instanser som har gjort oerhörda övertramp vad gäller kvaliteten. Jonas Sjöstedt är alldeles tyst.

Jag står inte bakom missförhållanden vare sig i privat eller i offentlig verksamhet. Jag står inte bakom brottslighet vare sig i privat eller i offentlig verksamhet.

Jag ska vara ödmjuk. Vi behöver göra systemet mycket bättre. Vi behöver ställa strikta kvalitetskrav som gäller lika för både privata utförare och offentliga utförare. Det ska vara samma peng för både privata utförare och offentliga utförare. Det ska vara en ytterst skarp tillsyn av de bägge. Det var också därför som alliansregeringen tillsatte en ägarprövningsutredning med allt det i.

Vi vill ha ordning och reda i välfärden, men vi vill inte kringkärna möjligheten för kvinnor att välja arbetsgivare och att starta företag och för alla människor att välja sin vårdcentral, sin förskola eller sitt äldreboende. Men Jonas Sjöstedt vill stänga affären, som han brukar säga. Han vill kasta bort nyckeln och begränsa människors valfrihet i välfärden bara för att han fokuserar på det som är dåligt.

Jag väljer att fokusera på det som är bra och ser till att det som i dag inte funkar, både i privat regi och i offentlig regi, ska bli mycket bättre.
(Applåder)

Anf. 104 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar dig, Annie Lööf, för svaret. Men du reagerar på precis samma sätt som när du nyss debatterade med statsministern. Du höjer tonen och går inte in i det som är problemet.

Den här debatten handlar inte om valmöjligheter. Den handlar inte om kvalitet. Jag diskuterar gärna det med dig – jag har gjort det många gånger förut. Den här debatten handlar om hur flera av era avgörande reformer systematiskt gynnade brottslighet i Sverige. Jag skulle ha kunnat nämna nystartsjobben. Jag skulle ha kunnat nämna coacherna. Jag skulle ha kunnat nämna en del skattefusk som har funnits inom ROT och RUT. Då borde man kunna fundera på: Kan det vara ett systemfel när man öppnar upp för privata intressen och gör det lätt att komma åt skattepengar? Också de oseriösa kommer.

Här saknar jag ett uns av självkritik. Det finns inte. Det som jag tar upp är inte någonting som jag hittar på. Det är domar i rätten. Det är polisen som uttalar sig. Detta är ett systematiskt problem som ni har skapat. I stället för att vara självkritiska säger ni: Ja, men vi gör det en gång till, och nu tar vi hela Arbetsförmedlingen.

Anf. 105 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Problemet är att om man tar man bort alternativen försvinner valfriheten. Det är klart att man bara behöver ha en jeansmodell, ett bilmärke, en vårdcentral och en förskola. Då har man bara det att välja på. Men då blir det ingen valfrihet. Det blir ingen valmöjlighet, för det är *ett* ställe att gå till. Det är det som skiljer liberal politik från vänsterpartistisk politik.

Jag tycker att det är viktigt att skärpa kvalitetskriterierna – det sa jag. Jag tycker att det är viktigt att skärpa tillsynen. Jag blir också oerhört frustrerad och förbannad när jag ser oseriösa aktörer – inom det offentliga men också inom det privata – som missbrukar den fina möjlighet man har att se till att välfärden ska finnas för alla. Det är oseriösa aktörer som har blivit symbol för alla privata aktörer inom välfärden, och det tycker jag är synd.

Jag vill lyfta de kvinnor och män som varje dag gör mycket för att stärka och förbättra välfärden i vårt land. De jobbar inom offentlig omsorg men också inom privat.

(Applåder)

Prot. 2014/15:113

10 juni

Partiledardebatt

Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Kollegor, partiordförande, riksdagsledamöter i denna långa partiledardebatt!

Vi närmar oss nu slutet på ett ovanligt dramatiskt riksdagsår. Man får nog gå ganska långt tillbaka i Sveriges politiska historia för att hitta något liknande.

Vi såg en tydlig valseger för de rödgröna partierna. Vi såg en lika tydlig valförlust för de borgerliga partierna. Vi såg socialdemokrater och miljöpartister bilda regering gemensamt, en nedröstad statsbudget, stor dramatik med hot om nyval, en decemberöverenskommelse men också en rad förluster i kammaren för sittande regering.

När Socialdemokraterna och Miljöpartiet bestämde sig för att regera ensamma och utestänga Vänsterpartiet ur regeringen gjorde man det med argumentet att man ville samarbeta högerut. Ska man utvärdera det första året kan man väl säga att det har gått sisådär med samarbetet högerut. Det har inte blivit särskilt mycket.

Det vi ser är en höger i Sverige som inte vill samarbeta med regeringen, för de vill se den här regeringen misslyckas. De vill se regeringens förslag falla. De vill tvinga på regeringen en politik som de inte själva vill ha. De vill inte att beslut ska kunna tas. De vill trasa sönder det politiska arbetet i Sverige med alla de utmaningar som finns, för att sedan hoppas kunna komma tillbaka 2018. Jag tycker att det är en dålig strategi.

I det arbetet intar Sverigedemokraterna gärna rollen som borgerligt stödparti.

Vi i Vänsterpartiet är ett oppositionsparti, men vi har en helt annan roll än den borgerliga oppositionen och Sverigedemokraterna. När högern vill se den här regeringen misslyckas, när de vill se regeringens arbete trasas sönder, då vill vi se att den här regeringen bedriver vänsterpolitik tillsammans med oss, att vi får något gjort.

Vi är ett oppositionsparti, men vi är ett oppositionsparti som samarbetar. Vi är en opposition med inflytande, och vi använder gärna det slitna ordet "ansvar". Vi tar gärna ansvar och kompromissar när vi har möjlighet.

Det märks skillnad när den här regeringen samarbetar vänsterut. Vi har en fin uppgörelse om att ha en välfärd att lita på, med många aktörer men med lite vinstjakt, en välfärd där behoven går först och marknadstänkandet tas bort. Vi har gjort en budget tillsammans som vi nu äntligen kommer att rösta igenom och genomföra. Jag håller med om att det bara är ett första steg. Vi vill göra mycket mer. Men det finns något unikt i den här budgeten.

Nu ökar vi inte längre klasskillnaderna i Sverige. Vi ökar inte inkomstklyftan mellan män och kvinnor. Vi har börjat gå åt andra hållet. Det ger trygghet och förbättringar åt dem som för mest illa under Alliansens år: sjuka, långtidsarbetslösa, de som behöver en a-kassa. Vi börjar renovera revorna i den svenska välfärden. Det görs viktiga satsningar på kommunikationer och klimat.

För varje regering är det centralt att välja sina strider. Så fungerar politiken. Men risken är att om man undviker alltför många strider, om man väljer att inte ta dem, då har man förlorat på förhand. Det är jag bekymrad över när det gäller regeringen Löfven. Man måste ta strid för grundläggande frågor.

De rödgröna väljarna röstade för förändring. De röstade i förhoppning om ett bättre, mer jämlikt, rättvist samhälle, med en utrikespolitik och en klimatpolitik som kunde göra oss stolta. Även om man saknar majoritet är det möjligt att vinna en folkopinion, skapa en rörelse, vinna en debatt och faktiskt förändra det politiska samtalet – och till slut vinna även omröstningarna i kammaren. Det hoppas jag att den här regeringen kommer att göra. Jag hoppas att man kommer att ta strid för de rödgröna värderingarna.

Det finns flera saker som vi i Vänstern skulle vilja samarbeta om. Vi vill göra de otrygga jobben till fasta, trygga anställningar. Vi ser precis hur vi skulle göra. Vi skulle ta bort den allmänna visstiden så att de visstider som behövs ska motiveras. Vi skulle göra något åt eländet med missbruket av bemanningsföretag. Vi skulle införa rätten att arbeta heltid. Det är ungdomar, kvinnor, de som är nya på arbetsmarknaden som vinner på tryggheten. Och även om man inte skulle få igenom ett förslag i kammaren om att ta bort allmän visstid kan vi åtminstone genomföra det i de kommuner och landsting där vi gemensamt styr. Vi kan gå före. Vi kan ge hopp.

Vi vill ha en verklig förändring när det gäller inkomstklyftan mellan män och kvinnor. Vi vet även där vad vi ska göra. Det är inte bara lönekartläggning, rätt till heltid och barnomsorg på obekvämt arbetstid. Vi vet att föräldraförsäkringen är nyckeln.

Nu har vi gjort upp om att införa en tredje månad, och det är bra. Men en tredelning under mandatperioden tycker jag är ett ganska modest och rimligt mål. Det handlar om att stå upp för värderingar och säga att vi kommer att bedriva en politik som tar bort den orättfärdiga inkomstklyftan. Jag tror att det kommer att finnas majoritet för en tredelning. Jag tror att det går att vinna den debatten. Jag tror att det går att driva på, om man vågar.

Vi har klimatfrågan. Regeringen har goda ambitioner i klimatfrågan – jag betvivlar inte det ett ögonblick. Jag har stor sympati för mycket av det Miljöpartiet säger i klimatarbetet. Men det ligger en sten på vägen, och den stenen är en kolbit – det är där ni gör ert val. Ni kan inte sälja ut de här kolgruvorna till ett företag som sedan eldar upp allt kol! Det handlar om 25 gånger det Sverige som nation släpper ut på ett år. Det är en trovärdighetsfråga.

Vi gör gärna upp om att se till att man i stället har en politik för de statliga företagen som innebär att fossilkraften avvecklas ansvarsfullt. Annars kommer klimatet mest först vid högtidstalen – inte i politiken – men de rödgröna väljarna förväntar sig mer.

I grunden handlar det också om det stora löftet att bryta med åren av massarbetslöshet, att Sverige åter ska vara ett land där alla som vill och kan får ett arbete. Vi vet hur arbetslösheten skadar ett samhälle, hur det skapar klassklyftor och otrygghet och hur det river sönder det som håller ihop ett samhälle.

Det sägs ibland från den borgerliga kanten att politiken inte kan skapa jobb – jobb skapas inte av politiker. Gäller det deras egen politik håller jag

med dem. Det var så under de åtta borgerliga åren. Skattesänkningarna skapade inga jobb. Men i grunden är det helt fel.

Politiken kan skapa arbete. Politiken kan till och med skapa full sysselsättning, om den törns och vågar göra det. Men då måste man våga lägga om den ekonomiska politiken. Här har regeringen möjligheten via statsbudgeten. Om man ökar efterfrågan hos dem som har minst ger det mest positiv stimulans på ekonomins utveckling. Om man gör kloka, långsiktiga offentliga investeringar ger det massor med privata jobb och även offentliga jobb. Men ser vi tillbaka på många av de mest framgångsrika industriföretagen i Sveriges historia ser vi att de faktiskt har levt i symbios med det som det offentliga har utvecklat i kloka, långsiktiga investeringar.

Vi måste öka Sveriges globala konkurrenskraft. Men jag är ledsen: Man gör inte det genom RUT-avdrag för bartendrar. Man gör det genom att ha fungerande järnväg, ha bra forskning, ha kommunikationer som fungerar och genom att bygga bort bostadsbristen. Det är något annat. Det är att ta konkurrenskraften och en modern ekonomi på allvar.

En stor del av Sveriges nya jobb ligger i klimatomställningen, både i Sverige och i de nya exportnäringar som kommer att växa fram. Vi måste föra en ekonomisk politik där vi inte sitter fast som i kramp i de problemställningar och lösningar som präglades av 90-talskrisen – den är historia nu. Vårt stora problem i dag är för låga investeringar och för hög arbetslöshet. Inflationen är obefintlig. Budgetunderskottet är väl under kontroll och ska så förbli i det här landet. Men vi måste se vilka de egentliga utmaningarna är.

Här är den stora kuggfrågan för den här regeringen. Vågar man bryta med den i grunden borgerliga synen på den ekonomiska politiken och sätta sysselsättningen främst? Det vore en välgärning.

Jag tror att det är det som de rödgröna väljarna faktiskt förväntar sig. Man måste våga för att vinna. Man måste välja sina strider för att kunna vinna sina strider. Det är dags att regeringen vågar mer! Ni kan göra det – men bara med oss.

(Applåder)

Anf. 107 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Gång på gång har Jonas Sjöstedt tagit på sig sin skinande rustning för att framstå som de äldres främsta försvarare. Gång på gång har han beskrivit regeringens politik på området som satsningar och stora framgångar för Vänsterpartiet.

Men när man skrapar lite grann på den där skinande ytan, och när man tittar närmare på de så kallade satsningar som Sjöstedt säger sig ha fått regeringen att gå med, då lämnar det en hel del övrigt att önska.

Miljardsatsningen till äldreomsorgen visade sig vara bara omfördelningar. Möjligheten till kompetensutveckling för medarbetare försvann. Satsningen på äldres mat, som Centerpartiet fick igenom i budgetförhandlingarna förra året, försvann. Likvärdig demensvård i hela landet försvann också.

De satsningar som Jonas Sjöstedt talar om framstår alltmer som falsk marknadsföring. Vänsterpartiets guldkantade förslag till alla äldre blev helt enkelt till sand.

Detsamma gäller även löftet om att höja bostadsbidraget för äldre. Samtidigt som bostadsbidraget nu höjs med 90 kronor för den äldre gör

regeringen, med Vänsterpartiets goda minne, hemtjänsten dyrare genom att höja maxtaxan. Enligt de rödgrönas budgetförslag från i höstas uppskattar man att det ökar kostnaderna med över 200 kronor i månaden för den äldre. Det är ett förslag som riksdagen avslag men som Vänsterpartiet stod bakom, och som jag förmodar att de fortfarande står bakom.

Jag vill därför fråga Jonas Sjöstedt hur han får detta till plus i de äldres plånböcker.

Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag ska gärna berätta det. Vi föreslog i vår budget 2 miljarder kronor mer till äldreomsorgen. Den samlade alliansbudgeten i fråga om detta är i storleksordningen 950 miljoner. 2 miljarder är mer än 950 miljoner. Av de 950 miljonerna var den största posten kontroll och enkäter. Vi menar att äldreomsorgen behöver fler som arbetar, inte fler enkäter. Vi tror att det är ett effektivare sätt att bedriva äldreomsorg.

Sedan tog Annie Lööf upp förslaget om att justera maxtaxan i hemtjänsten. Du har rätt, Annie Lööf. Det är ett dåligt förslag. Vi förhandlade allt vi kunde för att få bort det. Driv det hårt! Det kommer vi också att göra. Då kanske vi får bort det inför höstbudgeten. Det vill jag. Jag tycker att det är ett dåligt förslag.

När det gäller skatten för pensionärer är det vår ambition att genomföra de skattesänkningar som har utlovats. Detsamma gäller höjningen av bostadstillägget.

Äldreomsorgen är värd fler som arbetar där. De pensionärer som har låga pensioner är framför allt kvinnor. Det handlar om vår farmor, mormor och mamma. De har rätt till en värdig ålderdom, så att de ska kunna leva ett rimligt liv och ha en ordentlig inkomst. Därför är det en absolut prioritet för oss, och det kommer att fortsätta vara det.

Anf. 109 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är viktigt och bra med nya kollegor. Fler kompetenta händer behövs inom äldreomsorgen och inom vården.

Men när man samtidigt tar bort kompetensutveckling för medarbetare, när äldres möjlighet att få bättre mat tas bort och när likvärdig demensvård i hela landet försvinner är det beklagligt. Det är än mer beklagligt att Jonas Sjöstedt står och kallar detta för enkäter.

I mina ögon ser det mer ut som att Jonas Sjöstedt försöker blanda bort korten för att undvika obekväma frågor.

Om Jonas Sjöstedt nu tycker att höjningen av maxtaxan inte är ett så bra förslag, varför gick ni då med på det? Det var verkligen så att guldets blev till sand.

Eftersom ni ställde er bakom det rödgröna budgetförslaget i höstas frågar jag Jonas Sjöstedt igen: Hur kan det bli plus i de äldres plånböcker att ge 90 kronor i ökat bostadsbidrag men samtidigt ta tillbaka 200 kronor i höjd maxtaxa?

Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Fem myror är fler än fyra elefanter, och 2 miljarder kronor är mer än 950 miljoner kronor, vad som än låg i de 950 miljoner kronorna. Det är så.

Vi satsade också på äldreomsorgen, och vi satsade betydligt mer. Vi bedömde, och bedömer, att en högre personaltäthet i äldreomsorgen är en avgörande reform. Vi gör gärna mer så småningom. Vi har också haft förslag om till exempel utbildningssatsningar i äldreomsorgen, och vi ska med nöje komma tillbaka till dem. Men att vi satsar mer pengar på äldreomsorgen är vanlig enkel matematik, som Carl Bildt brukar säga.

Jag tycker att det är ett dåligt förslag. Jag tror att du har suttit i samma situation själv, Annie Lööf, att du inte fick igenom allt du ville i en budgetförhandling. Jag tror att det är så. Så har det varit för oss också. Ibland har vi fått gå med på förslag som vi inte riktigt vill ha. Men nu har vi chans igen att ta bort detta. Jag hoppas därför att du lyfter fram detta i varenda debatt framöver, så kan vi gemensamt se till att maxtaxan inte förändras som tänkt.

Anf. 111 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! De vänsteraktivister som stod på avenyn i Göteborg 2001 och kastade sten hade fel. De kastade sten därför att de var emot frihandel och globalisering. De menade att det var orättvist.

Men i själva verket lyfter nu frihandeln och globaliseringen hela den tredje världen. Det är frihandeln som har skapat välstånd i vår del av världen, och det är frihandeln som nu skapar välstånd också i de delar av världen som har varit mycket fattiga och som fortfarande är det. Välståndet i världen stiger.

För mig är det så obegripligt att partier som har så höga välfärdsambitioner som Jonas Sjöstedts parti samtidigt alltid bekämpar de drivkrafter och de delar av samhället som skapar välståndet, alltså de välbildande krafterna. Det är näringslivet, handeln och frihandeln som i grunden bygger fundamentet för den svenska välfärdsstaten, att vi varje vecka och varje dag säljer bilar, mobiltelefoner, musik och järnmalm till andra länder. Det är stommen, basen och fundamentet för det svenska välståndet.

Nu finns det en möjlighet att under de närmaste åren träffa ett mycket stort frihandelsavtal mellan världens två största ekonomier, nämligen Europa och USA. Då är Sjöstedt och Vänsterpartiet emot. Jag antar att det handlar om USA. Dessa ord, frihandelsavtal med USA, innehåller de tre värsta ord som en vänsterpartist vet – handel, USA och fri. På något sätt måste det vara där som skon klämmer, annars är det obegripligt. Varför vill ni inte ha ett frihandelsavtal med USA som skulle öka välståndet både i vår del av världen och i Nordamerika?

Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jan Björklund har rätt i att det är bra att ta bort tullar och onödiga handelshinder. Det är bra för världsekonomin, och det finns en vinn-vinn-situation i det. Därför är vi för att ta bort onödiga handelshinder och för att sänka tullnivåer. Motsatsen hände till exempel när vi gick med i EU och tullkvoterna höjdes, jämfört med det som vi skulle vilja ha.

Bekymret med TTIP-avtalet, eller med CETA-avtalet med Kanada för den delen, är inte att man tar bort tullar. Vi kan ta bort tullarna på både amerikanska skor och cyklar. Det tycker jag skulle vara utmärkt. Bekymret är det andra som finns i avtalet, nämligen att man inför en överrock på demokratin som innebär att lagstiftningsförslag ska granskas utifrån frihandelsavtalet och att någonting står över våra möjligheter att införa bra

miljöregler och ett gott konsumentskydd och att ha goda villkor för arbetstagare.

Det som är mest oroväckande av allt är möjligheten för större företag att stämma demokratier om de minskar företagets förväntade vinst. Denna möjlighet till investeringsskydd, som det heter, finns redan i ett flertal handelsavtal. Just därför är vi emot det i TTIP och för att ta bort det ur andra handelsavtal. Vi ser nämligen hur detta missbrukas.

Tycker du, Jan Björklund, att tobaksföretag ska kunna stämma länder och vinna för att man märker cigarettpaket för att man vill minska rökningen? Är det rimligt?

Är det rimligt att oljebolag ska kunna stämma en delstat i Kanada för att de inte vill förstöra sitt grundvatten och sitt urberg med frackning? Det är det som detta handlar om.

Om detta hade handlat om tullkvoter hade jag röstat ja här och nu till detta handelsavtal. Men du, Jan Björklund, och andra insisterar på att det över riksdagen, över EU-parlamentet och över de folkvalda bokstavligen ska finnas en hemlig domstol som kan bötfälla oss om vi tar nödvändiga beslut till skydd för folkhälsa och till skydd för löntagarnas rättigheter. Men jag gör inte det. Jag tycker att demokratin är överordnad i detta fall.

Jag säger därför ja till frihandel och nej till överprövning av demokratiska beslut.

Anf. 113 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Den beskrivning Jonas Sjöstedt gör är ju helt orimlig. Det är självklart att även stater och regeringar måste vara underordnade lagen. Det är inte så att Jonas Sjöstedt och jag står över lagen, utan avtal som träffas och lagar som gäller måste ju gälla även stater. Så är det naturligtvis.

Jag tycker att det är helt rimligt om svenska Vattenfall nu skulle vilja driva mot tyska staten. Plötsligt ändras energipolitiken helt i Tyskland, efter att Vattenfall har gjort stora investeringar. Det måste ju kunna diskuteras hur avtalet ska tolkas, och så inför man rättsprövningsinstanser. I ett rättssamhälle gäller detta. Jag förstår att det för Jonas Sjöstedt och hans ideologi alltid är så att politiken står över allting annat, men enligt min liberala ideologi måste även regeringar och stater följa lagen.

Sverige har ett sjuttiofem sådana här avtal, och den här typen av klausul ingår i nästan allihop. Vi har avtal med Ryssland, och vi har avtal med Kina; mot det har Jonas Sjöstedt aldrig protesterat. Det är naturligtvis för att detta handlar om USA som Jonas Sjöstedt är emot, för Jonas Sjöstedt är emot allt som är amerikanskt. När det gäller Ryssland och Kina är det dock inga problem.

(Applåder)

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag stod och lyssnade på amerikansk musik i morse, och jag har bott i USA i fyra fem år. Jag känner mig inte direkt träffad av den anklagelsen, måste jag säga. Jag tycker mycket illa om delar av amerikansk politik, men det är inte detsamma som att tycka illa om hela landet.

När det gäller vem som ska kunna stämma vem är det rimligt att Vattenfall kan följa den tyska lagen och begära kompensation. Men både Tyskland och Sverige är rättsstater, och varför ska rättsstater ha någonting

utöver sin rättsordning som gör att just den rättsstat och den konstitution man utgår ifrån upphävs? USA är en rättsstat; de har regler mot expropriation. Sverige är en rättsstat. Det här handlar inte om rättsstatliga principer – de finns redan – utan om att storföretagen och deras politiker driver på för att kunna överpröva demokratiska beslut.

Vi ser ju vart detta leder: Man underkänner miljölagar och stoppar folkhälsoarbete, och länder vågar inte genomföra progressiv lagstiftning. Det är jag inte beredd att göra.

Anf. 115 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är alltid uppfriskande att lyssna på Jonas Sjöstedt. Ni ska ha heder av att ni inte bara före valet utan även efter det står för en sak, nämligen att vi ska strypa valfriheten inom välfärden. Ni ser inte kopplingen mellan värdigheten i att man själv får välja utförare av ens vård i utsatta situationer i livet. Där är ni konsekventa, och det ska ni ha viss heder av.

Det var dock inte det jag tänkte fråga om. Jonas Sjöstedt talade tidigare om budgeten, elefanter och myror, och det finns något som har satt lite myror i huvudet på mig. Jag begär inte att man ska applådera alla förslag från andra partier, men nu finns en fritidspeng för barn som befinner sig i ekonomiskt utsatta sammanhang och vars föräldrar har socialbidrag. Den finns för att Barnombudsmannen, Rädda Barnen och andra har pekat på ett specifikt problem, nämligen att de barnen när de blir lite äldre upptäcker att deras fritidsaktivitet konkurrerar med familjens ekonomi. Då avstår de från den, vilket gör att kontakten med kompisarna och förebilderna – samt de skyddsfaktorer en fritidsaktivitet innebär – upphör.

Därför införde den förra regeringen det här. Regeringen sa att man öronmärker pengar som ska gå just till att de här barnen ska få delta i fritidsaktiviteter. Det väljer ni att ta bort. Ni väljer att avskaffa det, mot Rädda Barnens, Barnombudsmannens och Sveriges Kommuner och Landstings vilja. De pekar på att detta kan leda till en sämre, tommare fritid för de här barnen. Fritidspengen finns, men ni väljer att avskaffa den. Det förvånar och sätter myror i huvudet på mig.

Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Är det någon grupp som gynnas av det budgetförslag vi har lagt fram gemensamt med Socialdemokraterna och Miljöpartiet är det barn i hem med låga inkomster, och det är mycket tack vare de förslag vi i Vänsterpartiet har förhandlat fram. Vi tycker att vår politik, där man höjer deras levnadsstandard generellt, är mycket bättre än att några kan ansöka om att få ett bidrag för att de kommer från ett fattigt hem.

Jag ska berätta lite om vad vi gör. Vi ser till att alla barn i hela Sverige ska ha rätt till glasögon. Det är viktigt, för det finns hem i dag där man inte har råd att köpa fungerande glasögon till sina barn, därför att landstinget inte ger det stödet. Alla ungar ska få glasögon. Vi ska även genomföra att alla barn får gratis medicin. Det ska aldrig vara en diskussion om huruvida man ska köpa nya kläder eller hämta ut astmamedicinen. De hemmen finns också i Sverige. Vi fixar detta. Det är en ny social reform; vi bygger välfärdsstaten starkare.

Vi höjer också underhållsstödet till de ensamstående föräldrarna. Det handlar om de mammor – det är mest mammor, men också många pappor – som lever i en riktigt utsatt situation. Äntligen är det deras tur! Det blev

det aldrig under er tid vid makten, Jakob Forssmed. När vi sedan får tid och möjlighet ska vi genomföra en reform som är mycket fin och viktig för oss, nämligen sänkta avgifter i Kulturskolan i hela Sverige. Varenda unge som drömmer om att spela teater, lära sig ett instrument eller dansa ska ha möjlighet att göra det. I dag väljer många bort det.

Jag tycker alltså att vi tänkte på detta, och jag tycker att vi förhandlade fram de här förslagen. Nu ser vi till att barnen med de ensamstående mor-sorna blir vinnare. Under er tid var det ägarna till bankerna.
(Applåder)

Anf. 117 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! ”Äntligen är det deras tur!”, säger Jonas Sjöstedt. Vi kristdemokrater var med och drev fram flera reformer där man höjde barndelen i bostadsbidraget, vilket är en mycket träffsäker reform med kraftiga höjningar som går just till de ensamstående mammorna. Det hade Jonas Sjöstedt kunnat nämna i stället för att säga att de inte fick någonting.

Det som bekymrade mig och det som var min fråga var dock just det specifika problem Barnombudsmannen och Rädda Barnen har pekat på. Barn de träffar säger: ”Jag har alltid spelat fotboll, men jag slutade för tre år sedan. Det var för att det började bli lite dyrt.” Just känslan av att det konkurrerar med övriga familjens ekonomi var ju det man ville komma runt. Då handlar det om ett val, och ni väljer att avskaffa detta. Ni väljer att inte se problemet, och ni hoppas att det ändå ska lösa sig med hjälp av de andra åtgärderna.

Ni prioriterar mediciner till alla barn. Det är såklart vällovligt, men det gäller mediciner också till Jonas Sjöstedts barn, mina barn och statsrådets barn – framför de här barnen, som behöver en aktiv fritid.

Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag håller med dig i din problemställning, Jakob Forsmed. Jag är glad att du lyfter fram den, för jag tycker att det är en viktig och bortglömd fråga.

Jag skulle vilja säga att vi gör mer. Vi satsar mer, och det når fler. Vi har också ett annat tänkande – vi tänker att varje barn har den här rätten. Det är den generella välfärdsstaten. Det är inte bara de som lever i den allra mest utsatta situationen som ska kunna ansöka om att få någonting särskilt bara för dem, utan alla unga ska ha möjlighet till medicin, glasögon, kultur och att planera en semester tillsammans med familjen. Det är det vänsterpolitik handlar om, och det är vi stolta över.

Anf. 119 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! ”Det viktigaste är att få välja själv. Det handlar om tillit. Det handlar om det värdefullaste vi har – våra barn.”

Det var Mias pappa Stig som sa det till mig. Jag träffade Mia under ett av de välfärdsbesök jag har gjort under våren. Mia bor på ett privatägt assistansboende i Örebro; hon är utvecklingsstörd och behöver hjälp dygnet runt av personliga assistenter. Det var så tydligt hur viktigt det är för Mias föräldrar att kunna välja vem som tar hand om deras dotter. Möjligheten att välja olika typer av boenden – som i det här fallet ägdes av olika aktörer – var allra viktigast för dem, och det är viktigast för dem som är allra mest utsatta i vårt samhälle.

Vi i Folkpartiet liberalerna införde LSS i Sverige. Den ger stöd till personer med funktionsnedsättning. Vi gav samtidigt makten till människor att själva bestämma vem man vill anlita som personlig assistent. Den här frihetsreformen är nu hotad, för i ett rödgrönt Sverige kommer människor att få bestämma mindre medan politiker ska bestämma mer. Jag kan dock lova att vi liberaler kommer att ta strid för Mia och för hennes föräldrars rätt att välja själva, herr talman. Ett av mitt partis socialliberala uppdrag för framtiden är att säkra valfriheten för dem som behöver den allra mest.

Herr talman! Liberalismen ser individens potential, och det är individens frihet som är Folkpartiets mål. Att skapa förutsättningar för individens livsresa är vårt uppdrag. Vi ska inte detaljstyra, utan vi ska skapa förutsättningarna. Vår utgångspunkt är att alla människor är olika och att framgång därför bara kan mätas mot de egna drömmarna. Till skillnad från många andra här i kammaren utgår vi liberaler inte från kollektivet utan från just individen. Jämlikhet är inte att alla får exakt samma resultat, utan jämlikhet är att alla får likvärdiga möjligheter.

Socialliberalismen, som tar sin utgångspunkt i individen, har ett särskilt ansvar att se till att samhället möter upp när människan är som mest skör. Solidaritet går som en röd tråd genom den svenska moderna välfärdspolitik och även genom Folkpartiets välfärdspolitik. Det sociala skyddsnätet ska finnas där när man faller, men det ska inte snärja den som kan stå på egna ben.

Eget arbete är början på ett självständigt liv. Staten har ett ansvar för att riva de hinder som försvårar för människor att komma i arbete, men drivkrafterna för individerna måste vara starka. Strävsamhet ska löna sig i vårt samhälle.

Arbete har byggt vårt välfärdssamhälle. I ett fritt samhälle ges individen stor frihet, men frihet måste alltid utövas under eget ansvar. Vårt gemensamma samhälle har rätt att kräva av människor att de tar ansvar. Det är bara då samhällskontraktet fungerar.

Alternativet till att individen tar eget ansvar är den socialistiska samhällssynen, där samhället och staten ska ta ansvar för allt. Alla människor måste känna förväntningar på sig. Alla kan inte leva på bidrag, men alla kan bidra med något.

Jobb skapas inte av politiker. Jobb skapas i framgångsrika och växande företag. Därför är den nya regeringens politik direkt kontraproduktiv. Regeringen talar mycket om jobb men försvårar för dem som skapar jobb. Man talar om innovationer men kväver innovatörerna.

För att fortsätta att vara en välfärdsnation i världsklass måste Sverige rustas för en tuffare internationell konkurrens. Digitaliseringen kommer att innebära mycket stora utmaningar men också mycket stora möjligheter.

Det måste löna sig bättre att utbilda sig. Det måste löna sig att stanna i Sverige med sin höga utbildning. Det måste löna sig att stanna kvar här i Sverige för dem som har en god förmåga att driva företag och vara innovatörer i stället för att flytta till andra länder.

Marginalskatterna måste sänkas. Värns-katten måste bort. Alliansens påbörjade stora reformarbete med svensk kunskapsskola måste fullföljas.

Om marginalskatter sänks för förstelärare eller specialistsjuksköterskor ökar klyftorna, ropar vänstern. Men då vill jag säga att rättvisa inte är att alla tjänar exakt lika mycket. Lönespridning och inkomstskillnader måste vara okej så länge människor har en möjlighet att påverka sin egen

inkomst. Att investera i en utbildning måste löna sig. Annars kommer människor inte att vilja göra det, och det förlorar vi alla på.

Orättfärdiga klyftor skapas inte av att specialistsjuksköterskan som har vidareutbildat sig tjänar mer än sjuksköterskan. Det är inte det som är en orättvis klyfta. Orättvisa klyftor skapas av utanförskap, och dessa klyftor skapas mer än något annat av höga trösklar in på en arbetsmarknad som utestänger delar av befolkningen från möjligheten till arbete.

Sverige är det land i EU som har lägst andel så kallade enkla jobb eller lågkvalificerade jobb. Det kan man i och för sig stå och skryta om, men priset för det är att många människor stängs ute från arbetsmarknaden och inte får jobb. Och de som drabbas är de som står längst från arbetsmarknaden, oftast nyanlända invandrare med låg utbildning och unga människor som inte har fullföljt sin utbildning. En lägre ingångslön är bättre än ingen lön alls.

Vi behöver en inkluderande arbetsmarknad där alla, högutbildad som lågutbildad, kan vara med och bidra till vår gemensamma välfärd. På en inkluderande arbetsmarknad kallar man inte enkla jobb för skitjobb. Alla jobb behövs. Att fler får ett jobb skapar ett Sverige som hänger ihop och ger fler människor möjlighet att genomföra en klassresa.

Herr talman! ”Analysen ska inte utvärdera den militära alliansfriheten.” Så står det i försvarsuppgörelsen som fem av riksdagens partier har ställt sig bakom.

Det är en konstig inställning att Sverige ständigt ska vara berett att hjälpa andra länder i Natoledda internationella insatser, men om vi själva blir angripna är vi inte så intresserade av att ta emot hjälp.

Nato är en allians för att skydda friheten och demokratin, också för kommande generationer. I den alliansen hör också Sverige hemma. Vi i Folkpartiet beklagar nu att så många partier har låst in sig i en uppgörelse och inte vill utreda ett svenskt Natomedlemskap på allvar. Det var bland annat därför som vi i Folkpartiet ställde oss utanför försvarsuppgörelsen. Vår frihet, vår demokrati och vår liberala samhällsmodell är värda att försvara.

Herr talman! Vi rör inte ROT-avdraget, bensinskatten ska inte höjas, sa Stefan Löfven. Så lät det före valet. Regeringen bryter nu vallöfte efter vallöfte. Men på en punkt håller man vad man lovar. Gustav Fridolin gick till val på reformstopp i den svenska skolan, och det löftet håller han, för det händer absolut ingenting i utbildningspolitiken.

Sverige har nu en regering som är på väg mot rekord i brutna vallöften. Det beror på dåliga regeringsförberedelser före valet och en spretig löftespopulism från de rödgröna partierna före valet. Vi ser en regeringsmakt i ett begynnande förfall, och det är inte uppbyggligt.

Skärpning, herr statsminister!
(Applåder)

Anf. 120 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag kunde se en lätt rodnad på Björklunds kinder när han pratade om jobb.

Ni måste någon gång inse hur verkligheten faktiskt var med er förda politik under åtta år. Det blev en högre arbetslöshet. Nu ska vi se till att lägga om politiken och verkligen ge oss i kast med det som behövs, och det är näringspolitik. Det är det som företagen behöver. Vi behöver nya

produkter och nya och växande företag. Då pratar vi om riskkapital och vi pratar om export. Då pratar vi inte om sänkta ungdomsarbetsgivaravgifter. De åstadkom ingenting.

Det andra jag vill ta upp med herr Björklund är valfriheten och kvaliteten. Valfrihet är något som också vi eftersträvar, men vi kommer aldrig någonsin att ge avkall på kvaliteten. För er liberaler är valfriheten viktig, men ni struntar i kvaliteten.

Jan Björklund var ansvarig för skolan i åtta år. Då sjönk resultaten och ojämlikheten ökade i den svenska skolan, för Jan Björklund valde att lägga 19 gånger mer pengar på att sänka skatter än vad han valde att lägga på skolan, och då blev det som det blev. Jag tror att alla utanför den dåvarande borgerliga regeringen såg att skolan behöver mer resurser, mindre klasser, fler speciallärare, fler specialpedagoger, ännu bättre betalda och ännu skickligare lärare, fler till skolor som behöver det mest. Jan Björklund valde att sänka skatterna.

Det här hade jag egentligen inte behövt ta upp om vi nu kunde se att Folkpartiet byter inriktning, men icke. Ni fortsätter med ännu mer. Det ska vara fler jobbskatteavdrag. Värnskatten ska bort. Man vill sänka skatten allra mest för dem som tjänar mest. Då är det inte för dem som tjänar 20 000, 30 000 eller 40 000, utan det är för dem som tjänar mest i landet.

När ska ni förstå att det inte går att skattesänka sig till en bättre skola? Eller tror du fortfarande på det receptet, Jan Björklund?

Anf. 121 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Om Stefan Löfven är så arg på jobbskatteavdragen är det väl bara att lägga fram förslag om att riva upp dem och höja skatterna igen. Du får ju igenom alla höjningar. Det har ju vi andra gått med på i din överenskommelse. Lägg fram förslagen och driv igenom dem! Men du vill inte heller göra det, för du förstår att det vore skadligt. Du står och kritiserar oss, men du är inte beredd att fullfölja din kritik.

340 000 nya jobb skapades under alliansregeringens tid, och det var under den djupaste lågkonjunkturen sedan 1930-talet. Ingen här inne har upplevt en djupare lågkonjunktur än den vi har upplevt de senaste åren. Sverige står ju ut i ett västvärldsperspektiv. Vi gick i själva verket ut ur finanskrisen med en av västvärldens starkaste ekonomier.

Självklart har även vi högre arbetslöshet än vad vi hade före finanskrisen – och det har alla länder – men vi har lyckats bättre än nästan alla andra länder. Och vi har framför allt lyckats mycket bättre än alla som har provat på socialdemokratisk politik i Europa. Det är de som är de stora krisländerna.

Apropå valfrihet och skola, Stefan Löfven, skakade vi hand på friskoleöverenskommelsen på ditt rum, du och jag, när jag var minister och du var i opposition. Sedan dröjde det några dagar tills Sjöstedt fick riva upp den. Så mycket var den överenskommelsen värd!

Vi gjorde ju överenskommelsen just därför att vi båda insåg att vi vill kombinera föräldrars valfrihet med högre kvalitetskrav och få bort avarterna. Vi hade tuffa förhandlingar, men vi nådde en överenskommelse.

Om du, Stefan Löfven, säger att du är beredd att stå för den friskoleöverenskommelse vi slöt och inte lägga till Sjöstedts extrakrav är vi såklart också beredda att stå för den. Det var precis det problemet vi var till för att lösa.

Jag har noterat att du har lagt dig till med en ny retorik i skolfrågor, Stefan Löfven. Den är intressant. Vad får du allt ifrån? Men du får passa dig. Snart kommer socialdemokratiska kommunalpolitiker och riksdagsledamöter börja kalla dig ”major”, och det är det värsta som kan drabba dig. (Applåder)

Anf. 122 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det hjälper inte, Jan Björklund. Att ljuga många gånger gör inte en lögn till en sanning. Om du inte kan Friskolekommitténs betänkande ska jag lämna personligen lämna över ett signerat exemplar. Då kan du se vad betänkandet innehåller.

Det innehåller bland annat en reservation där vi hade en avvikande uppfattning, och det gick du med på att vi skulle få driva, Jan Björklund. Det är sanningen om Friskolekommitténs betänkande.

I årets budget vill ni fortsätta att skära ned på utbildningen. Det är bara att räkna ihop minusposterna. Summa summarum vill ni göra nedskärningar i välfärden med 4,7 miljarder. En femteklassare klarar att räkna ihop minusposterna. Det klarar du också, Jan Björklund.

Det är över 1 miljard minus på utbildningen. Det står minus 970 miljoner kronor på skola, utbildning och studiestöd och minus 75 miljoner på folkbildning. Det är er budget ställd mot regeringens utvecklingsbudget för svensk skola. Det är en tragedi för er del.

Anf. 123 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är en mycket märklig tolkning av en överenskommelse. Våra partier var överens, men ni hade ett särskilt uttalande. Låt mig betona att det var ett särskilt uttalande och inte en reservation. Jag kan skriva under utredningen och lämna över den till dig.

I ert särskilda uttalande anförde ni att ni i överenskommelsen inte fick igenom det kommunala veto som ni ville ha. Nu säger ni att det ingår i överenskommelsen och att ni får föra in det eftersom ni har tagit över.

Självklart ingår det inte i överenskommelsen. Ni skrev ju ett särskilt uttalande eftersom ni inte fick in det i överenskommelsen.

Att nu säga att det som Jonas Sjöstedt ville ha ingår i överenskommelsen och att vi har accepterat det är trams, Stefan Löfven. Jag fattar inte hur du har kunnat ägna dig åt förhandlingsarbete tidigare i ditt liv, vilket du ju gjorde i många år.

Det är helt obegripligt att ni direkt efteråt driver igenom den fotnot som ni inte fick igenom. Så kan man inte agera. Det är inte seriöst, Stefan Löfven.

(Applåder)

Anf. 124 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! I går ägnade jag mig åt att googla lite. Jag googlade bland annat begreppet liberaler. Folkpartiet heter ju Folkpartiet liberalerna. Det hörde vi också i Jan Björklunds anförande.

Jag hittade en definition som jag tror att Jan Björklund kan skriva under på: Liberaler tror på människan. Frihet är för liberaler inte bara ett tillstånd där var och en kan göra vad hon vill utan en förutsättning för att människor ska kunna växa och utvecklas till ansvarskännande medborgare.

Jan Björklunds anförande var ganska högtravande. Jan Björklund sa att han kommer att ta strid för att säkra valfrihet för dem som behöver den, att individen tilltros stor frihet och så vidare. Frihet verkar vara ett centralt begrepp för liberaler.

Ändå vill Jan Björklund och Folkpartiet liberalerna inskränka människors frihet, inte minst barnfamiljers frihet. Det är på grund av Folkpartiet som vårdnadsbidraget blev en halvmesyr som ingen är särskilt glad över. Nu har Folkpartiet dessutom sett till att vi kommer att få ytterligare kvotering i föräldraförsäkringen genom en tredje så kallad pappamånad. Folkpartiets kvinnoförbund vill gå ännu längre, ska tilläggas.

Herr talman! Min enkla fråga till Jan Björklund är: Hur rimmar det med den liberalism som Jan Björklund nyss talade sig varm för?

Anf. 125 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Under precis de år då arbetsgivare ska bestämma vilka unga medarbetare de ska satsa på håller de unga medarbetarna, i 25–35-årsåldern, på att bilda familj. Då väljer många arbetsgivare bort duktiga kvinnor för att de inte vågar satsa på dem eftersom de räknar med att kvinnorna kommer att vara borta mycket under den tid familjen bildas. De vet ju inte om kvinnorna kommer att vara borta, men de räknar med det och väljer därför bort kvinnorna.

Det är den andra sidan av saken. Det påverkar kraftigt kvinnors möjlighet på arbetsmarknaden både lönemässigt och karriärmässigt.

För mig handlar ökad jämställdhet i föräldraförsäkringen också om att åstadkomma mer jämställda möjligheter på arbetsmarknaden, och det hänger ihop.

Jag medger att det finns en målkonflikt. Jag har en helt annan grundsyn än de rödgröna. Det finns en målkonflikt mellan valfrihet och jämställdhet.

Vi säger ja till ytterligare en månad. Låt oss se vad det ger. Jag är inte beredd att gå vidare med fifty-fifty.

Det finns en målkonflikt, vilket Jimmie Åkesson pekar på. Det handlar om båda dessa mål: en mer jämställd arbetsmarknad och valfrihet.

Jimmie Åkesson struntar fullständigt i en jämställd arbetsmarknad; det är inte alls intressant.

Det är dock intressant för oss, och därför landar vi i denna avvägda uppfattning. Vi säger ja till en tredje pappamånad, men vi är i dag inte beredda att gå vidare. Vi vill nämligen uppnå båda målen: ökad valfrihet och ökad jämställdhet.

Anf. 126 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jan Björklund talade om att tilltro individen stor frihet. Jag är övertygad om att det ojämna uttaget av föräldraförsäkringen inte i första hand beror på det som Jan Björklund beskriver utan att den största boven i sammanhanget är att många kvinnor arbetar deltid i offentlig sektor och tjänar mindre pengar, och då är det rimligt att den som har ett heltidsjobb, kanske i det privata näringslivet, fortsätter att jobba.

En annan förklaring är att mamman har fysiska förutsättningar som gör det särskilt viktigt att just hon är hemma de första månaderna.

Här röstar Folkpartiet nej till allt. När vi föreslår rätt till heltid i offentlig sektor är Folkpartiet emot. När vi föreslår fler lönekartläggningar är Folkpartiet emot. I stället angriper ni familjers frihet. Det rimmar illa med liberalismen.

Jag har en undersökning till Jan Björklund som visar att 90 procent av Folkpartiets väljare är motståndare till ökad kvotering i föräldraförsäkringen.

Anf. 127 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Ställer man frågan så, så får man det svaret. Ställer man i stället frågan om det borde vara mer jämställda löner och karriärmöjligheter på svensk arbetsmarknad svarar nästan alla ja på det också. Då finns det en målkonflikt, för det hänger ihop.

Det är denna målkonflikt jag försöker resonera kring. Verkligheten är inte alltid svart eller vit, utan vi vill uppnå flera mål samtidigt. Då får vi göra avvägningar, och det är denna avvägning vi har stannat vid.

Du kallar vårdnadsbidrag för frihet, Jimmie Åkesson. Du får akta dig, för du hamnar snart i en socialistisk fälla där bidrag och statsutgifter är frihet. Så ser inte jag på det. Ökade bidrag är inte frihet. Vårdnadsbidraget har dessutom fått den olyckliga effekten att det stänger ute lågutbildade invandrarkvinnor från arbetsmarknaden. För att få ut bidraget måste de dessutom hålla barnen hemma från förskolan där barnen borde vara och lära sig svenska.

Jag erkänner att det är en målkonflikt mellan valfrihet och jämställdhet. Men vi behöver också arbeta för att få mer jämställda förhållanden på svensk arbetsmarknad.

Anf. 128 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Folkpartiet vill sänka ingångslönerna för unga männskor. Jag har många gånger försökt reda ut hur mycket ni vill sänka dem med, men jag har aldrig fått något svar. Jag tänkte att i dag är dagen då Jan Björklund svarar på hur låga ingångslönerna ska bli.

När du, Jan Björklund, höll ditt sommartal 2015 talade du om att man i offentlig sektor skulle kunna gå ned till 75 procent av lägsta lön. Då ska man veta att ingångslönen för en undersköterska i dag kan vara 18 000 kronor före skatt. Det innebär att man skulle tjäna mindre än 14 000 kronor före skatt. Men det är ingen ungdomshyra på lägenheter och inga ungdomspriser på maten på Konsum. Hur ska man då klara sig på 13 000–14 000 kronor i månaden före skatt?

Vi har stor brist på undersköterskor. Vi behöver att massor med unga människor utbildar sig till dessa viktiga arbeten i sjukvården som är underbetalda redan i dag. Hur ska vi få unga att vilja bli undersköterskor när de kan få en inkomst som de inte ens kan klara sig på?

Jan Björklund! Nu har du chansen att berätta hur mycket du vill sänka ingångslönen för en undersköterska med. Vad ska de tjäna?

Anf. 129 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Vi talar om 18-, 19- och 20-åringar, och där är problemet att många som inte har någon utbildning går arbetslösa. Det är bakgrunden.

Jonas Sjöstedt och andra på vänsterkanten, framför allt LO, har pressat upp de lägsta ingångslönerna så pass kraftigt att vi till och med har Europas högsta ingångslöner för ungdomar. Därför har vi en alltför hög ungdomsarbetslöshet.

Jag såg en debattartikel i dag som handlade om att ungdomsarbetslösheten är överdriven. Det är sant. Den är överdriven när det handlar om dem som går långa utbildningar och som registreras som arbetslösa. Det verkliga problemet är de som inte skaffar sig utbildning. De hoppar av gymnasiet eller slutar på olika sätt, och de får inget jobb.

Jag kan berätta för dig Jonas Sjöstedt, att de socialbidrag man får när man är 19–20 år inte är speciellt höga, och a-kassa har man ännu inte kvalificerat sig för.

Min enkla utgångspunkt – den skiljer sig säkert från din – är att det är bättre att man har ett första ingångsjobb, även om ingångslönen är lite lägre när man är 19 år, än att man går arbetslös på socialbidrag.

Anf. 130 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att du smiter från frågan, Jan Björklund.

När du höll ditt tal pratade du om kommuner och landsting som arbetsgivare. De anställer till exempel undersköterskor, och oftast ställs krav på utbildning som undersköterska när man börjar. Du sa att de ska få sänkt lön – 75 procent av lönen. Det är en månadslön på under 14 000 kronor i månaden. Det kan man inte leva på. Både du och jag vet att man inte klarar sig på det.

Varför ska någon som gör ett viktigt arbete inte få betalt för det bara för att man är ung? Det tycker jag är obegripligt. Hur ska en ung människa kunna motiveras att utbilda sig om man sänker ingångslönen till 75 procent av en redan alltför låg lön?

Om den genomsnittliga ingångslönen för en undersköterska är 18 000 nu, Jan Björklund, hur mycket ska man ha? Är det 14 000, 13 000 eller 12 000? Hur stor är ungdomsrabatten? Hur stor är rean på unga människor som ska arbeta?

Anf. 131 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Hur hög ungdomsarbetslöshet ska vi ha, Jonas Sjöstedt? Hur många ungdomar ska gå ut skolan utan att få jobb? När är du nöjd? Hur mycket vill du pressa upp lönerna så att fler och fler står utan jobb? Det är ju det som blir följderna av dagens lönepolitik.

Jag tycker inte och har aldrig föreslagit att staten ska sätta löner, utan det ansvaret borde arbetsmarknadens parter ta. Det man gör nu är att driva upp ingångslönerna så att man får en stor arbetslöshet, och sedan skjuter man över hela notan på samhället, som får betala för arbetslösheten.

Parterna bör ta ett ökat ansvar. Stefan Löfven var inne på detta när han var ordförande för IF Metall. Då sänkte man i ett avtal lönen till 75 procent för unga människor som ännu inte är fullärda. Det är den typen av modeller man bör tänka sig eller lärlingssystem som man har i resten av Europa, där man har lägre ungdomsarbetslöshet.

Jobb är bättre än bidrag, Jonas Sjöstedt.

(Applåder)

Anf. 132 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Vi lever i en tid av snabba förändringar. Det är en tid av oro, nya krav, hot och möjligheter, en tid där mycket av det vi tidigare gjort visar sig otillräckligt och där flera gamla svar inte är rätt för nya problem.

Hur ser en framgångsrik politik ut för det goda samhället i en ny tid? Vad ska vi göra i dag för att Sverige ska vara ett bra land att leva i om fem år, tio år och femtio år?

Många är de politiska partier och politiker som i dag söker efter svar och lösningar på detta. Det gör mitt parti och jag också.

En utgångspunkt för att kunna säga vad vi ska göra i dag är att vi måste förstå vad som gör ett samhälle gott och starkt. Det är inte främst en viss nivå på bnp. Det är inte den specifika utformningen av socialförsäkringar. Det är faktiskt heller inte var exakt vi placerar oss i PISA-mätningarna.

Tillväxt, välfärdsframgångar och kunskap är förutsättningar för ett gott samhälle, men det är inte tillräckligt – inte ensamt. Det goda samhället kräver mer. Det kräver gemenskap och tillit. Det kräver värden och hopp. Nästan 1 miljon människor i vårt land tror inte att de har någon att vända sig till om de får problem. Det är en av vår tids viktigaste samhällsutmaningar.

Ett de största hoten mot ett gott samhälle är klyftor. När samhället polariseras är det svårt att känna gemenskap. Om skillnaderna mellan dem som har resurser och möjligheter och dem som inte har det blir alltför djupa och framför allt upplevs som nästan omöjliga att forcera blir det svårt att känna tillit.

Den största klyftan Sverige i dag går mellan dem som har jobb och dem som inte har det och mellan dem som finns i en arbetsgemenskap och dem som står utanför. Någon har sagt att när man får ett arbete handlar livet inte längre bara om överlevnad utan om att investera i en bättre framtid.

Vi har gjort mycket under de år som ligger bakom oss, men vi har inte gjort tillräckligt. Utanförskapet har minskat och blivit smalare, men också djupare. Det hänger intimt ihop med integrationsutmaningen, eftersom många av dem som står långt från arbetsmarknaden är utrikes födda. Andra har en funktionsnedsättning eller är unga och har svårt att komma in.

Digitaliseringen med dess enorma möjligheter och utmaningar omformar nu snabbt vår arbetsmarknad. Då krävs en politik där alla jobb behövs, också de enkla. Tjänstejobb och sänkta trösklar – vi kristdemokrater vill se förändringar för att möjliggöra det.

Vi vill se nystartsavdrag som komplement till nystartsjobben och matchningsanställningar för att långtidsarbetslösa ska kunna få in en fot på arbetsmarknaden. Vi vill bredda RUT-avdraget, som har visat sig framgångsrikt, genom nya tjänster i stället för att förstöra det, vi vill göra vissa förändringar i arbetsrätten och så vidare.

Men vi kristdemokrater behöver utveckla vår politik mer för att vi ska kunna nå dit vi vill.

Problemet med regeringens politik är att den inte vill ha en utveckling som gör att fler kan komma in. Trösklarna höjs i Sverige. De enkla jobben göre sig icke besvär, utan det är högproduktiva jobb som gäller i retoriken. Det är förstås bra, men det räcker inte för att få en inkluderande arbetsmarknad för alla.

Det duger förstås inte att föra en politik som slår undan benen för enskildas initiativ, som förstör tjänstejobb och som bankar med en skatteklubba på att arbeta och anställa. Så bygger vi inte Sverige starkt.

Herr talman! Att det skulle ge fler jobb med högre jobbskatt fungerar möjligen i omvända världen. Där man kan undra om statsministern befinner sig ibland.

Stefan Löfven har som bekant varit Metallbas. Det är nog en och annan som minns rubriken "Stålmannen som kan ta över efter Juholt" när Stefan Löfven blev partiledare för Socialdemokraterna.

Kanske närde rörelsen en förhoppning om en närmast omnipotent superhjälte som skulle kunna rycka ut och fixa folkhemmets bekymmer. Men alla ni här inne i kammaren som har läst era superhjäلتetidningar vet att Stålmannen har en falsk dubbelgångare: Mr Bizarro.

Mr Bizarro ser ut som Stålmannen i tidningarna, men har helt omvända förmågor. Stefan Löfven har efter valet kommit att få allt mindre likheter med Stålmannen och allt fler likheter med denne Mr Bizarro och hans omvända superkrafter, om uttrycket tillåts.

Där Stålmannen har superblåstlungor för att ingjuta liv i och ge en nödvändig skjuts åt saker och ting har Mr Bizarro superinsugningslungor, för att suga luften ur saker som entreprenörskap, jobb och anställningar. Det skapar förstås en syrefattig politik med ett idémässigt vakuum.

Mr Bizarro har en annan omvänd superkraft: fryssynen. Den har som vi nu ser stoppat investeringar hos välfärdsaktörer över hela vårt land. Och i stället för Stålmannens berömda teleskopsyn, som gör att man kan se långt in i framtiden, vilket ju vore bra, har vi fått en inverterad syn som ger ett synfält en kort bit bakom oss. Varför skulle statsministern annars vilja lägga straffskatt på äldre som jobbar, när framtiden efterfrågar ett längre arbetsliv?

Det funkar inte riktigt för Mr Bizarro i den vanliga världen. Därför skapar han i serietidningen en parallell verklighet som är tvärtom. Kanske är detta regeringens mål också i Sverige.

I Tvärtomsverige kallar man frihet att välja vård för tvång. I Tvärtomsverige blir gåvorna till ideella organisationer högre om man höjer skatten på dem. I Tvärtomsverige blir det fler jobb om man höjer arbetsgivaravgifterna. I Tvärtomsverige vore allt frid och fröjd om det inte vore för en sak: Vi har den verklighet vi har.

Herr talman! En av de största utmaningarna för Sverige är hur våra barn och unga har det. Trots materiella framsteg ökar den psykiska ohälsan. Fler unga känner oro och ångest än tidigare. Det gäller särskilt unga tjejer.

Goda värderingar får inte riktigt fäste överallt, utan normlöshet och likgiltighet bygger lättare bo i miljöer för unga. Den andningspaus från skolgårdens glåpord som man förr kunde få efter skoldagens slut har upphört. Nu följer mobbningen med hem i mobilen.

Unga tjejer och killar ligger sömnlösa på nätterna i Sverige. De går inte och lägger sig och hör "God natt! Jag älskar dig." från sina föräldrar, utan det sista som tränger sig in mellan huvud och kudde är ord av hat från blippet på skärmen där det står: "Hur kan man vara så ful som du är?" De är 8, 9, 10, 11 år gamla.

I fråga om de lite äldre ungdomarna slår poliser och socialarbetare nu larm om att det finns ett helt nytt mönster i hur de beter sig mot varandra. Det begås övergrepp där offren inte förstår att det är fråga om övergrepp eftersom det har blivit normalt och förväntat – något att stå ut med. Det behöver vi tala om i politiken. Det är en mycket stor utmaning för Sverige.

Vi har inte alla svar. Politiken har inte alla svar. Men några saker kan och ska vi göra.

Vi kan satsa på elevhälsan med första linjens psykiatri. Vi kan vara tydligare om rätt och fel i skolan. Vi kan se till att det skapas ett rättssystem som bättre prioriterar dessa brott och övergrepp. Och vi kan ge stöd till det viktigaste som finns i barnens liv – deras föräldrar.

Ett gott samhälle behöver starka familjer. Men även här tycker jag att regeringen är på väg att leverera tvärtompolitik. Föräldrar behöver känna stöd och anförtros ansvar. I stället vill regeringen ta ifrån dem makt och myndighet. Regeringen vill styra och ställa.

Föräldrar som tillbringar tid med sina barn borde hyllas i stället för att utmålas som ett samhällsproblem.

Det duger inte. Det är fel attityd. Det är inte föräldrarnas fel. Engagerade föräldrar är nyckeln till att våra barn och unga ska må bättre.

Jag tror att vi i större utsträckning måste se föräldrar som partner i arbetet och fråga dem vilket stöd de behöver för att klara sin otroligt viktiga uppgift i den nya tiden. Det är första steget att bygga ett starkare Sverige med mer gemenskap.

(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 26 maj justerades.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:629

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:629 Öresundssamarbete
av Hans Wallmark (M)

Interpellationen kommer inte att hinna besvaras inom föreskriven tid på grund av sjukdom.

Stockholm den 9 juni 2015

Utrikesdepartementet

Kristina Persson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:635 Tillämpning av terroristlagen för återvändare

av Roger Haddad (FP)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är fullt i kammaren och andra åtaganden.

Stockholm den 8 juni 2015

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

Interpellation 2014/15:643

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:643 Osäkerhet kring ansökningar om jordbruksstöd

av Daniel Bäckström (C)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälen till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 8 juni 2015

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:682

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:682 Bekämpning av översvämningsmygg

av Margareta B Kjellin (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015. Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 8 juni 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Kulturutskottets betänkanden

2014/15:KrU9 Litteratur, läsande och språk

2014/15:KrU11 Politik för det civila samhället inklusive idrott och trosamfund

Prot. 2014/15:113
10 juni

Finansutskottets betänkanden
2014/15:FiU19 Några värdepappersmarknadsfrågor
2014/15:FiU32 En utredning om ett regelverk för säkerställande av valfri-
het, mångfald och kvalitet i fråga om välfärdstjänster

Utbildningsutskottets betänkanden
2014/15:UbU7 Statens dimensionering av lärarutbildning
2014/15:UbU13 Ökad individanpassning och en effektivare sfi och vux-
enutbildning
2014/15:UbU16 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och
årsredovisning 2014

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2014/15:AU11 Arbetsförmedlingen

Norden

§ 5 Norden

Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU9
Norden (skr. 2014/15:90 och redog. 2014/15:NR1)
föredrogs.

Anf. 133 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Vi får väl se detta som en viss tempoväxling mellan par-
tiledardebatten och Natodebatten: Herr talman! Vi växlar upp!

Nordiskt samarbete och samverkan kan ta sig många olika sorters ut-
tryck. Låt mig inledningsvis ange tre aspekter.

För några dagar sedan besökte jag partivänner i regeringsställning i
Norge. I en butik vid Karl Johan som jag senare besökte arbetade Edvin
från min hemkommun Ängelholm. Han var tillbaka i Oslo för att tjäna lite
mer pengar. Dessa skulle användas för fortsatta studier hemma i Sverige
men först också en långresa. Edvin hade just nu två jobb samtidigt i Norge.
Det blir inte mycket fritid men en möjlighet till bra inkomst.

Med en gemensam nordisk arbetsmarknad kan konjunktursvängningar
i de olika länderna pareras. Vi vet att många svenska ungdomar de senaste
åren funnit jobb och därmed fått viktiga erfarenheter och meriter i ett annat
grannland. Med den höjning av ungdomsarbetsgivaravgifterna som den
nuvarande svenska regeringen vill genomföra finns naturligtvis risken att
detta ännu för en tid kommer att driva yngre än mer till Oslo och Köpen-
hamn för att få jobb.

Men dessa ungdomar som arbetar är oerhört fina ambassadörer för
Sverige, herr talman. Arbetsgivare i de övriga nordiska länderna ger ofta
uttryck för den lojalitet som visas av de svenska ungdomarna. De visar
arbetsglädje, plikt känsla och en hög servicegrad. Edvin och alla andra kan
sträcka på sig för de fina jobb de utför. Och den här naturliga rörligheten
är en viktig del av vårt Norden.

Herr talman! Den andra aspekten är en nyhet från förra veckan som
väckte stor uppmärksamhet och irritation i Skåne. I medierna har man
nämligen kunnat läsa om en familj som retroaktivt har tvingats betala till-
baka stora summor som de tidigare har fått i barnbidrag, detta på grund av

att mamman, som barnbidragen betalats ut till, har bott i Sverige men arbetat i Danmark. Om barnbidragen i stället hade betalats ut till pappan, som arbetar i Sverige, hade familjen inte blivit tvungen att betala tillbaka pengarna – detta trots att situationen för familjen i övrigt varit exakt densamma.

Vad som borde vara en rent administrativ fråga drabbar en enskild familj med tiotusentals kronor i extra kostnader. Hemma i Skåne skakar folk på huvudet åt den här typen av exempel.

Den är den här typen av frågor jag hade önskat att få ställa till en regeringsföreträdare, men det får jag göra vid annat tillfälle. Här tror jag att det finns en stor likhet över parti- och blockgränser. Jag tror att det är viktigt att vi prioriterar arbetet mot olika former av gränshinder. Sådant som har drabbat mamman med barnbidraget är ett exempel. Det handlar om sådant som gör det dagliga livet svårare för alla nordbor som är medborgare i ett land men som arbetar eller studerar i ett annat land.

Herr talman! Över 15 000 personer arbetspendlar i dag över Öresund. Deras arbete bidrar till att regionen är ett av Nordens främsta tillväxtområden. Även på andra håll i Sverige, exempelvis i Tornedalen och längs den norska gränsen i Värmland, finns en omfattande arbetspendling. Trots detta finns gränshinder som för den enskilda medborgaren ofta upplevs som orimliga och som även för ansvariga myndigheter kan vara svåröverblickbara. Frågan om barnbidrag är bara ett exempel på hur dagens regelverk försvårar för den som arbetspendlar mellan två nordiska länder. Liknande fall finns för pappor som har svårt att få ut de pappadagar de har rätt till och för tillfälligt sjukskrivna som har svårt att få ut sin sjukersättning.

Andra sådana gränshinder som försvårar men också irriterar är exempelvis svenskar som blir arbetslösa och som förlorar rätten till inkomstbortfallsförsäkring om de är medlemmar av fel a-kassa. Det gäller både personer som mister sitt svenska jobb och gränsarbete.

Det kan vara skillnader mellan yrkesutbildningar i Sverige och Danmark, där danska elever – läringer – inte kan ansöka om praktikplats hos ett svenskt företag. Det kan handla om svenska registreringskrav som gör det svårare att ha dansk firmabil i Sverige. Det kan handla om kreditvärdigheten. Den kan vara svår att pröva i ett annat nordiskt land, vilket ställer till med problem vid köp av bostad eller fordon.

Och så har vi ett alldeles nytt hinder: Numera, herr talman, ska 30 procent av ett flyttgods värde deponeras ifall man kör genom Sverige för att flytta mellan Norge och Danmark!

Norden måste vara mer än de högstämda talen. Norden handlar om att underlätta för medborgare att ta sig mellan länderna för arbetets skull, för utbildningens skull, för kärlekens skull, för kulturens skull, för nöjets skull eller för handelns skull.

Herr talman! En tredje aspekt är de politiska mötena och utbytet. Sverige och vår riksdag stod värd för Nordiska rådets ordinarie session hösten 2014 – det var den 66:e sessionen. Så här i efterhand vill jag tacka talmanen och alla riksdagens medarbetare som gjorde det möjligt för både parlamentariker och regeringsföreträdare att mötas på det fina sätt som skedde i Stockholm.

År 2014, som utrikesutskottets betänkande handlar om, var också ett minnesår både för den norska grundlagen och för att det hade varit 200 år av fred mellan de nordiska länderna. Även om vi stundom riktat vapen mot varandra har de aldrig avfyrats. År 2014 var ett fredsår som har fogats till ett annat år av fred och därmed kommit att galvanisera våra nordiska länder samman. Det är en stark legering som har visat sig hållbar inte minst då Sveriges grannar angreps under 1940-talets första år. Med Norges grundlag 200 år pekas också på den konstitutionella grundens betydelse. Rättsordning, förutsägbarhet och laglighet är väsentligt för att säkra både fred och frihet.

För egen del hoppas jag att vi i internationella sammanhang ska bli bättre på att berätta om hur en anda av tillit och respekt kan skapas mellan länder som historiskt har legat i krig med varandra. Till detta kommer också att självstyret – som exempelvis Åland har tillerkänts – visar hur slitningar mellan länder, mellan folk och språkgrupper kan lösas och i stället vändas till framgångar. Allt detta borde vi bli bättre på att berätta om.

Bara mellan Sverige och Danmark har i historisk tid runt 30 krig utkämpats. Troligtvis finns det inte två länder som så ofta, så länge och så många gånger i historien har vänt sig mot varandra. Efter att Danmark förlorat Skåne – och därmed Sverige vunnit – har det nu lugnat ned sig.

Herr talman! Numera kan strider utkämpas på andra arenor. Allt oftare står vi där sida vid sida. Sverige är starkt beroende av omvärlden för vårt välstånd. I dag kommer motsvarande hälften av vår bnp via handel, varav en avsevärd andel kommer från handel med just vårt närområde, med nära grannar runt Östersjön och i Nordeuropa. Varje dag handlar vi med EU för 3,5 miljarder. Två månaders EU-handel motsvarar alltså hela vårt socialförsäkringssystem, pensioner, sjuklön, föräldrapeng, arbetslöshetsförsäkring. Det är därför som frihandel är så viktigt för vårt välstånd och vår välfärd.

President Theodore Roosevelt uppges pragmatiskt ha konstaterat: Speak softly and carry a big stick – prata vänligt, men ha med dig en knölpåk.

Så tror jag också att Nordens försvars- säkerhets- och utrikespolitik ska formas. Vi har en lång tradition att falla tillbaka på av diplomati med generalsekreterare i FN, både Trygve Lie och Dag Hammarskjöld. Tillsammans med resten av Europa visas fasthet och tydlighet då länder i vårt närområde utsätts för överfall och områden annekteras.

Då är det också bra att vi med större frimodighet än tidigare i samtal här i Norden vågar prata om gemensamma utmaningar inom säkerhets- och försvarsområdet. Det handlar om ett säkerhetsläge från Atlanten till Östersjön, från Västgrönlands yttre gräns till Östfinnmark, Lappland och Östersjön.

Herr talman! Jag uppskattar den Natodebatt som nu tagit fart i Sverige sedan den nya regeringen i Helsingfors i Finland konstaterat att det landet i likhet med Sverige är allianslöst/alliansfritt, men i Finland ser man Natomedlemskapet som en möjlighet.

Ingen kan vara oberörd inför det som har skett i vårt närområde med rysk aggressivitet mot Ukraina, inklusive den illegala annekteringen av Krim och ökade incidenter och provokationer i Östersjöområdet med allt från kränkningar av luftrum och vatten till militärflyg med avslagna transponderar.

Därför känns det för egen del viktigt att Norden visar solidaritet med Ukraina, men också att vi fördjupar samarbetet med Estland, Lettland och Litauen samt andra Östersjönationer som Polen och Tyskland.

Herr talman! Avslutningsvis: Utöver det tack som jag redan har riktat till Sveriges riksdag för en väl genomförd session förra året som jag kan se tillbaka på som Nordiska rådets då tjänstgörande president vill jag också tacka alla företrädare över parti- och blockgränser för ett fint samarbete i den 20 personer starka svenska delegationen som jag har haft förmånen att vara ordförande för.

Herr talman! Med dessa ord yrkar jag bifall till reservation 1 och i övrigt bifall till utrikesutskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 134 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! I dag debatterar vi utrikesutskottets betänkande 9 angående Norden och det nordiska samarbetet. Jag är en av dem som har förmånen att vara en aktiv del av det nordiska samarbetet i egenskap av ledamot i den svenska delegationen i Nordiska rådet, rådets kultur- och utbildningsutskott och gränshindergruppen. Det är hedrande och angeläget. Det nordiska samarbetet har både en lång tradition och ögonen vända mot framtiden. Sverige är ett starkt land, men en del av en ännu starkare helhet, Norden – Nordens sak är vår.

Sverigedemokraterna värnar ömt det nordiska samarbetet och har i ett flertal motioner här i riksdagen belyst frågor där behovet av ett fördjupat samarbete varit särskilt påtagligt. Jag tänkte här göra en kort ”överflygning” av de viktigaste viljeinriktningarna i den följdmotion till regeringens skrivelse om det nordiska samarbetet som behandlas i detta betänkande.

Sverigedemokraterna vill belysa två frågor som i dagsläget bör ses som prioriterade, nämligen försvars- och säkerhetssamarbetet samt den nordiska kultursamverkan. I ett oroligt läge i Europa och inte minst i Östersjöregionen är det av stor vikt att vi fördjupar och förstärker det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet. En nordisk kultursamverkan med bredd och spets är också nödvändig för att värna, vårda och stärka den nordiska kulturgemenskapen.

Låt mig börja med att välkomna att frågan om radikaliserings, terrorism och den oroande utvecklingen mot att unga i Norden reser för att delta i terrorverksamhet hos framför allt IS i Syrien och Irak har lyfts upp på dagordningen inom det nordiska samarbetet. Fri rörlighet inom EU och en omfattande migration till Sverige gör att tillit och tilltro till att den yttre gränsbevakningen i respektive land fungerar är centralt för att vi ska kunna fortsätta ha fri rörlighet och nedmontera gränshinder mellan våra nordiska länder.

En annan aktuell och angelägen fråga rör stängningen av det nordiska ministerrådets kontor i Ryssland. Det är en mycket tråkig utveckling, men det är också en nödvändig markering. Det är av yttersta vikt att detta inte leder till en försämrad bevakning av nordiska intressen och nordisk närvaro i den delen av Östersjöregionen och gentemot de baltiska staterna, med vilka vi har en lång historia och ett långvarigt och betydelsefullt samarbete. Av den anledningen bör regeringen inom det nordiska ministerrådet se över hur man eventuellt kan förstärka närvaron och samverkan med de baltiska staterna under den tid som kontoren i nordvästra Ryssland

måste hållas stängda – detta både för att inte förlora betydelsefulla kontakter i regionen och för att ta till vara den kompetens som i dag finns vid dessa kontor. Jag upplever att Nordenministern har haft samma inställning.

Herr talman! Sverigedemokraterna förespråkar ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet, där vi menar att den nordiska språkförståelsen kan förbättras, att en nordisk kulturkanon kan införas som en naturlig utveckling av den nordiska litteraturkanon som redan existerar och att ett tätare samarbete kan ske kring friluftslivet och marknadsföring internationellt av Norden som besöksmål. Norden har resurser som inte kan utlokaliseras, och dessa bör vi samverka kring.

Den 27 januari sammanträdde Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott i Mariehamn på Åland. Vi kom då fram till ett gemensamt uttalande med anledning av attackerna mot demokratiska fri- och rättigheter i vårt närområde. Vi framhävde bland annat att ett av våra viktigaste värden i de nordiska länderna är att vi kan skriva och tala fritt, men att yttrandefriheten nu är satt under press.

Attentatet i Paris och Köpenhamn har fördömts, och det råder konsensus om att det behövs en nordisk plattform för fri press och kvalitetsjournalistik. Det arbetet ska nu utformas. Jag vill också poängtera att den svenska regeringen bör ta dessa frågor på allvar och vara en pådrivande kraft för att främja yttrande- och pressfrihet och andra demokratiska, självklara fri- och rättigheter i Norden.

Tyvärr, herr talman, är det inte bara demokratiska fri- och rättigheter som utmanas i vår tid. Även vår fysiska trygghet och vårt territorium är under hot och provokation under dessa dagar, det har vi sett i närtid. Det visar inte minst de återkommande provokationerna från den nyvaknade ryska björnen.

I linje med Stoltenberg rapporten från 2009 vill vi öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under det kalla krigets era. Vi välkomnar därför Nordefcosamarbetet och att det skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna under 2014.

Mer kan samtidigt göras för att uppnå ett fördjupat försvarssamarbete i linje med de förslag som finns i Stoltenberg rapporten, och vi vill se ökade insatser i försvarssamarbetet för att uppnå sådana resultat. Samverkan kring luft- och sjöförvar, personalförsörjning och materiel är några områden som vi vet att man tittat på och där vi menar att ländernas samarbete kan förstärkas, inte minst med Finland i ett första skede. Vi menar att Sveriges regering bör påbörja diskussioner med de övriga nordiska länderna och fortsätta de diskussioner som redan sker i syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar mer ömsesidiga försvarsgarantier i kristid.

Herr talman! Nordens sak är vår. Vi delar inte bara geografisk närhet, utan också möjligheter. Det finns möjligheter och förutsättningar för att förstärka och fördjupa det nordiska samarbetet, utan att för den sakens skull stänga dörren för mellanstatlig samverkan utanför Sverige och Norden. Låt oss i våra olika roller, bland annat inom Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, kontinuerligt arbeta för att förstärka ett redan starkt

samarbete med våra nordiska grannländer. Det bygger Sverige starkt, det bygger folklig förankring och det bygger vår gemensamma region stark.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservationer 2 och 5 om skrivelsen och försvarsfrågan.

Prot. 2014/15:113

10 juni

Norden

Anf. 135 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Vänsterpartiet ser en stor potential i att utveckla det nordiska samarbetet över landsgränserna. Vi vill utveckla nordisk samverkan framför allt med våra grannländer Norge och Finland. Vi har mycket gemensamt och skulle tjäna på att utveckla vårt samarbete på ett flertal områden, som infrastruktur, forskning, kapitalförsörjning på landsbygden, arbetsmarknad och service. Därför vill vi att Sverige tar de initiativ som behövs för att utveckla en tät samverkan mellan de nordiska länderna.

Vi vill skapa en nordisk infrastrukturpolitik, där man gemensamt tar ansvar för hur man underhåller och bygger ut infrastrukturen och hur man tillsammans löser de problem vi har mellan olika länder. För mig blev det väldigt tydligt att samarbetena ännu inte funkar perfekt när vi förra veckan fick höra att satsningen som SJ tänkte göra mellan Stockholm och Oslo var i fara, då man behövde underhålla Kongsvingerbanan på den norska sidan. Helt plötsligt pratade man väldigt olika språk efter att under lång tid ha talat för ökad samverkan.

Ett djupare samarbete behövs också mellan de nordiska ländernas utbildningsväsenden. Här kan till exempel de samiska språken lyftas fram. Man pratar samma språk eller olika dialekter av samiska i olika länder, men man får det inte alltid riktigt att funka i alla utbildningssystem. Är man lärare i samiska ska man kunna vara det i alla nordiska länder på ett smidigt sätt. Samverkan på nordisk nivå mellan regionala högskolor är också viktigt, för det kan på sikt bidra till att vi kan bygga upp våra näringar och stärka småregioner, många gånger de regioner där utvecklingsbehoven är som störst.

Vi vill underlätta och öka tryggheten för arbetstagare som bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat. Därför behöver vi se över gemensamma avtal, till exempel skatteavtalet mellan de nordiska länderna. Det är ett viktigt område att beröra.

Livsmedelsproduktionen påverkas av klimatförändringarna. Det gör att vi behöver se framåt och ta fram en ny strategi. I morse var jag på möte med regeringen om den kommande livsmedelsstrategi som regeringen har för avsikt att ta fram. Från Vänsterpartiets sida vill vi förespråka att man har med den nordiska dimensionen och arbetar för en hållbar nordisk livsmedelsstrategi, så att vi i större utsträckning blir självförsörjande som länder och blir mindre beroende av import.

Vänsterpartiet föreslår att nordiska och lokala sparbanker och andelsbanker ska ges möjlighet att stärka småföretagande. Deras utveckling är viktig för regionerna utanför de nordiska storstadsområdena. Vi vill låta utreda en gemensam nordisk kompetensbank för lokala sparbanker i Norden. Vi vill stärka detta, för det stärker landsbygdsutvecklingen, finansierar nya jobb och företagande och ökar samtidigt vår bankkonkurrens. Vi tycker att det är viktigt att regeringen tar initiativ till en kontinuerlig dialog med våra nordiska grannländer och en utökad samverkan för att möta framtidens utmaningar. Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 3 från Vänsterpartiet.

Herr talman! Under mitt första år i Nordiska rådet har jag hamnat i utskottet för medborgar- och konsumentfrågor. Där har jag blivit utsedd att vara talesperson i jämställdhetsfrågor. Just jämställdhetsfrågor är viktiga i den nordiska kontexten. De nordiska länderna står grundmurade i att de ska vara välfärdsstater. Och för att de ska vara välfärdsstater behöver jämställdheten vara tydlig. Kvinnors höga deltagande på arbetsmarknaden har varit en framgångsfaktor för de nordiska länderna. Det har byggt vårt välstånd och gjort att vi har en bra välfärd.

Samtidigt känner många i dag att vi inte längre har en välfärd som man kan lita på. Många kvinnor som arbetar inom välfärdsyrkena är stressade och blir utbrända. Sjukskrivningar och ohälsotal skjuter i höjden, och löneskillnaderna mellan kvinnor och män är fortfarande stora i alla nordiska länder. I våra grannländer har man gått före oss. Där har man många gånger sett till att kvinnor tar större plats i bolagsstyrelser. Vi behöver i alla nordiska länder se till att arbeta med jämställdhet som en grundbult i välfärdsbygget, så att vi får en välfärd som vi kan lita på.

Andra viktiga frågor i jämställdhetsarbetet är mäns våld mot kvinnor och hur vi ska få män aktiva i jämställdhetsarbetet. Här har Nordiska ministerrådet gjort en viktig insats genom att finansiera konferensen Nordiskt Forum i Malmö förra året. Den samlade otroligt många deltagare från platser runt om i hela Norden och bidrog till att man lyfte fram jämställdhetsarbetet över hela Norden.

I Sverige har vi en levande debatt om att införa samtyckeslagstiftning. 70 000 personer har skrivit under en uppmaning från rörelsen Fatta om att vi här i riksdagen behöver införa en sådan lag. Men lagar är inte allt. Även normer behöver ändras. Här fyller också organisationen Fatta Man en viktig roll genom att synliggöra mäns roll i jämställdhetsarbetet men också vad män kan göra för att vi ska kunna gå från en machokultur till en samtyckeskultur i vårt samhälle. Vi i Sverige har en viktig roll i att föra ut dessa ändringar i hela Norden, såväl i lagstiftning som i normer, så att Norden blir mer jämställt. Det är någonting som jag tänker arbeta för i min roll som jämställdhetspolitisk talesperson för Nordiska rådet.

Herr talman! Många gånger har jag frågat mig vad vi gör för nytta i Nordiska rådet. Efter mitt första år har jag fortfarande lite svårt att avgöra vilket avtryck vi gjort i den nordiska politiken. Men min och Vänsterpartiets uppfattning är att vi måste fästa större vikt vid samarbetet i Norden och lägga mer kraft på det. Många gånger kan vi lösa problem, få bort gränshinder, utveckla samverkan och ta fram strategier mot framtidens utmaningar bättre i Norden, i stället för att varje gång springa till EU:s alla 28 medlemsstater och försöka lösa frågan. Då glömmer vi dessutom bort våra nordiska grannländer Norge och Island och skapar kanske nya gränshinder mot dem för att de inte är med i EU.

Varje dag pendlar 70 000 svenskar till jobbet i Norge. Antingen bor de i Norge eller så pendlar de från Sverige. Det är den största rörelse som sker mellan de nordiska länderna, mycket större än den i Öresundsregionen, som många tror är den största.

Vår roll som politiker är att se till att det vi har sagt i Helsingforsavtalet efterlevs: att alla nordiska medborgare ska behandlas som det egna landets medborgare. När vi politiker löser människors problem och ser till att hindren inte upplevs som stora, att det enda man upplever är den där lilla språkskillnaden mellan de nordiska språken, när vi ser till att man enkelt kan

byta land och arbeta i andra nordiska länder, då har politiken lyckats. Då har vi lyckats i riksdagen, i alla nordiska parlament och i Nordiska rådet.

Prot. 2014/15:113
10 juni

Norden

Anf. 136 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Vi debatterar i dag utrikesutskottets betänkande nr 9 om Norden. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga övriga motioner.

Jag har först en hälsning från statsrådet Kristina Persson, som hälsar från sjuksängen med 40 graders feber. Hon är förkyld och beklagar att hon inte kan närvara i dag. Hon tackar speciellt riksdagens alla partier för det goda samarbete vi har oss emellan när det gäller Norden och Nordiska rådet.

Herr talman! Det nordiska samarbetet grundas i en historisk tradition och gemensam värdegemenskap. Det finns en grundmurad folklig förankring kring samarbetet, och det spänner över alla samhällsområden. Jag finner också en stor glädje i att riksdagens samtliga partier i praktiken är överens om prioriteringar och fokusområden i Nordiska rådet.

År 2014 var ett spännande och intressant nordiskt år. Sverige hade presidentskapet, och många och viktiga initiativ togs och sjösattes. Det svenska presidentskapet hade tre prioriterade områden: den nordiska arbetsmarknaden, hållbar utvinning av naturresurser och 200 år av fred mellan de nordiska länderna.

Gränshinderrådet påbörjade sitt arbete med fokus på att bekämpa existerande gränshinder mellan de nordiska länderna, förebygga att nya gränshinder uppstår och effektivisera informationsinsatserna till privatpersoner och företag. Den nordiska modellen kom också att diskuteras under 2014, inte minst efter SAMAK:s vetenskapligt grundade rapport kring densamma. Många diskussioner kretsade kring arbetsmarknadsmodeller, sjysta villkor, möjligheten att arbeta i de olika nordiska länderna, minska byråkratin med mera.

Herr talman! Det är extra välkommet att Gränshinderrådet återigen kan bidra med att motverka gränshinder mellan de nordiska länderna. På en alltmer integrerad arbetsmarknad och handelsmarknad inom Norden är Gränshinderrådets arbete viktigt och värdefullt. Arbetet med detta behöver fortsätta med oförminskad kraft. Regelverken är fortfarande utformade med utgångspunkt i att medborgare och företag förväntas arbeta och bo inom ett och samma land. Vi behöver undanröja befintliga gränshinder och förebygga att nya uppstår. Statsrådet Persson har också nyligen tillsammans med sin danska kollega tagit initiativ till en ny dansk-svensk arbetsgrupp för att specifikt titta på dansk-svenska gränshinder.

Det är bra att det norska och sedan det svenska presidentskapet drev fram den nya reformagendan för Nordiska rådet utifrån rapporten *Nytt Norden*. Det är 39 olika förslag indelade i fem olika teman – bättre styrning av de nordiska institutionerna, mer politik och strategi, nytt nordiskt budgetsysteem, effektivare sekretariat och större nytta av projekt- och programverksamhet.

Herr talman! Strategi för internationell profilering och positionering av Norden 2015–2018 antogs under Nordiska rådets session i Stockholm. Det är en viktig symbolisk men framför allt relevant signal till omvärlden om att Nordens varumärke är starkt. Men det kommer att göras insatser för att varumärket och den nordiska konkurrenskraften ska stärkas. På agendan

ligger också att genomföra profilerade aktiviteter internationellt efter gemensamma initiativ från de nordiska länderna. Det finns en ömsesidig strävan bland de nordiska länderna för att samverka kring turismutveckling. Därför var det extra positivt att Nordiska rådet rekommenderade Nordiska ministerrådet att utarbeta en nordisk marknadsföringsstrategi.

Herr talman! En avgörande framtidsfråga för samarbetet är att säkerställa att naturresurserna i Norden används på ett hållbart sätt. Det gäller också Nordens bidrag till ett hållbart, globalt klimat. Den gröna omställning som vi alla behöver gå igenom skulle vinna mycket på ett fördjupat samarbete i Norden när det gäller exempelvis forskning, innovation, teknikupphandling och utveckling av nya incitament för omställning. Vi behöver dels vara en förebild för världen, dels hjälpa andra med deras omställning. Skälen för detta är inte bara solidaritet och omtanke om andras utveckling. Det är också en väg att stärka de nordiska ländernas konkurrenskraft och sysselsättning.

Som ett led i detta har de nordiska miljöministrarna inför det viktiga klimattoppmötet i Paris i december 2015 beslutat om en gemensam strategi. De arbetar utifrån ett gemensamt policyunderlag och arrangerar tillsammans utåtriktade aktiviteter. De har även inrättat en så kallad helpdesk för att ge råd till andra länder om hur koldioxidbeskattning fungerar.

Herr talman! De nordiska samarbetsministrarna beslutade i mars i år att verksamheten på Nordiska ministerrådets informationskontor i Nordvästryssland ska avvecklas. Nordiska ministerrådet kan se tillbaka på 20 års konstruktiv och uppskattad närvaro i Ryssland. Kontoret har i allt väsentligt bidragit till att etablera kontakter mellan administrationerna och näringslivet i de nordiska länderna respektive i nordvästra Ryssland samt stöttat det ryska civilsamhället inte minst inom kultur- och utbildningsområdet. Det är helt klart att samarbetet mellan Norden och Nordvästryssland varit till ömsesidig nytta för båda parter. Det har varit bra för oss, för Ryssland och för regionen.

Det är naturligtvis ett bekymmer att Ryssland på det här viset väljer den isolationistiska och avståndstagande vägen gentemot Norden. Det ligger i Sveriges och övriga Europas intresse att förbättra förutsättningarna för att Ryssland ska bli ett mer demokratiskt och öppet samhälle. Därmed skulle även Ryssland kunna bli den dynamiska ekonomi som världen behöver. Utvecklingen i Ryssland visar på ett stort behov av att verka för öppenhet och respekt för mänskliga rättigheter. Här måste vi inom ramen för det nordiska samarbetet verka för att även våra baltiska vänner ska få det stöd de behöver för att kunna påverka Ryssland i en betydligt mer öppen och transparent riktning.

Herr talman! Det informella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har fortsatt att utvecklas och fördjupas när det gäller både engagemanget för närområdet och en utökad samverkan kring den internationella utvecklingen. Samarbetet inom ramen för det nordiska utrikespolitiska samarbetet och det nordisk-baltiska samarbetet har fått en ökad säkerhetspolitisk aktualitet i ljuset av den senaste tidens utveckling i vårt närområde.

De nordiska ländernas geografiska närhet och gemensamma intressen gör det naturligt för oss att ytterligare stärka samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Det nordiska försvarssamarbetet sker sedan 2009 inom ramen för Nordefco – Nordic Defence Cooperation – för vilket Sverige är

ordförande under 2015. Detta är ett format som hanterar såväl försvars- och säkerhetspolitiska diskussioner som konkreta projekt på militär nivå och samarbete mellan försvarsdepartementen.

(Applåder)

Prot. 2014/15:113

10 juni

Norden

Anf. 137 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Norden är en framgångssaga. Efter århundraden av krig och konflikter råder i dag djupaste fred mellan de nordiska länderna. Det är få regioner i världen som kan stoltsera med 200 år av inbördes fred. Detta var mycket riktigt ett av tre fokusområden under fjolårets svenska presidentskap för Nordiska rådet. När statscheferna på Balkan nyligen höll ett toppmöte lyftes just Norden fram som en region där ständiga krig ersatts av ständig fred.

Våra länder präglas också av inre fred och ett mått av social sammanhållning som ofta fascinerar samhällsforskare. I stora internationella studier av parametrar som folkhälsa, jämställdhet och genomsnittlig utbildningsnivå ligger våra länder i en tätposition. Att länder där välfärd och livschanser alltjämt, i ett internationellt perspektiv, är förhållandevis jämnt fördelade samtidigt ligger långt framme när det gäller innovation, högteknologi och ekonomisk utveckling väcker intresse och uppmärksammas återkommande i internationell affärspress.

Också på miljöområdet ligger Norden långt framme. Hållbar utvinning av naturresurser utgjorde ett annat fokusområde för det svenska presidentskapet i Nordiska rådet. Bioekonomi, som tar sin utgångspunkt i begreppet cirkulär ekonomi, har utsetts till ett av Nordiska ministerrådets temaområden, och det pågår ett intressant arbete med hållbarhetsindikatorer. Inför FN:s stora klimatmöte i Paris i december gör Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar, NOAK, viktiga insatser för att åstadkomma ett bindande klimatavtal och har bland annat utarbetat förslag på avveckling av fossilsubventioner.

Herr talman! Arbetet med att avskaffa gränshinder i Norden måste påskyndas, och det är bra att ett gränshinderråd nu inrättats. Det ska vara möjligt att flytta, pendla, studera och driva företag i Norden utan att man hamnar mellan stolarna och riskerar att ställas utanför de nationellt uppbyggda välfärdssystemen eller i en gråzon när det gäller olika regelverk för skatter och företagande.

Låt oss inte heller glömma att Norden också rymmer Grönland, Färöarna och Åland, vars långtgående självstyre väcker nyfikenhet bortom våra ultimata breddgrader. Den en gång så infekterade Ålandsfrågan mellan Sverige och Finland löstes med fredliga medel och ögruppen demilitariserades, något som under senare tid ryska och ukrainska historiker pekat på som ett möjligt sätt att – på lite sikt – hantera Krimhalvöns status.

De nordiska länderna är utpräglade småstater, men sammantaget är Norden med sina 25 miljoner invånare en inte helt obetydlig entitet och med en total bnp så pass stor att vi skulle beredas plats på G20-gruppens möten om vi vore ett land. Samarbete ger oss ökad tyngd i internationella forum, och det nordiska stödet är värdefullt när Sverige nu kandiderar till Förenta nationernas säkerhetsråd.

En positiv grundhållning till nordiskt samarbete får emellertid inte leda till verklighetsfrämmande romantisering av allt nordiskt. Bortom högtids-

talens retorik om vår gemensamma värdegrund gror också i vår del av världen mörka krafter. Främlingsfientliga partier sitter i regeringsställning i såväl Norge som Finland och detta på grund av att i sig demokratiskt otadliga partier som norska Høyre och finska Centerpartiet har valt att gå i koalition med dessa ljusskygga krafter.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande UU9.

Anf. 138 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi utrikesutskottets betänkande rörande verksamhetsberättelsen 2014 från den svenska delegationen i Nordiska rådet och regeringens skrivelse om arbetet i Nordiska ministerrådet. Utgångspunkten i betänkandet är de frågor som tagits upp i motioner från den allmänna motionstiden.

Kanske inte alldeles oväntat är vi många ledamöter som i olika motioner lyft upp den gränsproblematik som fortfarande råder mellan våra länder. I regeringens skrivelse kan vi läsa hur regelverken, trots att Norden sedan länge är en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, fortfarande är utformade med utgångspunkten att medborgare och företag endast rör sig inom ett och samma nordiska land. Så är långt ifrån fallet, har vi hört från flera av de föregående talarna.

Öresundsregionen är Nordens största samarbetsregion. Totalt bor ungefär 3,8 miljoner människor i regionen. Varje dag pendlar ungefär 20 000 personer över sundet. Från Hyllie station i Malmö till Nordens största flygplats, Kastrup, tar tågresan ungefär tio minuter. Resandet för människor från södra Sverige har ökat och arbetstillfällena likaså. I Öresundsregionen produceras 26 procent av Sveriges och Danmarks samlade bnp. Här finns tolv universitet, 155 000 studenter och 12 000 forskare.

Enligt regeringens skrivelse är undanröjandet av befintliga gränshinder och det förebyggande arbetet för att hindra att nya hinder uppstår ett högt prioriterat mål inom det nordiska samarbetet. År 2013 beslutade de nordiska ministrarna att upprätta ett gränshinderråd med uppdrag att främja den fria rörligheten inom Norden för människor och företag.

Förra året påbörjades den verksamheten. Det är ett sent men mycket välkommet initiativ, och resultatet kommer att vara upp till våra nordiska regeringar att nu leverera. I vårt betänkande betonar utrikesutskottet att vi ser fram emot en fortlöpande rapportering från regeringen om de framgångar som vi förutsätter att Gränshinderrådet kommer att åstadkomma.

Herr talman! Oavsett Gränshinderrådets arbete kommer integrationen mellan våra länder att fortsätta, men takten kommer att avgöras av hur villiga våra nationella regeringar är att hjälpa till att undanröja de gränshinder som fortfarande finns. Bara så kan fler medborgare och företag ta del av de positiva effekterna som följer av en fortsatt nordisk integration.

Det är inte rimligt att gemensamma nordiska forskningsprojekt hindras av att det inte går att använda svenska forskningsanslag utomlands. Det är inte rimligt att danskar som reser mellan fastlandet och Bornholm ska möta en rad problem på vägen bara för att de passerar Sverige. Det är inte rimligt, som exemplet som Hans Wallmark var inne på tidigare, att en svensk flygvärdinna som arbetar på Kastrup men bor i Malmö ska tvingas betala tillbaka 100 000 kronor som hon har fått i barnbidrag på grund av fel besked från Försäkringskassan.

Färre orimligheter, färre hinder och mindre krångel skulle onekligen stärka förutsättningarna för vitala, spännande och växande gränsregioner såsom Öresund. Att få bort gränshinder i denna dynamiska region skulle inte bara gynna Skåne utan Sverige i dess helhet.

Herr talman! I juni förra året antog de nordiska ministrarna ett omfattande reformpaket mot bakgrund av de reformförslag som Sverige varit pådrivande att ta fram genom rapporten *Nytt Norden*. Här finns förslag för att uppnå en bättre styrning av de nordiska institutionerna, effektivare sekretariat, mer politik och strategi och en större nytta med gemensamma projekt.

Det är viktiga reformer. Vänskapliga utbyten i all ära; vårt samarbete måste ha ett mervärde och leda till att vi tillsammans kan ta oss an framtida utmaningar. Om vi inte lyckas med detta förlorar vår nordiska samverkan sin legitimitet.

Kristdemokraterna uppmanar därför regeringen att fortsätta vara pådrivande för att reformera vårt nordiska samarbete till att bli så effektivt och relevant som möjligt.

Under 2014 intensifierades och fördjupades också det nordiska försvarssamarbetet. Det är bra. Det är ett samarbete som skulle kunna möjliggöra en ökad försvarsförmåga, ett samarbete som speglar den närhet och samsyn som just präglar de nordiska länderna.

Under förra året förenklades regleringar för att underlätta detta samarbete. Sverige har bland annat fattat ett nytt rambeslut för att möjliggöra Försvarsmaktens deltagande i övningsverksamhet med våra nordiska kollegor.

Övning och utbildning är områden där vår samverkan är lyckad. Svårare är det på områden som rör materielutveckling och upphandling. Att uppnå en gemensam säkerhetspolitisk ram för de nordiska länderna är dock inte möjligt så länge vår relation till Nato ser så olika ut.

Avslutningsvis vill Kristdemokraterna se ett starkt och enat nordiskt samarbete där vi inte möts endast av tradition utan för att vi tror att vår gemenskap har en styrka. Vi måste våga släppa samarbetsområden där vårt samarbete inte längre har något mervärde. Ett exempel på detta är inom FN-samarbetet där ett nordiskt roteringschema försvårar våra möjligheter till en plats i säkerhetsrådet. Vi måste våga se nyttan av europeisk samverkan också i dessa sammanhang, även för dem av våra grannar som valt att stå utanför den europeiska gemenskapen.

Vi måste förstärka områden där vi kan bli en starkare region tillsammans, förenkla för arbete och företagande, forskare, vårdtagare och så vidare. Kraftsamlar vi når vi resultat.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 139 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! Som politiker måste man kunna historien, hantera nuet, blicka in i framtiden och våga fatta beslut som leder till en bra väg dit. Jag tänker ta det som utgångspunkt för mitt inlägg i den här debatten.

I Norden bor det 26 miljoner invånare. Vi är små länder, och vi bor i städer, i byar och på öar, men tillsammans utgör vi en stark ekonomi i världen. Tillsammans kan vi höja vår röst avsevärt i internationella sammanhang och skapa skillnad för det vi tror på. Tillsammans är vi starkare, för att citera den nordiska visionen. Vi delar också en gemensam historia, geografi och värderingar. Därför är det naturligt med ett samarbete över gränserna.

Det nordiska samarbetet är starkt och viktigt. Det bygger på en ömsesidig tro på demokrati och rättvisa. Vårt samarbete har också lärt oss att hitta gemensamma lösningar på svåra problem.

Det var föreningen Norden som startade det nordiska samarbetet för lite över 90 år sedan. De tyckte att det var viktigt med ett samarbete mellan våra grannländer. Ett konkret exempel på det tidiga samarbetet är våra vänorter. Uddevalla i Sverige och Thisted i Danmark var först ut.

Nordiska rådet grundades 1952 av Danmark, Island, Norge och Sverige, och några år senare anslöt sig Finland. Samarbetet har varit framgångsrikt, och i dag tar vi det nog för givet. Det har till exempel lett till att vi har en gemensam tullunion så att vi kan resa fritt mellan våra länder utan att ta med passet. Vi kan också arbeta och bosätta oss fritt i ett annat nordiskt land. Det är konkreta exempel som visar att vårt samarbete har gett goda resultat.

Förra året var det Sverige som hade presidentskapet i Nordiska rådet. Rubriken för vårt år var Norden i Europa – Europa i Norden. Vi fokuserade på tre huvudområden

- den nordiska arbetsmarknaden
- hållbar utvinning av naturresurser
- 200 år av fred mellan de nordiska länderna.

Under vårt år firade vi att den gemensamma nordiska arbetsmarknaden fyllde 60 år. Den har varit lyckad från början och har berikat våra länder. Den har stärkt det nordiska näringslivet, och människors frihet att bo och jobba i hela Norden har ökat. Sverige har fått mycket arbetskraft från Norden. Och i dag är det till exempel många av våra ungdomar som jobbar i Norge.

Trots en lyckad gemensam arbetsmarknad återstår det mycket att göra när det gäller rörligheten mellan våra länder. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att vi får tydliga och klara regler för de nordiska arbetspendlarna och näringslivet. Därför ser vi mycket positivt på Gränshinderrådets uppdrag att främja den fria rörligheten i Norden för både enskilda och företag. Det arbetet kommer att underlätta för företag att hitta rätt kompetens och för nya jobb att skapas.

Herr talman! En annan viktig fråga för oss socialdemokrater är att få ned den höga ungdomsarbetslösheten i delar av Norden. Därför är det viktigt med ett nordiskt samarbete och erfarenhetsutbyte om frågor som handlar om att förenkla för ungdomar att ta steget ut i arbetslivet och om hur rörligheten för ungdomar inom Norden kan öka. Det hölls seminarier på det temat förra året. Det var bra. Men vi vill gärna se ett ökat samarbete kring just dessa frågor.

Den svenska ungdomsarbetslösheten har varit hög. Men det är glädjande att ta del av den senaste statistiken som visar att ungdomsarbetslösheten börjar ge vika.

I Norden finns det stora tillgångar av naturresurser och ökad efterfrågan på dem. Vi har till exempel stora tillgångar på mineraler och skog som vi kan exploatera och starka vattendrag som ger oss mycket energi. Det är mycket positivt. Men det gäller att utvinna dessa rikedomar på ett ansvarsfullt och klimatsmart sätt. Naturrikedomarna skapar arbetstillfällen, och orter som tidigare varit utflyttningsorter förvandlas till arbetsplatser. Många väljer att pendla mellan jobb och bostad. Det ställer krav på god infrastruktur mellan våra länder.

Mineralnäringarna innebär ofta risker för miljön. Föroreningar kan förekomma. Ökad utvinning kan påverka friluftslivet, turistnäringen och den nordiska urbefolkningens traditionella näringar. Det gäller att gå försiktigt fram och hitta en balans mellan mineralnäringen och de övriga intressena. Vi socialdemokrater vill se ett Norden som bygger på framtidens jobb och där kunskap och klimat står i centrum.

Herr talman! Förra året var det 200 år sedan freden i Kiel slöts. Efter århundraden av krig har vi inom Norden lyckats lösa konflikter med fredliga medel. Det har lagt grunden till det framgångsrika och nära samarbetet. Det har också gett oss en unik möjlighet att bygga upp välmående välfärdssamhällen.

Nu ser vi dock ett behov av ett växande nordiskt samarbete på det försvars- och säkerhetspolitiska området. Det är viktigt med tanke på den oroväckande utvecklingen i vårt närområde. Jag tänker naturligtvis på den ryska aggressionen mot Ukraina och annekteringen av Krim. Ambitionen med vårt samarbete är att bidra till en fredlig utveckling i regionen.

En annan oroväckande utveckling i världen är den våldsbejakande extremismen. Vi har sett den på alltför många håll i världen. Även Norden har drabbats. Jag tänker på det fruktansvärda som hände på Utöya i Norge och på terrordåden i Köpenhamn i februari. Stockholm var måltavla när två bomber exploderade i närheten av Drottninggatan för fem år sedan. Denna utveckling är fruktansvärd och måste få ett slut. Inom Norden kan vi göra mycket för att förebygga och förhindra nya attentat genom bland annat information och kunskapsutbyte.

I dag är många människor på flykt från krig och förtryck. Då är det viktigt att vi solidariskt och gemensamt kan hjälpa människor som söker sig till våra nordiska länder. Låt oss hjälpas åt! Låt oss ta ett gemensamt nordiskt ansvar!

I höstas fick Sverige en ny regering. Det är mycket positivt att statsministern har lyft fram de nordiska frågorna. Jag vill avsluta med att citera Stefan Löfvens tal från Nordiska rådets session i Stockholm. Han sa: ”Jag vill därför se ett nordiskt samarbete som gärna är starkare, tätare och fortsatt pragmatiskt, ett nordiskt samarbete som kan vara en aktiv röst i globala sammanhang, ett nordiskt samarbete som säkrar det som borde vara varje människas rätt, nämligen ett fritt liv i en global tid.”

Herr talman! Med detta sagt yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet. (Applåder)

Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Det är självklart att också Centerpartiet måste finnas med i en debatt om Norden. Av det skälet har jag begärt ordet, för att markera den vikt som Centerpartiet fäster vid det nordiska samarbetet nu, precis som vi har gjort tidigare och som vi kommer att göra i framtiden.

Det här handlar om en skrivelse som berättar om den nordiska parlamentarikerdelegationens arbete under förra året. Tyvärr har den nuvarande nordiska parlamentarikerdelegationen inte möjlighet att vara med. Flera av dem sitter nämligen i delegationsmöte. Men jag vill understryka vår parlamentariska grupps engagemang för samarbetet och den vikt som vi fäster vid att det kan fortsätta, effektiviseras, stärkas och moderniseras.

Jag är också glad. När man läser betänkandet ser man nämligen att det finns en mycket bred samsyn. Man finner även att det i de i reservationer som finns i allt väsentligt talas om det som utskottet talar om i sitt betänkande. Därför har vi i Centerpartiet inte reserverat oss. Vi tycker att det finns en samsyn här.

Vi vill som sagt fortsätta med det arbete som har bedrivits av den tidigare alliansregeringen under många år, bland annat under det ordförandeskap som alliansregeringen hade i ministerrådet 2013 och som lade grunden för det presidentskap som Sverige hade under 2014 i den nordiska parlamentarikerförsamlingen. Det är klart att det samarbetet är viktigt. Det har också lett till förslag, till exempel det reformförslag på 39 punkter som presenterades under 2014 just för att utveckla, modernisera och stärka samarbetet.

Det är ett samarbete som har sett olika ut under historiens gång, vilket har framgått av den tidigare debatten. Ibland har vi mötts på slagfält. Ibland har vi varit där med varandra. Vi har häskat över varandra på lite olika sätt. Men vi har också visat att vi kan skiljas som vänner och ta vara på det som förenar. Det är viktigt i en tid då vår region, Norden, utsätts för nya utmaningar, inte minst säkerhetspolitiskt.

I det sammanhanget är vi också glada för det som vi har tillfört det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet. Det är viktigt och riktigt att vi arbetar vidare med det. Vi kommer att aktivt försöka utveckla också den sidan, tillsammans med även de baltiska staterna. Det är en del av det samarbete som vi behöver ta fasta på.

Vi ser naturligtvis gränshinder som ett bekymmer. Hinder är till för att komma över. Det är såklart viktigt att vi ser gränshinder som inte bara handlar om hinder vid gränserna, vilket man ibland kan uppfatta det som när man talar om Öresundsregionen eller regionen runt Haparanda och Torneå och så vidare. Men det här handlar om hinder som skapar gränser också inom länderna. Människor flyttar och upptäcker plötsligt att vi inte har sådan stor öppenhet som man skulle kunna förvänta sig, utifrån vår långa historia. Det finns många tekniska hinder på olika områden som det finns skäl att övervinna, både när det gäller människors och företags möjligheter att röra sig i och verka för vår gemensamma utveckling i Norden.

Herr talman! Med det ber jag att få yrka bifall till förslaget i betänkandet och uppmana alla till ett fortsatt engagemang för nordiskt samarbete.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 11.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU13

Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder (redog. 2014/15:NL1, redog. 2014/15:RAR1, redog. 2014/15:RAN1, redog. 2014/15:VPN1, redog. 2014/15:SN1, redog. 2014/15:ÖN1 och redog. 2014/15:PN1) föredrogs.

Anf. 141 JONAS MILLARD (SD):

Herr talman! I dag ska vi bland annat debattera den svenska valhemligheten och hur den nu riskerar att urholkas. Men låt mig börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

En av grundpelarna i en demokrati är rätten att stödja de partier och de politiker man vill utan att behöva redogöra för detta offentligt.

För oss som nu har äran att sitta i den här kammaren – för de allra flesta av oss, i alla fall – började resan med ett visst samhällspolitiskt intresse, ett intresse som utvecklades och sedermera ledde till att vi sökte medlemskap i något av de politiska partierna vi i dag representerar.

De allra flesta av oss minns säkert hur det var den där gången då vi gick med på att ställa upp som kandidater för vårt parti i det lokala valet och hur vi resonerade om att gå från vår trygga ställning som privatpersoner till att träda in i offentlighetens ljus som politiska företrädare. Att ta det där klivet in i offentligheten innebär, förutom möjligheten att påverka samhället i politiska församlingar som denna och även lokala, en hel del uppoffringar.

Vi har alla läst om det när det har hänt, när politiker på olika nivåer har blivit utsatta för olika typer av förhållanden, våld och andra repressalier. Några av oss här inne har säkert själva blivit utsatta vid något tillfälle. Ni som blivit det känner säkert igen er i känslan som infinner sig när det väl händer.

Herr talman! Vi ska vara stolta över att valdeltagandet i Sverige är högt. Men vi ser också att det tyvärr finns problem med att få människor att offentligt engagera sig i det politiska livet och ställa upp i olika politiska församlingar.

Många väljer i stället att på andra sätt stödja det parti man mest håller med och sympatiserar med, exempelvis genom att skänka pengar. Detta har tidigare alltid kunnat ske helt anonymt, och många har nog valt denna väg då de av flera skäl inte har velat vara offentliga med sin politiska åsikt.

Detta, herr talman, har tidigare varit en absolut rättighet. Den rättigheten blir nu kraftigt inskränkt genom att gåvor från privatpersoner enligt den nya lagen om insyn i finansiering av partier ska redovisas till Kammarkollegiet, som i sin tur ska redovisa privatpersoner som givit bidrag på sin hemsida.

I regeringsformens 2 kap. stadgas att ingen får av det allmänna tvingas att ge till känna sin åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. Vidare stadgas i 2 kap. 3 § regeringsformen att ingen svensk medborgare utan samtycke får antecknas i ett allmänt register enbart på grund av sin politiska åskådning.

Herr talman! Sverige har tidigare fått internationell kritik från bland annat EU-kommissionen gällande hur vi hanterar valhemligheten. Valfusk har kunnat konstateras, och i vissa fall har det ansetts så allvarligt att valet har fått göras om. I Danmark har man till och med talat om att skicka valobservatörer till Sverige för att garantera valhemligheten och se till att valet går rätt till.

För mig som sverigedemokrat och stark anhängare av demokrati och mänskliga rättigheter är det skrämmande att se hur valhemligheten nu riskerar att urholkas ytterligare. Jag hoppas in i det sista att regeringen nyktrar till i frågan och ser till att stärka våra grundläggande demokratiska rättigheter.

Anf. 142 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Sverige och de nordiska länderna har en tradition av transparens och öppenhet. Jag tror att denna positiva tradition ibland har lett till ett visst mått av naivitet. Vi tror att vi människor är okorrumpibara, vilket vi inte är.

Vi människor kan falla för frestelser när det gäller ekonomi. Därför måste regler skrivas, inte för vackert väder utan för att det kan hända att ekonomiska krafter vill påverka politiken.

Den här insikten har också internationella organ, som har påpekat för Sverige att Sverige har saknat en reglering för att förhindra sådan här korruption.

Därför genomfördes en provisorisk lagstiftning, kan man väl säga, under förra mandatperioden. Den har inte en direkt proportionalitet vad gäller påföljder för överträdelser, måste man väl erkänna, och den har stora brister. Därför pågår en statlig utredning för att se över den här lagstiftningen och hur man ska kunna utforma den på ett annat sätt på nationell nivå.

Men vad jag skulle vilja lyfta fram i mitt anförande är att jag som gammal kommungubbe och med erfarenhet från kommunal nivå tror att korruptionsrisken är betydligt större på kommunnivå än på nationell nivå.

Varför? Jo, därför att på kommunnivå hanteras inte bara upphandlingsärenden. Upphandlingen är ändå ganska väl övervakad av statliga regler – vi har lagen om offentlig upphandling och annat sådant. Där hanteras framför allt ärenden inom samhällsbyggnadsområdet, där stora förmögenhetsvärden skapas genom politiska beslut i form av byggrätter och exploateringsgrader. Man förhandlar exploateringsavtal och gör markaffärer, ofta med stor politisk inblandning.

Här finns en betydande risk för korruption om människor har besvärliga ekonomiska förhållanden. Att då inte sätta upp ett regelverk för att förhindra korruption och påverkan av politiker tycker jag faktiskt är naivt. Vi kan inte skriva regler för vackert väder, utan vi måste skriva dem för besvärliga förhållanden.

(Applåder)

Anf. 143 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! I KU:s betänkande KU13 behandlas verksamheten hos riksdagens olika nämnder, till exempel Riksdagens arvodesnämnd, Partibidragsnämnden och Statsrådsarvodesnämnden. Utskottet föreslår helt odramatiskt att de här verksamhetsredogörelserna läggs till handlingarna.

Men Sverigedemokraterna ser sin chans att än en gång reservera sig mot den så kallade insynslagen från i fjol, alltså lagstiftningen som riksdagen i bred politisk enighet ställde sig bakom och som innebär att identiteten på privatpersoner som skänker ekonomiska bidrag till politiska partier numera ska redovisas på Kammarkollegiets hemsida.

Den här redovisningsplikten kom till för att ge medborgarna nödvändig insyn i hur partierna finansierar sin verksamhet. Det hör till de demokratiska spelreglerna att väljarna ska kunna veta vilka intressen som står bakom de partier som de förväntas rösta på.

Men Sverigedemokraterna anser att den här ordningen strider mot grundlagen. Man syftar då bland annat på regeringsformens 2 kap. 2 §, som stadgar att det allmänna inte får tvinga någon att ge till känna sin politiska åskådning.

Sverigedemokraterna skriver också i sin reservation att redovisningen av privata bidragsgivares identitet ”med kuslig precision” uppfyller rekvisitet i regeringsformens 2 kap. 3 § om att ingen svensk medborgare utan samtycke får antecknas i ett allmänt register enbart på grund av sin politiska åskådning.

Också den frågan prövades och bedömdes av Lagrådet. Lagrådet ansåg inte att registreringen av bidragsgivare strider mot förbudet mot åsiktsregistrering.

Konstitutionsutskottet vidhåller såklart sitt och riksdagens tidigare ställningstagande när det gäller insynslagens förenlighet med grundlagen.

I betänkandet hänvisar KU också till den av Alliansen tillsatta parlamentariska utredning som vi hörde Ekström tala om här. Den har till uppgift att ta fram ett sammanhållet regelverk om insyn i partifinansieringen.

Till det som utredningen ska analysera hör om det också på lokal och regional nivå ska införas ett förbud för partier och kandidater att ta emot anonyma bidrag, det vill säga samma ordning som sedan i fjol gäller för val till riksdagen.

Här skulle jag kunna sätta punkt och yrka bifall till förslaget i betänkandet. Men för att undvika eventuella oklarheter kostar jag på mig någon minut till.

Uppfattningen att en skyldighet att öppet redovisa var partibidragen kommer ifrån skulle stå i strid med grundlagen är seglivad men likafullt felaktig. För det första är en öppen redovisning inget övergrepp på valhemligheten. Lagregleringen går inte ut på att tvinga medborgarna att avslöja någonting över huvud taget, utan avser bara hur partierna ska bete sig.

Visst är det så att en öppen redovisning av namnen på partibidragsgivarna ger en vink om vilket parti de sympatiserar med. Men det är inte den situationen som den grundlagsskyddade valhemligheten tar sikte på utan på rätten att få rösta avskilt i ett valbås.

För det andra finns det ingenting skrivet vare sig i grundlagarna eller i deras förarbeten om att det skulle vara en otillåten inskränkning i föreningsfriheten om partierna görs redovisningsskyldiga. Om det hade förhållit sig på det sättet hade en så viktig sak naturligtvis kommit till uttryck i lagstiftningen eller åtminstone berörts i motiven. Det gör den inte.

Prot. 2014/15:113
10 juni

-----
*Verksamhets-
redogörelser för
riksdagens nämnder*

För det tredje vore det märkligt om en öppen redovisning av parti-
bidragen skulle stå i strid med grundläggande fri- och rättigheter just i Sve-
rige när det inte anses göra det någon annanstans i Europa.

Herr talman! Jag är tacksam för att Sverige i och med fjolårets insyns-
lag inte längre behöver stå i skamvrån för att vi inte har några bindande
regler för hur partierna ska redovisa sina privata bidrag. Lagstiftningen kan
nu förväntas bli ännu mer komplett och sammanhållen efter att den parla-
mentariska utredningen blivit klar med sin översyn senast den 30 april
2016.

Med de orden yrkar jag bifall till utskottets förslag i KU13 och avslag
på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 7 Indelning i utgiftsområden m.m.

Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU17
Indelning i utgiftsområden m.m. (prop. 2014/15:100 delvis)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 11.)

*Redogörelse för
behandlingen av
riksdagens skrivelser*

§ 8 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser

Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU21
Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser (skr. 2014/15:75
och redog. 2014/15:RS5)
föredrogs.

Anf. 144 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Den här debatten rör något som på flera sätt är ett av årets
viktigaste betänkanden från riksdagens konstitutionsutskott, nämligen be-
tänkandet om det som brukar kallas skrivelse 75, regeringens årliga rap-
port till riksdagen om hur regeringen har behandlat riksdagens skrivelser
till regeringen, eller, med andra ord, i vilken utsträckning som regeringen
har genomfört riksdagens beslut. Beslut om så kallade tillkännagivanden
är i detta sammanhang särskilt intressanta.

Bakgrunden till regeringens rapport är följande. Nästan varje gång
riksdagen fattar ett beslut i en sakpolitisk fråga skickar riksdagen informa-
tion till regeringen om det fattade beslutet eftersom beslutet normalt för-
utsätter att regeringen ska agera på något sätt. Ett vanligt exempel är att
riksdagen antar ett lagförslag som regeringen har lagt fram. Då skickar
riksdagen en skrivelse till regeringen för att meddela att lagförslaget har
antagits. Sedan är det regeringens uppgift att utfärda lagen.

Ett annat exempel är att riksdagen gör ett så kallat tillkännagivande till regeringen. Det innebär att riksdagen riktar en uppmaning till regeringen, för det mesta att regeringen ska vidta en viss åtgärd, till exempel utarbeta ett lagförslag. Riksdagen informerar regeringen om sitt beslut genom en skrivelse.

En gång om året redovisar regeringen samlat för riksdagen hur man har hanterat alla de skrivelser som skickats från riksdagen till regeringen. Vilka skrivelser har slutbehandlats på ett sätt som innebär att regeringen genomfört det riksdagen vill, och vilka skrivelser återstår att slutbehandla? Det är den fråga som ställs. Det är den redovisningen vi nu debatterar.

Flertalet skrivelser är ganska enkla för regeringen att hantera. Men när det gäller skrivelser från riksdagen som innehåller tillkännagivanden till regeringen blir det knepigare. Ett tillkännagivande innehåller som sagt en beställning från riksdagen till regeringen, till exempel att regeringen förväntas utreda en fråga och återkomma till riksdagen med lagförslag för att lösa det problem som riksdagen pekat på. Då krävs det vanligen betydligt mer än ett enkelt beslut av regeringen för att frågan ska anses slutbehandlad.

Förekomsten av tillkännagivanden kan härledas ur dels funktionsfördelningen mellan regering och riksdag, dels parlamentarismens princip. Med funktionsfördelningen menar jag att det sedan ett par hundra år finns en arbetsfördelning mellan regeringen och riksdagen som innebär att det är regeringen som har resurser att utarbeta lagförslag, främst eftersom det är regeringen som styr över utredningsväsendet, medan riksdagens uppgift är att granska lagförslagen och att sedan bifalla eller avslå dem. Det har länge ansetts onödigt att bygga upp en stor utrednings- och beredningsorganisation hos både regeringen och riksdagen. Däremot har riksdagen ett behov av att formellt meddela regeringen vilken typ av lagändringar som det finns politiskt stöd för i riksdagen, och det kan riksdagen göra genom tillkännagivanden.

När jag säger att tillkännagivanden också bottnar i parlamentarismens princip menar jag att parlamentarismen i svensk tappning innebär att regeringen måste tolereras av riksdagen för att kunna sitta kvar. Även mot den bakgrunden blir det viktigt att riksdagen kan signalera till regeringen vilka politiska förslag som det finns stöd för i riksdagen.

Det är viktigt för regeringen att få veta vilken politik som man bör föra för att behålla riksdagens gunst. Detta kan regeringen få veta genom bland annat riksdagens tillkännagivanden.

Tilkännagivandens rättsliga ställning regleras inte i grundlag, men de omfattas av rättsliga normer i form av fast etablerad konstitutionell praxis, inte minst utvecklad av konstitutionsutskottet under en lång följd av år. Utgångspunkten är att regeringen ska tillgodose riksdagens tillkännagivanden. Beredningsåtgärder med anledning av ett tillkännagivande ska inledas så snart som möjligt, säger KU.

Om regeringen inte har för avsikt att tillgodose ett tillkännagivande ska regeringen underrätta riksdagen om det och redovisa sina skäl. KU har också tidigare sagt att det inte annat än i undantagsfall bör ta längre tid än två till tre år att slutbehandla ett tillkännagivande.

Det vore som jag ser det ett brott mot dessa normer att rutinmässigt vägra att tillgodose riksdagens tillkännagivanden. Utgångspunkten är att tillkännagivanden ska tillgodoses.

Ett visst önskemål från riksdagen kan efter utredning visa sig vara praktiskt omöjligt eller på goda grunder olämpligt att genomföra. Då är det rimligt att lägga tillkännagivandet till handlingarna utan ytterligare åtgärder. Att vägra att genomföra riksdagens beslut av politiska skäl är dock något helt annat.

Sedan den nya regeringen tillträdde i oktober 2014 har riksdagen som bekant skickat rekordmånga tillkännagivanden till regeringen. Antalet är nu uppe i 119. Mot denna bakgrund finns det mycket för riksdagen att följa upp under kommande år, och det är viktigt att konstitutionsutskottet genomför den uppföljningen med stor noggrannhet. Riksdagen måste förvissa sig om att de många besluten verkligen genomförs av regeringen.

Uppföljningen går till så att när KU har fått regeringens årliga rapport ber KU övriga utskott att kommentera hur regeringen har genomfört riksdagens beslut inom respektive utskotts ansvarsområde. Denna genomgång ligger sedan till grund för KU:s samlade kommentarer. Jag är glad över att KU i år liksom flertalet tidigare år har kunnat enas över alla partigränser om årets kommentarer, och jag hoppas att vi även kommande år ska kunna ha en enig syn på behandlingen av riksdagens tillkännagivanden.

Regeringen har suttit vid makten i lite drygt åtta månader, och de 119 tillkännagivanden som jag nämnde har tillkommit successivt under denna tid. Det innebär att det generellt sett är för tidigt för KU att säga till exempel att regeringen hanterat tillkännagivanden för långsamt. Nästa års granskning blir ur det perspektivet betydligt mer intressant, för då har regeringen haft längre tid på sig att tillgodose de första tillkännagivandena.

Detta hindrar emellertid inte att det finns enstaka tillkännagivanden som förtjänar att nämnas i dag, särskilt det som rör Bromma flygplats. Riksdagen beslutade i december förra året att tillkänna för regeringen att någon förhandlingsperson för avveckling av citynära flygplatser inte borde utses. Tidigare samma dag hade regeringen dock beslutat att utse en statlig samordnare för Bromma flygplats. Konstitutionsutskottet har i sin vårgranskning av regeringen slagit fast att dessa båda beslut i väsentliga delar rör samma sak. KU sa också i vårgranskningen att det var olämpligt av regeringen att så tydligt försöka föregripa riksdagens väntade beslut i frågan. Med utgångspunkt, skriver KU, i den sedan lång tid etablerade konstitutionella praxis som gäller för regeringens hantering av dessa tillkännagivanden anser utskottet att det hade funnits skäl för regeringen att invänta riksdagens beslut och först därefter bedöma vilket ställningstagande som kunde bli aktuellt. Detta återkommer vi till nästa vecka i debatten om vårgranskningen.

I regeringens rapport till riksdagen, som vi nu debatterar, kommenteras riksdagens tillkännagivande i Brommafrågan med två ord: beredning pågår.

Trafikutskottet skriver i sitt yttrande till konstitutionsutskottet att regeringens besked inte innehåller någon närmare redovisning av vidtagna eller planerade åtgärder för att tillgodose riksdagens tillkännagivande. Trafikutskottet anser att detta är otillfredsställande. Trafikutskottet förväntar sig tydliga besked om vilka åtgärder som regeringen avser att vidta för att tillmötesgå riksdagens tillkännagivande.

Härutöver framför ytterligare några utskott synpunkter på enstaka delar av regeringens rapport.

Konstitutionsutskottet säger i sitt ställningstagande att KU delar de andra utskottens bedömningar. KU förutsätter att regeringen vidtar de åtgärder som krävs för att de olika utskottens synpunkter ska beaktas. KU lyfter också fram betydelsen av regeringens redogörelse för att riksdagen ska kunna avgöra om regeringen har genomfört de beslut som riksdagen har fattat. En omsorgsfull redogörelse är ett viktigt politiskt uppföljningsdokument för den parlamentariska kontrollen.

Det är KU:s samlade ställningstagande efter de olika synpunkter som utskotten har fört fram och den analys som KU självt har gjort.

Herr talman! Ibland ställs frågan: Vad händer om regeringen inte tillgodoser ett tillkännagivande trots att riksdagen har beslutat om det? Ja, om riksdagen inte är nöjd med regeringens agerande finns det några ytterligare åtgärder som riksdagen kan vidta. Man kan till exempel

- upprepa tillkännagivandet för att sätta förnyad press på regeringen i frågan
- själv stifta lag, även om riksdagens utredningsresurser är begränsade, för att på så sätt åstadkomma det tillkännagivandet syftar till
- rikta misstroendeförklaring mot ansvarigt statsråd eller hela regeringen för att markera att regeringens agerande inte är acceptabelt.

Detta är dock verktyg som inte ligger i konstitutionsutskottets verktygslåda här och nu. Vi har också konstaterat, som jag sa, att flertalet tillkännagivanden trots allt behöver lite ytterligare beredningstid hos regeringen innan man kan bedöma om de har hanterats tillräckligt skyndsamt eller inte.

Konstitutionsutskottet har granskat årets rapport från regeringen och kommit fram till ett enigt ställningstagande i enlighet med vad jag nyss har redovisat. Det tycker jag är bra. Jag hoppas att vi kan fortsätta i den enighetens anda.

Därmed, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 145 VERONICA LINDHOLM (S):

Herr talman! Det handlar om redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Nu har vår ordförande, Andreas Norlén, redogjort för vår skrivelse, så nu tänkte jag på ett enkelt sätt fylla på, komplettera, och fick en ingivelse.

Kan man presentera detta på ett annat sätt med glimten i ögat och kanske lite vågat?

Jag tar ett djupt andetag, försöker och tänker att detta möjligen är lite väl hågat.

Utskottet noterar att den andel tillkännagivanden som slutbehandlats i årets skrivelse har minskat jämfört med föregående år.

Men då har vi haft valår, ett eventuellt extraval, en decemberöverenskommelse och annat som gett oss många gråa hår.

Prot. 2014/15:113
10 juni

-----
*Redogörelse för
behandlingen av
riksdagens skrivelser*

Därför kan vi konstatera att i årets skrivelse är tiden för slutbehandling den längsta på många år betraktat.

KU delar synen med övriga utskott, och jag vet med trygghet att regeringen kommer att göra sitt yttersta och har detta beaktat.

Sedan 1961 har regeringen lämnat en redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut.

I den nya riksdagsordningen för 2014, som trädde i kraft den 1 september, har det införts många nya bestämmelser med salut.

I riksdagsordningens 9 kap. 8 § vill riksdagen veta vad som hänt med alla dessa riksdagsskrivelser som riksdagen till regeringen sänt.

Vi kan konstatera att det finns en hel del gamla skrivelser kvar. Men då är jag glad att vi har en regering som tar sitt ansvar.

I 75:an, som är namnet denna skrivelse också går under, finns en massa spännande tabeller, grafer och information med dun-der.

Men vad gäller ställningstagandet i trafikutskottet finns en avvikande mening om en framtida byggplats.

Ja, ni gissade helt rätt. Det är behandlingen av förhandlingspersonen för en avveckling av citynära flygplats.

Men i samband med en frågestund den 15 januari i år sa vårt statsråd Johansson tydligt och klart att någon nedläggning av Bromma inte är aktuell, för då krävs ersättning av trafiken på andra platser i ett närområde där det i dag är bart. Det är egentligen ganska självklart.

I dag är det inte heller någon vanlig dag, utan det är KU-Emilias 30:e födelsedag – grattis!

Nu tänkte jag önska dig, herr talman, en riktigt glad sommar och tacka för mig.

Hoppas du får många dagar fyllda med sol och jordgubbar och den som är viktig för dig.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 9 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU16

Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar (prop. 2014/15:96)

föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 11.)

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU18
Riksrevisionens rapport om näringspolitikens effekter (skr. 2014/15:97)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 11.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.46 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UU9 Norden

Punkt 1 (Det nordiska samarbetet)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)
4. res. 3 (V)

Förberedande votering 1:

44 för res. 2

18 för res. 3

240 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

72 för res. 1

44 för res. 2

185 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Sotiris Delis och Mats Green (båda M) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:

166 för utskottet

74 för res. 1

62 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2014/15:113
10 juni

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 24 MP, 17 C, 14 FP, 15 KD

För res. 1: 74 M

Avstod: 44 SD, 18 V

Frånvarande: 17 S, 10 M, 5 SD, 1 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Punkt 3 (Försvar)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

258 för utskottet

44 för res. 5

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 74 M, 24 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 15 KD

För res. 5: 44 SD

Frånvarande: 17 S, 10 M, 5 SD, 1 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU13 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppgifter om bidragsgivares identitet)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

258 för utskottet

44 för res.

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 74 M, 24 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 15 KD

För res.: 44 SD

Frånvarande: 17 S, 10 M, 5 SD, 1 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 1 KD

KU17 Indelning i utgiftsområden m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU21 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU16 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU18 Riksrevisionens rapport om näringspolitikens effekter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Följande interpellation hade framställts:

den 9 juni

2014/15:692 Utförsäljningar av allmännyttan

av *Nooshi Dadgostar* (V)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 juni

2014/15:636 Fler psykologer

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:637 Lönekartläggning i Försvarsmakten

av *Stig Henriksson* (V)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:638 Stulna registreringsskyltar

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:639 Följerätten och bild- och formkonstnärers ersättningar

av *Rossana Dinamarca* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:640 Bistånd till Bangladesh

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:641 Utänningsmakten

av *Sofia Arkelsten* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:642 Obligatorisk riskutbildning för körkortsbehörigheterna

C och D

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:643 Sveriges engagemang i Tunisien

av *Sofia Damm* (KD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:644 Skyddet av Ojnareskogen och Bästeträsk

av *Jens Holm* (V)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 9 juni

2014/15:566 Hur näringslivet och utrikeshandeln påverkas av flygskatter och nedlagda flygplatser

av *Lars Hjälmered* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:588 Den kommande postutredningen

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:592 Fördröjda svar på interpellationer från riksdagsledamöter

av *Robert Hannah* (FP)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:612 Inriktningen på svensk invandringspolitik

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:607 Id-kapningar

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:610 Skadestånd till brottsoffer

av *Roger Haddad* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:618 Framtidsplaner för cricket

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:619 Handläggningstider hos Lantmäteriet

av *Robert Hannah* (FP)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.05.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med § 1 anf. 64 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 122 (delvis),

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.46 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 2 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	3
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	3
Anf. 4 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	4
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	4
Anf. 6 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	4
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	5
Anf. 8 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	6
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	6
Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik	6
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	7
Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik	8
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	8
Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	8
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	9
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	9
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	10
Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	10
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	11
Anf. 20 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	11
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	12
Anf. 22 JAKOB FORSSMED (KD) replik	12
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	13
Anf. 24 JAKOB FORSSMED (KD) replik	13
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	14
Anf. 26 ANNA KINBERG BATRA (M)	14
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	17
Anf. 28 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	17
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	18
Anf. 30 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	18
Anf. 31 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	18
Anf. 32 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	19
Anf. 33 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	19
Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	20
Anf. 35 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	20
Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	21
Anf. 37 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	21
Anf. 38 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	21
Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	22
Anf. 40 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	22
Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	22
Anf. 42 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	23
Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	23
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	26
Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26

Anf. 46	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	27
Anf. 47	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	27
Anf. 48	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	27
Anf. 49	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	28
Anf. 50	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	28
Anf. 51	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29
Anf. 52	ANNIE LÖÖF (C) replik	29
Anf. 53	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	30
Anf. 54	ANNIE LÖÖF (C) replik	30
Anf. 55	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	31
Anf. 56	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	31
Anf. 57	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32
Anf. 58	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	32
Anf. 59	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32
Anf. 60	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	33
Anf. 61	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	33
Anf. 62	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	34
Anf. 63	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	34
Anf. 64	JAKOB FORSSMED (KD) replik	35
Anf. 65	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	35
Anf. 66	JAKOB FORSSMED (KD) replik	36
Anf. 67	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	36
Anf. 68	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	37
Anf. 69	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	39
Anf. 70	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	40
Anf. 71	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	40
Anf. 72	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	41
Anf. 73	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	41
Anf. 74	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	41
Anf. 75	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	42
Anf. 76	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	42
Anf. 77	ANNIE LÖÖF (C) replik	43
Anf. 78	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	43
Anf. 79	ANNIE LÖÖF (C) replik	44
Anf. 80	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	44
Anf. 81	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	45
Anf. 82	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	45
Anf. 83	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	46
Anf. 84	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	46
Anf. 85	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	47

Anf. 86 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	47
Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	48
Anf. 88 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	48
Anf. 89 JAKOB FORSSMED (KD) replik	49
Anf. 90 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	49
Anf. 91 JAKOB FORSSMED (KD) replik	50
Anf. 92 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	50
Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C).....	50
Anf. 94 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	53
Anf. 95 ANNIE LÖÖF (C) replik	54
Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	54
Anf. 97 ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 98 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	55
Anf. 99 ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 100 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	56
Anf. 101 ANNIE LÖÖF (C) replik.....	56
Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	57
Anf. 103 ANNIE LÖÖF (C) replik.....	57
Anf. 104 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	58
Anf. 105 ANNIE LÖÖF (C) replik.....	58
Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V).....	59
Anf. 107 ANNIE LÖÖF (C) replik.....	61
Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	62
Anf. 109 ANNIE LÖÖF (C) replik.....	62
Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	62
Anf. 111 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	63
Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	63
Anf. 113 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	64
Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	64
Anf. 115 JAKOB FORSSMED (KD) replik	65
Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	65
Anf. 117 JAKOB FORSSMED (KD) replik	66
Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	66
Anf. 119 JAN BJÖRKLUND (FP).....	66
Anf. 120 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	68
Anf. 121 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	69
Anf. 122 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	70
Anf. 123 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	70
Anf. 124 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	70
Anf. 125 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	71
Anf. 126 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	71
Anf. 127 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	72
Anf. 128 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	72
Anf. 129 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	72
Anf. 130 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	73

Anf. 131 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	73
Anf. 132 JAKOB FORSSMED (KD)	74
§ 2 Justering av protokoll	76
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	76
§ 4 Ärenden för bordläggning	77
§ 5 Norden	78
Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU9	78
Anf. 133 HANS WALLMARK (M)	78
Anf. 134 ARON EMILSSON (SD)	81
Anf. 135 HÅKAN SVENNELING (V)	83
Anf. 136 PYRY NIEMI (S)	85
Anf. 137 VALTER MUTT (MP)	87
Anf. 138 SOFIA DAMM (KD)	88
Anf. 139 PHIA ANDERSSON (S)	89
Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C)	92
(Beslut fattades under § 11.)	92
§ 6 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	93
Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU13	93
Anf. 141 JONAS MILLARD (SD)	93
Anf. 142 HANS EKSTRÖM (S)	94
Anf. 143 MARIA ABRAHAMSSON (M)	94
(Beslut fattades under § 11.)	96
§ 7 Indelning i utgiftsområden m.m.	96
Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU17	96
(Beslut fattades under § 11.)	96
§ 8 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser	96
Konstitutionsutskottets betänkande 2014/15:KU21	96
Anf. 144 ANDREAS NORLÉN (M)	96
Anf. 145 VERONICA LINDHOLM (S)	99
(Beslut fattades under § 11.)	100
§ 9 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar	100
Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU16	100
(Beslut fattades under § 11.)	100
§ 10 Riksrevisionens rapport om näringspolitikens effekter	101
Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU18	101
(Beslut fattades under § 11.)	101
Ajournering	101
Återupptagna förhandlingar	101
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	101
UU9 Norden	101
KU13 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	102
KU17 Indelning i utgiftsområden m.m.	102
KU21 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser	102
NU16 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar	102
NU18 Riksrevisionens rapport om näringspolitikens effekter	102

§ 12 Anmälan om interpellation	103	Prot. 2014/15:113
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	103	10 juni
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	104	-----
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.05.....	104	